



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

DE
L'ORDRE PÚBLIC
A LA
SEGURETAT CIUTADANA

PROPOSTES D'ACTUACIÓ SOBRE SEGURETAT A BARCELONA

MARÇ DE 1.985



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

PRESENTACIÓ



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 42 - IMPREMTA MUNICIPAL

PRESENTACIÓ

Per decret de l'Alcaldia del 23 de desembre de 1983, es va constituir la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana amb la finalitat d'"elaborar un programa d'actuació que definís els aspectes bàsics d'actuació en l'àmbit de la seguretat ciutadana".

La Comissió va abordar, com a punt inicial de les seves tasques, la discussió de les directrius bàsiques del seu programa d'actuació, tot analitzant, a títol orientatiu, diversos indicadors sobre la seguretat-inseguretat que varen servir com a orientació per a establir uns criteris generals de cara a una proposta de treball.

En cap cas, els Antecedents han de considerar-se com a informe previ de la Comissió, sinó com a elements de treball per a formular la proposta de programa assumida en el seu dia per la Corporació Municipal de Barcelona.

El Programa de Treball de la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana, va recalcar la metodologia que calia seguir davant la demanda creixent, per part del ciutadà, del ple exercici de drets i



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 42 - IMPREMTA MUNICIPAL

llibertats establerts per la Constitució. Això - implica, necessàriament, el ple reconeixement del dret que té tot ciutadà a exigir i a obtenir de l'Estat -de les seves diverses instàncies- les - garanties d'una convivència pacífica.

Com a punt de partença, la Comissió necessitava un diagnòstic general sobre la delinqüència i la inseguretat ciutadana, així com també una aproximació a les seves causes. Per això, ha comptat, - d'una banda, amb més de 7.000 entrevistes directes al ciutadà; amb la formulació de qüestions - a diversos sectors socials; i la consulta a més de 530 ciutadans sobre temes relacionats amb la seguretat. Aquesta informació, processada degudament, i un cop tractada per l'equip d'anàlisi, ha facilitat un important banc de dades d'un ajut inestimable per a l'elaboració del plec de recomanacions. D'altra banda, l'estudi de l'informe i del material documental -aportat per diverses institucions- ha constituït un altre dels elements bàsics per al desenvolupament de les tasques de la Comissió.

La Comissió va analitzar allò que va considerar com a crisi tradicional del sistema de justícia penal, recolzat en la trilogia policia-tribunal-presó i basat en la noció d'ordre públic. Aquesta crisi es posava de manifest en els extrems - més diversos analitzats per la Comissió, i que es contemplen en el decurs dels diversos informes aportats pels Grups de Treball. A la vegada,



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 42 - IMPRENTA MUNICIPAL

necessitava la formulació d'unes alternatives - que, en el marc dels principis democràtics, substiuïssin el concepte d'ordre públic pel d'ordre ciutadà; alternatives que contemplessin les necessitats del ciutadà, d'acord amb els drets que l'emparen i, concretament, davant la seva demanda d'exercici de llibertats públiques reconegudes - en el rang més alt.

Es tractava, en síntesi, d'aconseguir una alternativa global amb el doble sentit d'incidir en - tots els aspectes de la vida de la ciutat que - l'afectin o que generin inseguretat, d'una banda, i fer-ho des de tots els angles: el preventiu, el rehabilitador i el reparador -tant del delinqüent com de la víctima-, junt amb el repressiu, de l'altra; una alternativa que fes front a les exigèn-cies de coordinació, tant dels diversos organismes policials com del conjunt d'institucions relacionades amb la seguretat ciutadana; una alter-nativa que permetés la participació del ciutadà -a través de les seves associacions i de les entitats representatives- en les tasques de control social; i, en darrer terme, una alternativa que, per a plasmar-se, exigís la configuració de nous agents de control social d'acord amb el moment actual.

A partir d'aquests criteris, la Comissió, a la - vegada que presentava el seu Programa de Treball a les autoritats, va formular unes primeres reco



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 42 - IMPREMTA MUNICIPAL

manacions que es concretaren en la creació del -
Consell de Seguretat Urbana de Barcelona i en
la promoció dels Consells de Seguretat de Dis-
trictes en els seus àmbits territorials respectius.

Aquesta iniciativa no pot considerar-se com
a definitiva; la seva formulació s'ha d'entendre
com una aproximació per a configurar el marc on
els nous agents socials han d'intervenir en el -
procés de la seguretat, i això tenint en compte
les limitacions que la legislació actual imposa.
Cal assenyalar, en aquest aspecte, que és crite-
ri de la Comissió que l'ordre ciutadà ha de ser
assumit en els seus respectius nivells de compe-
tència per part de les corresponents administra-
cions que assumeixen l'organització territorial-
de l'Estat -administració central, autonòmica i
local-, amb la participació ciutadana i sota el
principi d'una estreta coordinació institucional.

La Comissió va considerar la necessitat de crear
vuit Grups de Treball que tractessin temes secto-
rials relacionats amb la seguretat. Hi ha aspec-
tes que han d'aprofundir-se i d'altres que dema-
nen una formulació inicial pel fet que la Co-
missió no ha pogut assumir-los, donat el termini
fixat per a l'elaboració del programa. Les reco-
manacions dels Grups de Treball, aprovats tots -
ells per la Comissió Tècnica, i els informes en
què s'han basat, suposen, fonamentalment, la -
possibilitat d'oferir als poders públics una àm-



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 42 - IMPREMTA MUNICIPAL

plia relació de recomanacions relacionades amb - la seguretat i que, en l'àmbit de les seves respectives competències i assistits per les corresponents comissions representatives -Nous Agents de Control Social-, han d'establir un quadre de prioritats d'acord amb les demandes ciutadanes, - amb els recursos econòmics i amb les previsions - que en aquest camp puguin anar realitzant.

La Comissió ha promogut uns criteris bàsics - quant a la coordinació policial que, per primera vegada, s'han concretat d'una manera pràctica, i que permeten de constatar les dificultats existents en aquest terreny. Cos Superior de Policia, Policia Nacional i Guàrdia Urbana han fet, al llarg de l'any 1984, diverses operacions conjuntes que són un exponent indicatiu que la iniciativa ha de continuar en el futur, ja que això - permet una racionalització dels mitjans i una major eficàcia policial.

Un nou concepte d'ordre ciutadà, amb el suport de la participació ciutadana i la coordinació de les diverses institucions i Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat, constitueix la directriu bàsica per passar d'un sistema repressiu a un sistema preventiu, rehabilitador i reparador, segons el cas. Les recomanacions formulades per la Comissió s'orienten en aquesta direcció. És un camí obert que demanarà, amb el temps, noves formulacions i no poques aportacions institucionals -



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 42 - IMPREMTA MUNICIPAL.

que, en alguns casos, han estat absents en -
aquest treball.

COMISSIÓ TÈCNICA DE SEGURETAT URBANA

Barcelona, a 21 de febrer de 1.985



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

D E C R E T



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 42 - IMPREMTA MUNICIPAL

D E C R E T

En el marc del Projecte de Seguretat Ciutadana, - presentat al Consell Plenari de 18 de novembre - de 1983, i en ús de les facultats atribuïdes per l'art. 7 de la Llei Especial de Barcelona, i 92 del Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les Corporacions locals,

DISPOSO:

- 1er. Constituir la Comissió Tècnica especial de Seguretat Urbana, amb la finalitat d'elaborar - el programa d'actuació que defineixi els aspectes bàsics d'actuació i proposi a l'equip de govern les mesures a emprendre per a una eficaç actuació en l'àmbit de la seguretat ciutadana.
- 2on. En el si de la Comissió es constituiran diversos grups de treball per a la realització d'aquells estudis sectorials que siguin necessaris.
- 3er. La Comissió estarà integrada pels següents membres:



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 42 - IMPREMTA MUNICIPAL.

- Sr. Josep M^a SOCIAS HUMBERT, Comissionat del Programa.
- Sr. Ramon NICOLAU NOS, Coordinador de Serveis Socials.
- Sr. Miquel LUMBIERRES MENDEZ, Coordinador de Joventut i Esports.
- Sr. Josep-Ignaci CUERVO ARGUDIN, Director de Serveis de Salut Pública.
- Sr. Angel ABAD SILVESTRE, Coordinador de Protecció Ciutadana.
- Sr. Miquel SANLLEHI GARCIA, Director de Serveis del Districte I i V.
- Sr. Angel GARCIA FONTANET, Magistrat de l'Audiència de Barcelona.
- Sr. Manuel-Gaspar QUIROGA VAZQUEZ, Jutge de 1^a Instància de l'Audiència de Barcelona.
- Sr. Francesc CASARES POTAU, Advocat.
- Sr. Joan-Josep FERREIRO SUAREZ, Regidor del Districte IX Nord.
- Sra. Montserrat VENDRELL TORNABELL, Professora de Dret Administratiu de la Universitat de Barcelona.
- Sr. Juli SABATE DELGADO, Sociòleg, Professor de la Facultat de Ciències Econòmiques.
- Sr. Josep ROIG MARTI, Economista.
- Sr. Manuel GARCIA LINAREJOS, Inspector de Serveis de la Jefatura Superior de Policia.
- Sr. David PEREZ MAYNAR; Notari.
- Exercirà la coordinació del grup de treball, la



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 42 - IMPREMTA MUNICIPAL

Sra. Paz MOLINAS SANS.

La Secretaria de la Comissió Tècnica la portarà
a terme el Sr. Joan COLOMAR ALBAJAR.

Barcelona, 23 de desembre de 1983

L'ALCALDE



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

RELACIÓ DE COL·LABORADORS



- ARENAS I NOGUERA, Carme
Llicenciada en Filologia Catalana
- BAIGET I ROYO, Jordi
Psicòleg
- BALLBÉ I MALLOL, Manuel
Advocat
- BARRAGUER I SOLER, Josep Francesc
Col.laborador Departament Sociologia
Facultat d'Econòmiques de Barcelona
- BORRAS, Mercè
Llars Mundet.- Escola l'Alzina
- BUSQUETS I DURAN, Joan
Cap Gabinet de Premsa Delegació Govern
- CABEZAS I ESTEBAN, Pere
Inspector de Policia. Professor Escola de
Criminologia Facultat de Dret.
- CAMÍ I MORELL, Jordi
Metge
- CANALS I CABIRÓ, Josep Maria
Cap Unitat Operativa d'Estadística, Informa-
ció i Publicacions. Ajuntament de Barcelona.
- CANET I ARGERICH, Laura
Psicòloga
- CASANOVAS I FALCÓ, Francesc
Tinent Coronel - Policia Nacional
- CASAS I AZNAR, Ferran
Psicòleg



- CASTANYS I JARQUE, Montserrat
Pedagoga
- CLOS I MATHEU, Joan
Regidor Area de Sanitat
- CODINA I MIR, Teresa
Pedagoga
- COSTA I BADIA, Pere Oriol
Professor titular Facultat de Ciències de la
Informació. Universitat de Barcelona.
- CUNILLERA I GIRONA, Josep M^a
Col.laborador del Departament de Sociologia
de la Facultat de Ciències Econòmiques de
Barcelona
- CURBET I.HEREU, Jaume
Cap de Servei Direcció General de Seguretat
Generalitat de Catalunya
- DE TORRES I SANAHUJA, Santiago
Metge
- DELGADO I AGUADO, Julian
Inspector en Cap de la Guàrdia Urbana
- DURÓ I PI FARRÉ, Jaume
Arquitecte
- FARRAN I ANDREU, Jaume
Economista
- FERNANDEZ I GESALÍ, Laura
Psicòloga



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

- FIGUERAS I JACOMET, Josep M^a
Coordinador de Serveis d'Ensenyament.
Ajuntament de Barcelona
- FIGUEROA I ANGUERA, Glòria
Escola Bàrkeno
- FONT I CARDONA, Daniel
Economista, Cap del Servei de Psiquiatria
de la Diputació de Barcelona
- FRAILE I MIGUELEZ, Paquita
Centre Municipal de F.P. Narcís Monturiol
- FRAILE I VILLAGRASA, Miguel
Secretari General del Consell de Gremis
- GARCIA I LLEÓ, Ricard
Informàtic-estadístic
- GARRIGA I MIRALLES, Manel
Assessor Delegació del Govern
- GIRALT I GUARRO, Emili
Adjunt al Comissionat de la Comissió Tècnica
de Seguretat Urbana
- GOL I FREIXA, Jordi
Metge
- GOMEZ I ARIAS, Tomas
Comissari de Policia
- GONZALEZ I MORO, Marina
Escola Tramuntana
- GOYTISOLO I CARANDELL, Julia
LLicenciada en Geografia i Història



- GRISÓ I VALLS, M^a. Rosa
Directora del Gavinet d'Estudis de Drets Humans
de la Creu Roja a Barcelona
- GUARDIA I MADUELL, Jaume
Sots-director Escola Guàrdia Urbana
- HENAR I MOROS, Zacarias
Escola Pegaso
- IGLESIAS I VENTURA, Josep
President del Gremi de Joiers
- ILLA I HERAS, Josep
Collaborador Departament Sociologia Facultat
d'Econòmiques de Barcelona
- IZQUIERDO, Conrad
Escola F.P. Zona Franca
- JOSA I CAMPOAMOR, Meritxell
Assessora de la Direcció de Serveis de Trans
ports de la C.M.B.
- LAPORTA I ARGELICH, Joan
Director de Serveis de Transports de la C.M.B.
- LECHA I LEGUA, Manuel
Comissió Diocesana de Migracions
- LOPEZ I GUILLEN, Jesus
Traductor i corrector d'estil
- LLOBET I GOMEZ, Eulalia
Escola Bosc de Montjuich
- LLORENS I LORENTE, Pere
President del Consell de Gremis de Barcelona
- LLUCH I ROVIRA, Antoni M^a.
A.C.S.A.R.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

- MARIMON I SURIOL, Ignaci
Informatic-Estadistic
- MARTIN I FERNANDEZ, Manel
Psicòleg
- MASSONS I RABASA, Maria Teresa
Responsable Programa Delinqüència
Serveis Socials Ajuntament de Barcelona
- MATEOS, Josep Lluís
Cap del Grup de Delinqüència Jovenil
- MIRATS I SANCHEZ, Jordi
Eomonista
- MOLINS I COMELLA Andreu
Advocat
- MONTERO I SANCHEZ, M^a. Dolors
Investigadora. Facultat de Ciències de
la Informació
- MORALES I GARCIA, Josep Antoni
Inspector de policia
- NOGUERA I VALLVERDÚ, Francesc
Associació Nacions Unides
- OSCARIZ, Josep Antoni
Magistrat
- PAC I VIDAL, Joan
Escola Pinillos
- PALMES I GIRÓ, Marc
Advocat



- PARDO I YUSTE, Carlos
Advocat
- PASCUAL I ESTEVE, Josep M^a.
Cap de la Direcció Superior dels Serveis Socials
de la Ciutat.
- PASCUAL I MAYOL, Francesc
Sociòleg
- PELEGRÍ I PERTEGAS, Antoni
Advocat
- PEREZ I TORNERO, Josep Manel
Professor titular Facultat de Ciències de la
Informació
- PIZARRO I DELGADO, Josep Lluís
Institut F.P. Patronat Ribas
- PLANAS I CERCOS, Carlos
Govern Civil.- Negociat d'Estrangers
- PUIG I GONZALEZ, Joaquim
Professor Facultat Ciències de la Informació
- RAYA I COBO, Josep M^a.
Psicòleg
- REDONDO, Santiago
Director del Centre Penitenciari de Joves
de Barcelona
- RENAU I MANEN, Dolors
Psicòloga.- Diputada en el Congrés
- RIBERA I PINYOL, Josep
CIDOP



- ROBLES I REGUERA, Leonor
Patronat Domenech
- RODRIGUEZ I CANO, Joan
Advocat
- ROIG I GIMENEZ, Xavier
Cap de Gavinet de Comunicació de l'Alcaldia
de Barcelona
- ROIG I PLANAS, Clementina
Pedagoga
- ROMERO I BARTOLÍ, Montserrat
Secretaria Tècnica de la Comissió Tècnica
de Seguretat Urbana
- ROSELL I PUJOL, Josep Antoni
Cap del Gavinet de Premsa del Govern Civil
- ROSELL I TORRES, Ramon
Advocat
- ROTGER I FRAU, Antoni
Collaborador Departament Sociologia
Facultat d'Econòmiques
- ROVIRA I JARQUE, Francesc
Dibuixant
- RUIZ I PEÑALVER, Eugeni
Inspector de policia
- SALA I CUBO, Francesc
Gremi d'Electrodomèstics
- SANS I MOLINA, Lluís
Metge-Psiquiatra



- SANCHEZ I BIANCHI, Isabel
Psicòloga
- SEN I SAMARANCH, Victor
Advocat
- SIERRA I VALENTÍ, Eduard
Institut Verdaguer
- SOL I ORDIS, Montserrat
Escola Can Clos
- SOLÉ I SAMOSA, Angels
Psicòloga
- SOLSONA I PAIRÓ, Montserrat
Economista
- UBEDA I SANCHEZ, Lluís
Notari
- UTRILLA I MOYA, Esther
Equip de Marginació dels Serveis Sectorials
de l'Àrea de Joventut. Ajuntament de Barcelona
- VILADOT i PRESAS, Angels
Psicòloga
- VILCHES I MANTEROLA, Llorens
Professor titular Facultat Ciències de la
Informació.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

DIRECTRIUS BÀSIQUES DEL PROGRAMA D'ACCIÓ
DE LA COMISSIÓ TÈCNICA DE SEGURETAT URBANA



1. ANTECEDENTS SOBRE LA INSEGURETAT

1.1 El fenomen col·lectiu de la por a la delinqüència.

A través de la història podem observar nombrosos fenòmens de por col·lectiva, que han estat motivats per raons diverses (por a catàstrofes naturals, por a guerres, por a epidèmies o por a un augment sobtat de la violència o de la criminalitat) i que han sorgit, en molts casos, després d'una convulsió social (guerra, revolució política, crisi econòmica). Malgrat tot, l'estudi d'aquestes manifestacions no ens ha pogut revelar encara les seves causes profundes.

En les societats modernes i industrialitzades, l'aparició del fenomen col·lectiu de la por a la delinqüència (en el nostre país més conegut per inseguretat urbana) ha trigat molt en cridar l'atenció dels governs. Probablement degut a que s'han vist sorpresos per la magnitud del problema.



De fet, la creació de comissions destinades a estudiar aquest fenomen s'ha començat a produir durant l'última dècada, tant a Europa com a Amèrica del Nord.

El fenomen col·lectiu de la por a la delinqüència ha adquirit, en les nostres societats, una importància política capital. Periòdicament, la població se sent amenaçada en el seu instint de seguretat i exigeix que l'Estat exerceixi un dels seus monopolis més importants i incontestats : el dret a castigar. A la vegada, aquesta preocupació per la seguretat ciutadana, generalment, se situa entre les preocupacions principals de l'opinió pública.

1.2 Un fenomen amb realitats diverses

Resulta fàcil entendre la necessitat de defugir plantejaments fàcils del problema , que només podrien dur-nos a la presa de postures simplistes. Aquestes postures, ben lluny de dur-nos solucions, l'únic que farien seria agreujar les conseqüències. Des d'aquesta perspectiva, estem obligats a preguntar-nos sobre els diferents components de la inseguretat que experimenta un ampli sector de la població, de manera que puguem aspirar a obtenir solucions que s'ajustin efectivament al problema que es pretén eliminar o, si més no, reduir.

El concepte "por a la delinqüència" és, en realitat, ambigu i abraça diverses realitats que caldistinguir, tenint en compte que aquesta distin-



ció no sempre resulta fàcil de fer. Això s'explica per la senzilla raó que la por és una manifestació molt subjectiva i que, per tant hom no pot analitzar més enllà de les imatges i representacions que es fa cada persona respecte a perills més o menys reals, més o menys imaginaris. És per això que els estudis més recents realitzats a l'Amèrica del Nord han distingit entre la "por difusa" i la "por concreta", distinció que té l'avantatge de resultar operativa.

La por difusa és percebuda com una amenaça llunyana i general, com una preocupació pel fenomen delictiu en tant que perill social i que, segurament, pot tenir incidències directes sobre la vida dels individus. En definitiva, es tracta de la percepció de la delinqüència com un problema comunitari, problema que origina una certa angoixa en relació a certs riscos indeterminats; de la mateixa manera, tradueix un sentiment d'inseguretat davant la delinqüència en general.

La por concreta, òbviament, és molt més precisa. És tracta del temor, fonamentat o no, de resultar víctima d'actes violents; constitueix doncs, una por de victimització directa, sentida com la possibilitat de resultar afectat per un acte delictiu. El perill és viscut com una realitat factible que pot irrompre en la vida d'una persona.

1.3 Els grups més afectats

En general, els grups més afectats de la població



associen l'expressió "delicte" o "crim" als actes de violència (homicidi, atracament, violacions, etc.), i es dóna la paradoxa que el risc real de ser personalment víctima d'un delicte d'aquesta mena és molt més reduït que el de ser víctima de una infracció contra els béns. Segons les dades subministrades per les Nacions Unides, només el 10% de la totalitat dels delictes que es cometen en els països industrialitzats són delictes contra les persones, mentre que el 82% són infraccions contra la propietat. Tal com hem vist, per tant, la inquietud davant l'increment de la delinqüència i de la por personal constitueixen dues dimensions diferents dins del fenomen social de la inseguretat ciutadana.

D'acord amb aquests estudis, els grups que experimenten un nivell d'inseguretat tindrien les característiques següents :

1.3.1. Viuen preferentment a les ciutats més que no pas als municipis rurals. A l'Estat espanyol--segons les enquestes, la inseguretat i el risc--personal de ser víctima d'un delicte apareixen directament proporcionals al grau d'urbanització o de concentració poblacional. Els habitants de ciutats amb més de 100.000 habitants i menys de 400.000 tenen una taxa equivalent a la mitjana estatal. En les agrupacions majors de 10.000 habitants és on el risc de ser víctima representa aproximadament la meitat de la taxa nacional.



1.3.2. Són joves. Pel que fa a l'edat, els que tenen més por de ser víctimes de delictes violents són joves; aquesta por concreta disminueix amb l'edat, de manera que els que experimenten més por difusa són els vells.

1.3.3. Pertanyen al sexe femení. Quant al sexe, són les dones, més que no pas els homes, les que experimenten major inseguretat. En realitat, les enquestes revelen que les dones tenen una probabilitat més gran de convertir-se en víctimes que no pas els homes : els homes tenen una probabilitat més gran de violència física, i les dones són víctimes amb més freqüència de violència sexual.

1.4. L'aparició de noves actituds socials.

El fenomen col·lectiu de la por a la delinqüència desemboca, en general, en l'accentuació de diverses actituds de determinats sectors de la població :

1.4.1. Inhibició. El sentiment d'inseguretat pot arribar a provocar, en certes persones, actituds d'apatia i d'inèrcia, que contribueixen a reforçar la seva vulnerabilitat i desconcert.

1.4.2. Recurs als poders públics. Davant un fenomen d'inseguretat, una part de la població reclama la intervenció decidida dels poders públics. Mentre que per a uns es tracta de posar-se en ---



mans dels representants de l'ordre per tal que --
garanteixin la seva protecció, per a d'altres es-
tracta de reclamar un increment dels poders ator-
gats a la policia i una major severitat en la im-
posició de les penes. Paradoxalment, però, aques-
tes mateixes persones són les que manifesten una-
major desconfiança en relació a l'eficàcia de ---
l'actuació policial i judicial.

1.4.3. Reaccions individuals. Una de les conse-
qüències principals de la por a la delinqüència--
es manifesta en l'aparició de múltiples reaccions
de defensa. En un context d'inquietud agreujada--
constantment, la violència pot arribar a consti-
tuir l'única sortida per a certes persones.

1.4.4. Organització de sistemes col·lectius de---
protecció. L'organització col·lectiva de mesures
de protecció constitueix també un índex important
de la gravetat del sentiment d'inseguretat. En --
uns casos, els ciutadans intenten protegir-se a -
nivell econòmic tot recorrent a les assegurances,
o fins i tot exigint que l'Estat creï un fons ---
d'indemnització per a les víctimes d'actes crimi-
nals. En d'altres, es prenen mesures que pretenen-
aconseguir la prevenció de tals actes, com pot --
ser la creació de comitès de barri, grups de de-
fensa armats i serveis para-policials de vigilàn-
cia.

D'aquesta manera, la por a la delinqüència pot te



nir conseqüències perilloses. A nivell individual pot generar sentiments d'angoixa i d'aïllament. A nivell col·lectiu, pot conduir a conductes aberrants de defensa, d'intolerància i d'hostilitat.

1.5. Els fonaments de la por a la delinqüència

Resulta realment complex determinar amb exactesa quines són les causes que originen l'aparició de la por a la delinqüència entre la població. De tota manera, entenem que hi ha tres ordres de causes que es van perfilant de manera cada vegada -- més nítida :

1.5.1. L'increment de la delinqüència violenta.

Encara que no sigui fàcil comparar estadístiques criminals relatives a contextos culturals molt-- diferents, sí que es pot observar una tendència-- generalitzada a l'augment, més que no pas del conjunt, d'algunes de les seves modalitats més violentes, en el decurs dels darrers anys. Aquest increment dels delictes més violents -que es mantenen com un dels grups més reduïts de delictes--,-- contribueix, d'una manera determinant, a expandir el fenomen de la inseguretat.

Resulta paradoxal que la població tingui por d'aquells delictes que es produeixen amb menys freqüència : els delictes amb violència comesos per desconeguts. Contràriament a la creença popular-- segons la qual el perill de resultar víctima d'un delicte greu prové sobretot dels "estrangers", --



les estadístiques revelen que la majoria d'aquests crims són comesos per persones relacionades amb-- la víctima o que, fins i tot, han estat emparen-- tats. Podem pensar, doncs, que ens trobem davant-- una mostra de por difusa, en la qual es barregen-- sentiments ben aliens a la por a la delinqüència, com podrien ser l'ancestral desconfiança cap als-- estrangers, xenofòbia, o, en alguns casos, inclús-- el racisme.

Diversos estudis realitzats sobre aquest tema tam-- poc no confirmen una altra creença molt estesa : la influència de la victimització soferta en el - grau de por experimentada. Ben al contrari, a---- quests estudis demostren que les experiències per-- sonals de victimització tenen una escassa influèn-- cia sobre el grau de por al crim experimentat per la gran majoria dels ciutadans.

1.5.2. La crisi de confiança en el sistema de la justícia penal. Molt sovint es parla de la manca de mitjans que té el sistema de justícia penal,-- en un intent de trobar una explicació a la seva - incapacitat per fer front a una delinqüència en-- augment constant.

De tota manera, el problema, tot i prenent par--- cialment en compte aquella explicació, sembla ser més profund : es tracta d'una veritable crisi de-- confiança de la població respecte del sistema de-- justícia penal.

El cert és que la major part de les lleis penals--



com ho és el nostre cas- responen en molts casos- a contextos culturals decimonònics i, per tant,-- s'ajusten ben poc a la nova problemàtica de la se_gona meitat del segle XX. A partir d'aquí, òbviam_{ent}, es fa molt difícil que les diverses institu_cions que componen el sistema de justícia penal - modern (policia, tribunals i presons) puguin con_{tenir} l'augment de la delinqüència.

A més, el problema es veu agreujat per l'absència d'una filosofia bàsica aplicable al conjunt del-- sistema penal, així com també per la manca consi_{derable} de coordinació amb que actuen cada una de les seves institucions.

Mentre la policia no aconsegueix una tasca adequa_{da} de solució dels delictes que li són denunciats els tribunals apareixen cada vegada més desbor-- dats per l'acumulació de tantes i tantes petites- causes i, finalment, la presó sembla dedicada a - fabricar la seva pròpia clientela. Tot això en un context social i cultural caracteritzat per ràpi_{des} i profundes transformacions en els diversos - ordres, la qual cosa explica en bona part la cri_{si} de confiança que experimenta la major part de la població en relació al sistema de justícia pe_{nal}.



2. CRITERIS GENERALS

Aquests antecedents eren presents en el moment de confeir el programa de treball de la Comissió - Tècnica de Seguretat Urbana, que, a més va pendre com a criteris per a un marc inicial de discussió-- els continguts en el document sobre elements programàtics bàsics, aportats en el seu dia per part del Comissionat. En l'esmentat document es posava de relleu que, des de les primeres eleccions municipals democràtiques, el Govern democràtic de la Ciutat ha fet front a una "pluralitat d'accions-- encaminades a millorar la qualitat de vida del--- ciutadà i a cobrir, en alguns casos, els dèficits de serveis o dotar els existents en altres de manera convenient, amb un esforç notori que no dema na més comentaris".

Això no obstant, també es plantejava, en l'esmentat document, l'exigència d'un aprofundiment superior en els problemes. Efectivament, no es tracta només que hi hagi aspectes que necessiten més -- atenció; hi ha, a més, altres aspectes que dema-- nen noves orientacions d'acord amb els canvis que s'han produït en la societat.



S'imposa la constatació que, en el camp de la criminalitat, ens trobem davant fenòmens nous, d'abast internacional, que exigeixen ser abordats de manera rigorosa i, a la vegada, decidida a la renovació d'alternatives.

Aquesta renovació es més necessària degut al baix impacte de la massivitat i per la complexitat --- dels nous fenòmens de la delinqüència, ja que --- s'està obrint una crisi del tradicional sistema-- de justícia penal, només recolzat en la trilogia-- policia-tribunal-presó. Aquesta crisi és, abans-- que res, la de la mateixa "filosofia bàsica" que informa aquell sistema : la tradicional noció -- "d'ordre públic".

L'esmentada crisi es posa de manifest en els extrems més diversos. D'entre els més significatius cal fer esment de :

- * L'absència de polítiques sistemàtiques de prevenció social, partint abans que res de la problemàtica de la joventut, que concentrin els recursos i els elements d'informació existents--- mitjançant plans d'actuació elaborats amb criteris de coordinació institucional i de participació ciutadana.
- * La inadequació dels canals i formes de relació-- entre la policia i la comunitat.
- * Un cert desbordament del dispositiu policial de l'Administració de Justícia i del sistema penitenciari.



- * La no coordinació del cossos policials.
- * La no coordinació entre la policia i la resta-- del sistema penal, i entre aquest conjunt i les altres institucions públiques amb projecció social i les diverses associacions que componen-- el teixit ciutadà.
- * La debilitat dels mecanismes de rehabilitació i de reinserció.

En síntesi, allò que es posa de relleu són els límits d'una alternativa centrada purament en el recurs repressiu i en els seus instruments, basada en angostes concepcions heretades, en gran part, del segle XIX.

L'evolució social dels darrers temps no pot abordar-se des de conceptes obsolets. Exigeix l'actualització de les alternatives i de les pautes d'intervenció, sempre dins d'uns principis democràtics.

En aquesta direcció, l'esmentat document programàtic bàsic, enuncitava les grans línies d'una alternativa de seguretat urbana :

- * Una alternativa atenta a les necessitats dels ciutadans : concretament, a la seva demanda d'exercici de llibertats públiques reconegudes en el rang més alt i, per tant, obligada a prendre en consideració el marc de transformacions socials del qual emana aquella demanda.
- * Una alternativa global, en el doble sentit d'in



cidir en tots els aspectes de la vida de la ciu-
tat que l'afecten o que generen inseguretat, i-
fer-ho des de tots els angles : el preventiu,--
el rehabilitador i el reparador -del delinqüent
i de la víctima-, junt amb el repressiu.

- * Una alternativa que faci front a les exigències de coordinació, tant dels diversos organismes-- policials com del conjunt d'institucions rela-- cionades amb la seguretat ciutadana.
- * Una alternativa que permeti la participació del ciutadà, a través de les seves associacions i-- de les entitats representatives, en les tasques de control social.
- * Una alternativa que, per plasmar-se, exigeix la configuració de nous agents de control social,- adients al moment actual.

A partir d'aquests criteris exposats es desembocà en una proposta de programa de treball de la Co-- missió Tècnica de Seguretat Urbana.



3. PROGRAMA DE TREBALL DE LA COMISSIÓ TÈCNICA DE SEGURETAT URBANA

3.1. Ordre públic i seguretat ciutadana

El concepte d'ordre públic que posa l'accent en la intervenció repressiva de l'Estat dirigida a imposar el respecte a l'ordenament legal, al qual ha de conformar-se la societat, avui està completament desfasat. Està essent substituït, en les societats més progressives, pel de seguretat ciutadana que, sense deixar de valorar la importància de l'actuació repressiva, la integra dins una estratègia més general, el punt de partença de la qual és el dret dels ciutadans a l'exercici de les llibertats públiques.

Des de la constitució de la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana, el criteri bàsic que ha orientat els seus treballs ha estat el de partir de la demanda d'exercici de les llibertats públiques per part dels ciutadans (el dret a la vida, Art. 15 de la Constitució; el dret a la llibertat personal, Art. 17; el dret a la inviolabilitat del domicili, Art. 18; el dret a la lliure residència i circulació, Art. 19; el dret a la propietat, Art.



33, etc.)

El fet d'afrontar la satisfacció d'aquesta demanda implica necessàriament el reconeixement del dret - que té tot ciutadà a obtenir i exigir de l'Estat, - les garanties d'una convivència pacífica.

3.2. Delinqüència i inseguretat ciutadana : diagnòstic general del seu abast i aproximació a les seves causes.

En aquesta direcció, la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana no podia incórrer en respostes simplistes i precipitades. La seva alternativa de seguretat urbana l'obligava a fer una anàlisi en profunditat de les circumstàncies socials que propicien l'increment de la delinqüència i del sentiment --- d'inseguretat, i que generen la demanda d'exercici de llibertats públiques.

El programa de treball pres per la Comissió ha englobat un esforç d'investigació social orientat, - en primer lloc, a determinar l'abast general tant de la delinqüència com del temor cap a ella. Aquest esforç s'ha recolzat en múltiples instruments.

Com a punt de partença, s'han elaborat dues enquestes ciutadanes que pretenien captar :

- * El sentiment d'inseguretat en el moment actual, - contrastat amb,
- * La realitat objectiva de la delinqüència, la dimensió real de la victimització.
- * Una avaluació del paper dels agents tradicionals



de control social (policia, Administració de Justícia, sistema penitenciari), així com també --- d'altres institucions (per exemple, premsa i mitjans de comunicació en general), i dels serveis socials relacionats amb la seguretat urbana.

En segon lloc, la Comissió Tècnica ha preparat la realització de qüestionaris especialitzats a diversos sectors socials significatius.

La centralització i l'analisi d'informes i de material documental aportat per diverses institucions, ha constituït un altre dels components essencials de les tasques de la Comissió Tècnica.

3.3. Les prioritats d'una política de seguretat urbana.

Sobre la base de l'esforç d'anàlisi general i especialitzat abans esmentat, la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana ha definit un cos de recomanacions relacionades amb diversos extrems essencials :

- * Situació de la joventut
- * Ensenyament
- * Problemàtica de les drogodependències.
- * Policia
- * Administració de Justícia i sistema penitenciari.
- * Menors
- * Estrangers
- * Premsa i altres mitjans de comunicació.

En tots els casos s'ha tractat d'aportar, en primer lloc, mesures d'actuació concreta i immediata,



que utilitzin a ple rendiment totes les possibilitats de coordinació institucional.

Però la Comissió Tècnica ha intentat, a més, apuntar solucions de fons als problemes plantejats, -- encara que sigui dins dels límits pragmàtics propis d'un organisme tècnic, que no té ni el temps ni els mitjans d'un institut de criminologia.

La definició d'aquestes recomanacions ha procurat ajustar-se al ja esmentat criteri global que presideix l'alternativa de seguretat urbana, tot contemplant els problemes des de l'angle preventiu, -- repressiu i rehabilitador.

3.4. Uns nous Agents de Control Social.

Les noves circumstàncies han posat de manifest un cúmul de problemes localitzats en l'àmbit dels agents tradicionals de control social, problemes -- als quals ja s'ha fet referència.

Però, englobant aquests problemes i més enllà --- d'ells mateixos, allò que s'ha posat de manifest són les insuficiències de rel de tota una concepció, el caràcter antiquat dels plantejaments de -- control social presents.

D'aquesta manera, problemes com el plantejat per l'extensió de l'heroïna i les seves conseqüències desborden el marc d'una simple lluita policial. -- Només podran ser afrontats amb eficàcia mitjançant una lluita social.

En conseqüència, la Comissió Tècnica de Seguretat



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 1.467/84 - IMPREMTA MUNICIPAL

Urbana, s'ha esforçat en definir una alternativa-- que comencés donant resposta a les exigències de coordinació dels diversos organismes policials,-- així com del conjunt d'institucions públiques amb alguna projecció sobre el camp de la seguretat -- ciutadana. Però, a més, aquesta alternativa havia de donar peu a la participació del ciutadà a través de les seves associacions i entitats representatives.

Com a primer pas en aquest camí, la Comissió Tècnica va fer una proposta d'ordre immediat el febrer de 1984. Es basava en la necessitat de vertebrar, en el marc dels drets constitucionals, un sistema de control complementari de l'actual, que permetés la participació ciutadana i institucional en una comissió ad hoc, per tal d'aprofundir en l'aclariment dels diversos problemes que afecten la seguretat ciutadana, així com d'establir a aquells criteris que, de cara a la coordinació, la informació, les iniciatives puntuals i les propostes legals, garantissin el ple exercici dels drets individuals i col·lectius.

Això s'ha plasmat, en una primera fase, en la --- constitució d'un Consell de Seguretat Urbana estructurat en l'Àrea de Barcelona, encara que l'efectiva coordinació per part del Batlle de la Ciutat no s'ha dut a terme tal i com es proposava en el document inicial. Cal assenyalar que, en una segona fase, els continguts i la naturalesa de la seguretat recomanen uns àmbits de coordinació ter



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Full núm. 47

Exp. 1.467/84 - IMPRENTA MUNICIPAL

ritorial superiors que haurien de ser assumits --
per la Generalitat de Catalunya.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Full núm. 49

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

RECOMANACIONS DEL GRUP DE TREBALL D'ANÀLISI



INTRODUCCIÓ

1. El Marc Teòric

El Grup de Treball d'Anàlisi es constituí amb una proposta molt concreta: assumir la tasca assignada per el Plè de la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana, de definir i recollir informació en relació a la realitat delictiva de Barcelona, tot reflectint, en un estudi en profunditat, la fenomenologia i els components que intervenen al voltant d'allò que és constitutiu de la seguretat ciutadana.

És així que el Pla de Treball del Grup d'Anàlisi es va plantajar, des d'un principi, que la metodologia de la investigació a realitzar no podia ser altra que la merament descriptiva, dins del marc teòric que ha presidit els treballs de la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana.



La Comissió Tècnica de Seguretat Urbana ha plantejat sempre la seva tasca en una direcció que, tot superant el tradicional concepte d'ordre públic, pugui donar resposta al repte social i polític que avui representa la convivència d'homes lliures en una societat complexa i avançada.

El pas del concepte d'ordre públic al de seguretat ciutadana és el pas d'un terreny jurídic (i propi d'una política repressiva) a un terreny sociològic més ampli i global. Ordre públic és una expressió que fa referència al domini jurídic: ordre és allò que marquen les lleis, la legitimitat de les quals n'assegura l'obediència (Weber); seguretat ciutadana obre el domini jurídic a una realitat social més ampla, per tant - que és la "convivència segura": l'abast de la seguretat ciutadana seria donar seguretat als ciutadans en l'exercici públic (marcat per les lleis) i privat dels drets i deures previstos en l'ordre constitucional.

Arribats en aquests punt, cal fer un breu esforç de reflexió i conceptualització: la seguretat ciutadana és el resultat d'una negociació constant entre la recerca de seguretat en la convivència i la realitat insegura de la vida de l'home damunt de la Terra, oferint un marc social segur per a què cada individu afronti la inseguretat de la seva vida. Per assolir aquest marc cal que es donin unes condicions de nor-



malitat o requisits funcionals que es podrien sintetitzar de la següent manera:

- A l'estructura econòmica de la societat: un grau de seguretat en l'organització social de la producció i en la previsió -encara que sigui mínima- de futur.
- A l'estructura política de la societat: un ajustament de l'activitat política i del marc jurídic al ritme de la vida social; i un funcionament conegut i reconegut de les institucions polítiques, en especial les específiques de control social -sobre tot la policia-.
- A la societat civil: un acoplament de les normes i els valors socials així com un acord general -sense excloure tensions lògiques- amb el comportament de la població; un grau satisfactori de funcionament de les institucions de transmissió cultural - (família, escola, mass-media, etc.); i una comprensió col·lectiva de la inevitabilitat i àdhuc la -- funcionalitat del conflicte en la vida de la societat.

En els darrers anys sembla que aquesta negociació, - aquest marc social, no aconsegueix el seu objectiu: és així que hom parla d'inseguretat. D'una banda els requisits funcionals sembla que fan fallida i això es manifesta en una sèrie d'aspectes de la vida social, resultant en el que aquest text s'anomena "Volum objectiu" de la inseguretat; i d'altra banda augmenta la representació social o volum subjectiu de la inseguretat.



2. La fallida dels requisits funcionals

És sabut de tothom que la nostra estructura econòmica està en "crisi" (l'augment del cost de l'energia, la renovació de l'equip industrial, la replanificació-la reconversió-, l'atur, el desajustament entre inversions i necessitats reals, el terrorisme econòmic -fugida de capitals, fraus, etc.). Ara bé, a més de la "crisi" actual -i tal volta només conjuntural- hi ha dos aspectes més que influeixen en la fallida d'aquest requisit funcional: un és l'organització -productivista-consumista de la producció que comporta lògicament una quota determinada d'anomia; i l'altre és la realitat a escala nacional de l'intercanvi desigual que comporta la depressió d'unes zones en benefici d'unes altres: això produeix fluxes migratoris (amb el lògic cost social i personal: aculturació, desarrelament, dificultats d'integració, etc.)- Tot plegat (crisi, anomia, intercanvi desigual) pot repercutir en un augment de la delinqüència, en l'aparició de l'economia soterrada -que en algunes de les seves manifestacions presenta innegables aspectes delictius, com per exemple el tràfic de drogues-, en un cert increment de la franja marginal de la població, en una desconfiança envers el sistema, en un augment de la representació social subjectiva d'inseguretat, etc. Cal concloure aquest repàs a l'estructura econòmica assenyalant la necessitat de tenir en compte dos problemes més: un és la importància de l'atur juvenil (o de les dificultats d'inserció dels joves -en el mercat del treball), i l'altre el possible creixement de la "massa marginal" (mà d'obra difícilment reciclable -per edat, escassa formació, etc.- en una sortida tecnològicament avançada de la crisi).



La nostra estructura política ha passat -i està passant- uns anys eufemísticament anomenats de "transició" amb les lògiques tensions prou conegudes de -- tot hom: desajustament dels ritmes de transició dels diversos componets del sistema polític; conseqüent-dificultat de coordinació entre ells; crisi d'identitat, desmoralitzacions, reformulacions professionals; diferent grau de consciència i per tant d'exigència per part de la població de la seva relació - amb el sistema polític. Aquesta situació genera dificultats i fisures en el dispositiu de control que es reflecteixen en l'augment de la realitat delictiva i de la representació social subjectiva d'inseguretat.

Finalment, la societat civil ha conegut una època de grans transformacions desigualment rebudes i assimilades per la població. Així, pel que fa a la cultura hom pot trobar: els canvis en les maneres de pensar i sentir, (d'especial incidència - en la moral col·lectiva, en les normes de convivència i en els valors socials), i en els comportaments de la població ; així com els potents fenòmens d'aculturació i difusió cultural de les -- darreres dues dècades (migracions, turisme, mass-media, etc.). I pel que fa a les -- institucions de la societat civil cal fer esment de la crisi del model de la família tradicional; la fallida de la teoria del capital humà en el sistema educatiu així com la seva inadequació a importants segments de la població infantil i adolescent -el problema de l'anomenat "fracàs escolar" ; el poderós



fenomen de la secularització en el terreny de l'organització social de la religió; les disfuncions - dels mass-media (sensacionalisme, oferta de models ideals de comportament dubtosos, publicitat, etc.); l'anonimat i l'alienació en les relacions laborals; les escases activitats creatives i pràctica estructura especulativo-crematística de la quasi totalitat d'organitzacions socials dedicades al lleure. Possiblement, el resultat més preocupant d'aquestes transformacions és la fragilització de la xarxa de relacions d'aprenentatge: co-participació cultural i, en definitiva, la major dificultat per a una convivència segura de ciutadans lliures.

No es pot acabar aquesta reflexió sobre la societat civil i la cultura sense una mínima anàlisi de dos fenòmens d'especial incidència en la seguretat ciutadana: d'una banda un específic i preocupant canvi ideològic (estem anant cap a una "ideologia de la seguretat" que col·loca aquesta qüestió en el centre de la preocupació social i que, per tant, en la seva recerca -al preu que sigui i costi el que costi- implica un alt grau d'intolerància i actituds primàriament i irracionalment punitives -i per tant estigmatitzadores- cap a la delinqüència); d'altra banda un augment de la problemàtica sots cultural (llargament estudiada per la sociologia des de l'Escola de Chicago): les formacions sots culturals, normalment reactives i de resposta agressiva es vehiculen a través d'un fenomen d'especial incidència en el -



jovent com són les bandes; (que comencen ja a ésser una realitat a casa nostra).

3. Les manifestacions en una sèrie d'aspectes de -
la vida social.

La suara analitzada fallida dels requisits funcionals s'ha manifestat visiblement, com a mínim, en els següents aspectes de la vida social:

- a) La delinqüència en augment (en xifres absolutes i relatives); i amb ella l'augment de la violència a la societat.
- b) Una més gran visibilitat social, i sobre tot, - una més gran problematització de la marginació social entesa doblement.
 - d'una banda el que en podríem dir la marginació passiva (rodamons, captaires, etc.), que ha comportat l'augment de la picaresca -fenomen aquest bastant propi del nostre país -, tant en les seves formes clàssiques com en les noves manifestacions que pot presentar en una societat industrial.
 - i d'altra banda les fugides cap a la marginalitat de sectors de la població cada cop més importants, especialment a nivell juvenil.
- c) La qualitat de vida deteriorada -i cada cop - més espatllada-. En aquest terreny, els principals aspectes a considerar serien: la pollució, les molèsties i el descontrol industrials (que



ja no es donen només a les ciutats, sinó que afecten també als rius, les platges, etc. implicant - així les zones rurals); i els problemes concrets, com ara l'adulteració dels productes alimentaris i l'escassa cura que hom té amb els productes -- tòxics, etc. No cal dir que el tema de la qualitat de vida és un tema que afecta la convivència de la població i que hauria de comptar amb un superior nivell de control.

- d) La pèrdua progressiva del que en podríem dir "solidaritat urbana": el civisme i la col·laboració en la convivència al carrer (tant en els problemes de tràfic i circulació com en els altres problemes que van constantment apareixent al carrer).
- e) El terrorisme és un fenomen que a Espanya tenia inicialment un àmbit polític clar i estava a més geogràficament localitzat. Actualment, ha superat l'àmbit polític i el marc geogràfic inicials, i - ha esdevingut un terreny d'inseguretat ciutadana clar: la por generada per aquest fenomen social ha trascendit la política i la geografia i ha esdevingut un real problema social.
- f) Indefensió davant d'imprevistos catastròfics: -- l'experiència dels darrers anys demostra a bastament que, malgrat l'innegable progrés tècnic que ha experimentat el nostre país als darrers anys, la població resta insegura davant d'imprevistos (accidents, incendis, inundacions, etc.) que no troben cap sistema seriós de defensa.



4. L'augment de la representació social de la inseguretat.

En el present informe s'anomena "volum subjectiu" de la inseguretat a la construcció imaginària, de caràcter mitològic, que la població es fa de la inseguretat. Aquest és un fet evident al nostre país i a la nostra ciutat: als darrers anys ha aparegut - una consciència col·lectiva (inexistent abans) d'inseguretat que ha arribat a crear una autèntica representació (una imatge) de què la convivència està plena de risc i de què, per tant, hi ha inseguretat ciutadana.

L'origen d'aquesta sensació és triple:

- a) La ja esmentada recent aparició de la "ideologia de la seguretat": la progressiva hegemonia cultural dels valors urbans i mesocràtics ha impulsat aquesta recerca absoluta de la "Seguretat", tant en l'inútil intent d'eliminar el risc inherent - a tota vida com en el d'assegurar, costi el que costi el marc social.
- b) El fet real de la crisi dels requisits funcionals i el no menys real augment dels problemes en els sis grans terrenys abans esmentats, així com la major informació que hi ha actualment i la molt superior visibilitat de la feina policial en aquest terreny (els diferents serveis policials - ara patrullen pels carrers cosa que abans no feien, i tenen brigades o departaments específics de seguretat ciutadana).



c) Finalment un mecanisme típic de la psicologia de masses que és la "construcció mitològica de la realitat": de tant que ens arribem a imaginar, - dir, comentar, preocupar, etc., al final ens arribem a creure que a totes les cantonades ens espera una navalla o que cada cop que sortim del nostre pis ens robaran.

Els components d'aquesta representació social són bàsicament emocionals (és a dir, poc reflexius) i oscil·len entre la por i l'exasperació conformant un cert quadre clínic d'angoixa col·lectiva.



5. El Pla de Treball del Grup d'Anàlisi

La funció específica assignada a aquest grup va --
ésser la tasca de recollida d'informació i la pos-
terior elaboració d'un informe per al ple de la Co
missió Tècnica, en relació als següents aspectes:

- Volum del sentiment d'inseguretat i de la delin-
qüència (volums objectius i subjectius, mapa -
d'inseguretat, identificació de les zones-bos -
ses problemàtiques, costos de la inseguretat, -
etc.)
- Organització del dispositiu de control (organit-
zació dels recursos humans dels diferents cos -
sos policials -P.N., G.U., C.S.P.-, Serveis So-
cials i Joventut, Ajuntament de Barcelona, Ma -
gistratura, coordinació dels recursos humans,
organització dels recursos materials, relació -
del dispositiu de control de la població, nous
components del dispositiu de control, possibili-
litats de participació ciutadana, etc.)
- Condicionants socio-econòmics de la Seguretat Ur-
bana.



anàlisi del present Programa de treball permet -
fàcilment de veure'n la seva ambició, així com la
impossibilitat de dur-lo a terme en els terminis
de temps marcats.

El Grup de Treball d'anàlisi va assumir, però, de -
manera conscient, el repte del seu desenvolupament_
-plantejament metodològic de la investigació i la -
seva realització pràctica- tot acceptant les renún-
cies que això comportaria, ja que, si més no, ente-
nia que aquest esforç servia per a delimitar el con-
junt de variables que cal estudiar de cara a formu-
lar i posar a la pràctica una política de seguretat
ciutadana seriosa i amb rigor científic.

Així, a manera de resum, els objectius d'aquest tre-
ball és concretaven en:

- conèixer la dimensió exacta de la realitat delic-
tiva en el seu doble vessant objectiu i subjectiu
- arribar a l'anàlisi de la xifra negra, i amb ella
al coneixement del grau de confiança de la pobla-
ció envers el sistema de Justícia Penal així com
la dinàmica interna d'aquest.
- descobrir les pautes fonamentals de la inseguretat
(la seva estructura espacio-temporal, les caracte-
rístiques dels delinqüents detinguts, així com de
les víctimes i de llur capacitat de denúncia).



- correlacionar tots els components del Dispositiu de Control entre ells i en relació a la delinqüència (qüestió no pas menor de cara a la formulació d'una política adequada).
- i, finalment, introduir en l'anàlisi les variables socioeconòmiques més significatives de cara a una millor comprensió de la fenomenologia de la inseguretat.

6. Les fonts d'informació

- a) S'ha de fer notar, en primer lloc, les dues enquestes de Seguretat Ciutadana que una coneguda empresa de marketing va realitzar per encàrrec de la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana:

La primera de les enquestes tenia una doble finalitat:

- conèixer l'opinió dels ciutadans sobre la seguretat, la Policia, la Justícia i la tasca de l'Administració, i
- fer un estudi de victimització.

La nostra fou -per aquesta segona finalitat- molt elevada (5.000 entrevistes) i es va fer a dues ciutats més de la Corporació Metropolitana de Barcelona. A Barcelona-ciutat es van fer 4.000 entrevistes (400 per districte municipal) que van ésser convertides per a l'explotació en 4.550 amb la introducció d'una variable de correcció; el marge d'error estadístic va ésser establert en $\pm 1,6\%$ per a Barcelona - ciutat.



- b) Informació del Cos Superior de Policia, de la Policia Nacional i de la Guàrdia Urbana
- c) Informació de l'Administració de Justícia.
- d) Informació de les Àrees de Joventut, Sanitat i Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona
- e) Informació d'una enquesta als comerciants -- d'electrodomèstics.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 1.467/84 - IMPREMTA MUNICIPAL

1 . LA SÍNTESE INFORMATIVA

1.1 Les dades objectives

Les dades objectives fan referència als quatre elements que intervenen en la configuració de la Seguretat ciutadana: els delictes, els detinguts, les víctimes, i el dispositiu de control.

1.1.1 Els delictes coneguts per la Policia

- a) Es té informació dels delictes coneguts per la Policia des del Gener de 1981 fins al juny de 1984. En aquests 42 mesos s'han conegut -----
166.233 delictes, amb un promig mensual de --
3.958.
- b) A partir de març de 1983 la sèrie va experimentar un notable increment: fins aquell mes el



promig mensual era de 3.446, a partir d'ell han estat 4.879 (un increment del 42%).

L'increment del promig mensual de 1984 respecte al de 1981 és d'un 66%

c) Els delictes contra la propietat són el 90% del total, els delictes contra les persones en representen el 1,6%; els delictes relatius a la problemàtica de la droga constitueixen el 0,7% i el 7,7% que resta són "altres delictes".

d) Segons les estadístiques policials, s'esclareix un 18% del total de delictes coneguts.

e) La taxa delictiva de Barcelona-ciutat (això és els delictes per 1000 habitants), a partir d'aquestes dades, fou el 22% a 1981; el 24% a 1982; i el 29% a 1983.

Una projecció feta per a 1984 l'establiria en el 37%. Malgrat aquest increment, Barcelona queda bastant per sota de les taxes delictives de les principals ciutats europees i nordamericanes.

1.1.2 - Les denúncies tramitades per la Policia

a) Es té informació de les denúncies tramitades per la Policia des del gener de 1979 fins al juny de 1984. En aquests 66 mesos s'han tramitat 244.464 denúncies, amb un promig mensual de 3.704.

b) La sèrie presenta una relativa estabilitat fins el març de 1983, a partir d'aleshores ha experimentat un notable increment: els promitjos men-



suals dels dos períodes han estat de 3.354 i 4.610 respectivament (l'increment és del 37%). L'increment del promig mensual de 1984 respecte al de 1979 és del 41%.

- c) Les denúncies per delictes contra la propietat són 89% del total, les denúncies per delictes contra les persones en representa l'1,6%; i el 9,4% restant correspon a les denúncies per altres delictes.
- d) La taxa delictiva, pel que fa a les denúncies tramitades per la Policia fou el 26% al 1979; el 20% al 1980; el 23,5% al 1981; el 22% al 1982; i el 29% al 1983.

Una projecció feta per a 1984 l'establiria en 36%.

1.1.3 - Els casos entrats al Jutjat de Guàrdia.

- a) Es té la informació no confidencial informatitzada de l'activitat del Jutjat de Guàrdia corresponent a la ciutat de Barcelona des de l'abril de 1983 fins al maig de 1984 (amb una interrupció al mes d'octubre de 1983, de la qual no hi ha dades). En aquest període van entrar al Jutjat de Guàrdia un total de 118.577 casos (promig mensual: 9.121). Ara bé, d'aquest total només han estat considerats els 91.911 casos relatius a delictes o faltes de nova entrada; aquests són el 76,8% del total i tenen un promig mensual de 7.070.



- b) L'increment d'aquesta sèrie de 91.911 casos de nova entrada és regular i sostingut: el promig de 1984 és un 13,4% superior al de 1983. La comparació dels dos mesos extrems de la sèrie: abril de 1983 i maig de 1984 reflecteix l'increment màxim: 24%. L'increment d'aquesta sèrie presenta un acceptable grau de correlació amb el de les sèries policials abans esmentades.
- c) Posant la sèrie de 91.911 casos de nova entrada en relació a la població, hom obté una taxa de 48,3‰ (taxa que segueix estant per sota de les més importants ciutats d'Europa i Nord-amèrica.
- d) Els delictes o faltes contra la propietat són el 72,4% del total dels casos de nova entrada; els delictes o faltes contra les persones en constitueixen el 12,3%; i el 15,3% restant el cobreixen els altres delictes o faltes.
- e) Fent un càlcul irregular, però no pas il·lícit, pot considerar-se que un 16,2% de casos fan referència a faltes i el 83,8 restant a delictes.
- f) El 94,1% dels casos de nova entrada tenen origen policial. El promig mensual dels casos entrats al Jutjat de Guàrdia amb origen policial és de 6.325 i 7.170 per a 1983 i 1984 respectivament. Els mateixos promitjos referits a les denúncies tra-



mitades per la Policia són de 4.307 i 5.362 respectivament.

La desproporció entre el volum del que, segons les dades del Jutjat de Guàrdia, hi entra d'origen policial i el total de denúncies que la Policia diu tramitar-hi és deguda -segons fonts de la Jefatura superior de Policia de Barcelona- a la tramitació de casos que no consten a les estadístiques policials (accidents de circulació, accidents laborals, etc.).

g) Les Comissaries aporten el 96,8% del total que arriba al Jutjat de Guàrdia d'origen policial. Malgrat la dificultat de relacionar la tasca de les 15 Comissaries de la ciutat amb la seva població (els districtes polials no coincideixen, com és sabut, amb els municipals) es pot afirmar que:

- els màxims casos aportats per les Comissaries segueixen l'eix centre-esquerra i oest de la ciutat (Audiència, Universitat, Sants, Sant Gervasi).
- al centre de la ciutat es concentren tres comissaries (Audiència, Drassanes, Hospital) que aporten pràcticament el 25% del casos

1.1.4 - Volum probable de la delinqüència segons l'enquesta de Seguretat Ciutadana.

a) A més de la informació fins ara esmentada sobre el volum de la delinqüència coneguda, es té informació sobre el volum de la previsible delin-



qüència real.

Aquesta informació s'ha aconseguit amb la 1ª enquesta de Seguretat ciutadana (de fet, una enquesta de victimització). L'enquesta es va passar l'arç de 1984 a una mostra de 4.000 habitants de la ciutat; el seu marge d'error és $\pm 1,6$. La informació sobre les experiències de victimització cobreix tot l'any 1983 i el primer trimestre de 84.

- b) Segons els resultats de l'enquesta, durant l'any 1983 un 15,7% de la població major de 18 anys va ésser objecte d'un promig de 1,31 experiències de victimització, produint-se per tant un total del 20,7% d'aquestes experiències respecte a la població.

El càlcul d'extrapolació posterior resulta en un total aproximat de 281.524 experiències de victimització per a la població barcelonina major de 18 anys.

- c) Durant el primer trimestre de 1984, fou el 7,4 de població la que tingué un promig de 1,19 experiències de victimització, el total d'aquestes respecte a la població fou del 8,8%.

El càlcul d'extrapolació posterior dóna un total aproximat de 119.680 .

- d) L'increment d'experiències de victimització de 1984 respecte a 1983 és espectacular (quasi es doblen). El Grup de Treball opina que una part d'aquest increment pot explicar-se per correlació als que ja s'han esmentat en les sèries d'in



formació policial i judicial, i que una altra part d'aquest increment tal volta sigui deguda al conegut "efecte telescopi" (un problema tècnic en la fase de treball de camp de les enquestes: la gent té tendència a "aproximar" temporalment les seves experiències).

- e) Les experiències de victimització contra la propietat representen el 87% del total, les experiències de victimització contra les persones són el 11%, i el 2% restant el constitueixen d'altres experiències de victimització.
- f) El 80% de les experiències de victimització van ésser consumades, el 20% que queda el constitueixen els casos no-consumats (els intents).
- g) Una anàlisi de 4 característiques de les experiències de robatoris permet assenyalar que:
 - en els robatoris als domicilis, el més susceptible d'ésser robat són les joies o joiells (en un 75% del casos) i el diner (en un 44,2% dels casos).
 - Els cotxes robats són normalment nous (de 1980 endavant) i de cilindrades petites.
 - el valor declarat aproximat dels robatoris als domicilis és d'una mica més de 2.000.000.000 ptes. l'any 1983 i una mica més de 800.000.000 als tres primers mesos de 1984.
 - el valor declarat aproximat dels robatoris a comerços, botigues i bars és quasi de -----



3.500.000.000 ptes. l'any 1983 i una mica més de 1.500.000.000 ptes als tres primers mesos de 1984.

- h) De l'anàlisi dels resultats de l'enquesta no pot establir-se cap diferenciació entre delictes i faltes.

1.1.5 La correlació de les dades del Cos Superior de Policia, el Jutjat de Guàrdia i l'Enquesta Seguretat Ciutadana.

- a) Es pot fer una correlació de tota la informació esmentada fins ara per un període de 12 mesos: des de l'abril de 1983 fins al març de 1984. (és l'únic període en el qual coincideixen totes les dades recollides).
- b) Per fer aquesta correlació s'ha donat la base 100 a la informació que presentava el valor màxim (el total de les experiències de victimització segons l'enquesta de Seguretat Ciutadana).
A partir d'aquí:
- El total d'experiències de victimització consumades en representaria el 79%
 - El total de casos entrats al Jutjat de Guàrdia en representaria el 32,5%
 - El total de casos entrats al Jutjat de Guàrdia referits a delictes o faltes de nova entrada en representaria el 25,2%.
 - El total de delictes coneguts per la Policia en representaria el 17%.
 - El total de denúncies tramitades per la Policia en representaria el 17,1%



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 1.467/84 - IMPREMTA MUNICIPAL

1.1.6 Estructura horària i localització espacial dels delictes.

- a) A partir de les respostes a la 1ª esquesta de Seguretat Ciutadana s'ha pogut fer per primera vegada el mapa delictiu de Barcelona per districtes: 10 llistats dels llocs on s'esdevenen les experiències de victimització (un per a cada districte) i els 10 mapes (un per a cada districte) on es plasmen gràficament els llistats.
- b) Segons aquests mapes i llistats, el districte més delictògen de la ciutat és el 2on. (l'Eixample) i el menys delictògen és el 9è (Sant Andreu) El Districte 1er. (la ciutat vella) ocupa el segon lloc.
- c) Per altra banda, els llocs amb màxima freqüència d'experiència de victimització són els carrers i places de l'Eixample (D -2on) (la Plaça de Catalunya -que és el lloc de màxima freqüència- l'Av. de Roma, Els carrers Còrsega, València, Casanova i el Passeig de Gràcia). També són llocs amb alt nombre d'experiències de victimització les Rambles (Dº 1er.), l'avinguda d'Infanta Carlota i el carrer de Deu i Mata (Dº 4rt.), i l'avinguda del Dr. Pi i Molist, i la Via Júlia (Dº 8è).
- d) La distribució horària d'una mostra de delictes permet suposar que l'estona de màxima freqüència delictiva és de la 1 a les 2 de la matinada, seguida de la primera hora de la tarda.
És important d'assenyalar que els "robatoris amb violència o intimidació" no es donen tant de nit



-segons la imatge tòpica que es té d'aquest delictes- sinó més aviat a la tarda, i en concret de les 17 h. a les 20h.

1.1.7 Els detinguts

- a) Es té informació dels individus detinguts pel Cos Superior de Policia i la Policia Nacional des del gener de 1979 fins al juny de 1984. En aquests 66 mesos s'han practicat un total de -- 38.991 detencions, amb un promig mensual de 619.
- * La sèrie és força uniforme des de 1979 fins a 1983; en canvi en els sis mesos de 1984 hi ha un increment de detencions important: el promig d'aquests sis mesos supera en un 30% al promig de tota la sèrie.
 - * Cal, també, assenyalar un augment de les detencions als dos primers mesos de cada any (l'anyomenada "cuesta de Enero" pot no ser aliena a aquest fenomen).
 - * Les 619 detencions de promig mensual representen el 15,6% del promig mensual de delictes coneguts pel Cos Superior de Policia i el 16,7% del promig mensual de les denúncies tramitades pel Cos Superior de Policia.
 - * Els detinguts menors de 20 anys són un 16% del total de detinguts.
 - * Els detinguts de nacionalitat estrangera són també un 16% del total de detinguts.
 - * El detinguts judicials són el 88% del total de detinguts.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 1.467/84 - IMPREMTA MUNICIPAL

- b) Per altra banda es té informació de les detencions dutes a terme per la Guàrdia Urbana des del gener de 1983 fins el setembre de 1984. En aquests 21 mesos la Guàrdia Urbana ha practicat un total de 10.538 detencions, xifra que representa un promig mensual de 500 detinguts.
- c) El Grup de Treball ha elaborat també una anàlisi de les característiques d'una mostra de detinguts. La mostra ha hagut d'ésser reduïda per raons de força major i ha permès d'establir el següent perfil provisional del detingut.
- * el detingut seria una persona de sexe masculí, nascut a Barcelona, d'entre 19 i 30 anys. El seu estat civil seria el de solter. El seu barri de residència correspondria al Districte 1 zona on també seria majoritàriament detingut. Professionalment quedaria fora de les classificacions censals i/o estaria "sense ocupació". El tipus de delictes que practicaria més habitualment seria contra la propietat i seria reincident de 2 a 5 delictes.
 - * Ara bé, aquest perfil provisional té -a més de ser provisional- llacunes importants: no s'ha pogut analitzar la incidència de la droga, tampoc no s'han pogut estudiar en profunditat les condicions familiars i laboral-professionals, tampoc no s'han pogut evaluar realment els estereotips, que sobre els delinqüents ha creat la societat. Òbviament, aquí hi ha uns temes importants a estudiar.



1.1.8 Les víctimes

a) Segons resultats de la 1ª enquesta de Seguretat Ciutadana, durant l'any 1983 un 15,7% de la població major de 18 anys de la ciutat de Barcelona va ésser víctima d'alguna experiència de victimització.

El càlcul d'extrapolació posterior resulta en un total aproximat de 213.500 persones.

b) Durant el primer trimestre de 1984 fou el 7,4% de la població la que va ésser víctima d'alguna experiència de victimització.

El càlcul d'extrapolació posterior dóna un total aproximat de 100.640 persones.

c) L'increment de victimització de 1984 respecte a 1983 és espectacular (quasi es dobla). L'explicació d'aquest increment pot ser deguda a aquests dos motius: d'una banda l'increment general del volum delictiu, i d'altra banda el ja esmentat "Efecte telescopi".

d) Segons els resultats de l'enquesta, les víctimes serien més aviat persones del sexe masculí i joves (de 18 a 35 anys), i viurien a l'eix esquerra i oest de la ciutat (districtes 2on. 4rt. 5è i 6è).

e) El 37,7% de les víctimes denuncien -segons els resultats de l'enquesta- l'experiència de victimització que han sofert.

El càlcul d'extrapolació posterior dóna un total



aproximat de 81.000 víctimes que van denunciar durant l'any 1983 i un total de 35.500 que van denunciar a l'any 1984.

- f) El 37,7% de denúncies respecte al total d'experiències de victimització augmenta considerablement en els casos de robatori -on probablement hi ha una assegurança-: així doncs, es denuncia el 84% dels robatoris al domicili, el 80% dels robatoris de cotxes, i el 78 % dels robatoris a comerços, botigues .
- g) Segons els resultats de l'enquesta, els denunciants es correspondrien bastant amb les víctimes: persones del sexe masculí, de 18 a 35 anys i residents a l'eix esquerra-oest de la ciutat (Districte 2on., 4rt, 5è i 6è).
- h) El Grup de Treball ha elaborat també una anàlisi de les característiques d'una mostra de denunciants (a partir de dades policials i judicials) que coincideix bastant amb els resultats de l'enquesta: majoria d'homes joves, nascuts a Barcelona-ciutat, i professionalment amb algun tipus de qualificació.

1.1.9 El dispositiu de control

- a) El Grup de Treball ha fet un primer recompte-anàlisi dels diferents serveis municipals que poden ésser considerats com a components del Dispositiu de control.



Aquest recompte-anàlisi s'ha plasmat gràficament en els 10 mapes dels Serveis de cada Districte.

- b) Destaca pel volum de Serveis el Districte 1er. (que pel seu caràcter central agrupa nombrosos serveis que ultrapassen el seu abast). A l'extrem oposat es troba el districte quart (Les Corts).
- c) També s'han grafiat en el mapa els locals policials (casernes de la Guàrdia Urbana , comissaries i casernes de la Policia Nacional i de la Guàrdia Civil).



1.2 Les dades subjectives

- a) Aquest apartat de l'informe s'ha treballat a partir de les dues enquestes de Seguretat Ciutadana i reflecteix l'anàlisi que s'ha fet del component subjectiu (el volum subjectiu) de la Seguretat Ciutadana.
- b) L'apartat està dividit en dos capítols: un analitza el component subjectiu del fenomen de la inseguretat i l'altre presenta els mapes de la inseguretat.

1.2.1 El component subjectiu de la inseguretat

- a) La gent se sent insegura: el 60% dels enquestats confessava experimentar molt o bastant la sensació personal d'inseguretat.
- b) La inseguretat afecta principalment la integritat física de les persones o dels seus béns: els problemes que més preocupaven als enquestats eren el robatori o agressió, l'atur, i els drogadictes.
- c) La inseguretat ha augmentat o empitjorat en els darrers anys: només un 17% dels enquestats opinen que la seguretat havia augmentat, contra un 64% que opinaren que havia empitjorat.
- d) La inseguretat ha fet prendre mesures a la gent: cada individu enquestat havia pres un promig de 4 mesures. Les mesures preses poden ésser considerades "passives" o "actives"; les passives són el doble de les actives. Són mesures passives:



no portar diners a sobre, evitar llocs foscos, sortir menys de nit, etc.; són mesures actives reforçar les portes, assegurança contra robatori, pos alarmes, etc.

- e) La gent està d'acord en què la crisi econòmica i l'atur són raons que expliquen la inseguretat però també -i en percentatges similars o àdhuc superiors- opina que es tracta amb massa benevolència els delinqüents i que no es controla prou el problema de la droga.
- f) Per tant, les mesures que s'han de prendre són solucionar el problema de l'atur, controlar la droga, i "sancionar amb més rigor i duresa els delinqüents; posar penes més fortes".
- g) Vista l'anàlisi precedent, cal establir una hipòtesi explicativa del component subjectiu de la inseguretat. Aquesta hipòtesi assenyala que en el componenet subjectiu de la inseguretat coexisteixen i es reforcen mútuament una base real i una potent construcció mitològica:

La inseguretat té base real:

- a) augment de la delinqüència, augment del consum de drogues, previsiblement augment de la massa marginal de la població, dificultats del dispositiu de control, etc. etc..
- b) és un "fet social" (en sentit durkheimià) que és exterior a nosaltres i que se'ns imposa.



Però la inseguretats és també mite perquè a partir d'aquesta innegable base real (i després ja independentment d'ella) hi ha -es dóna- una autèntica construcció mitològica de la realitat. El mite és incontrolable i inconcretable; això implica tres conseqüències:

- a) la por o inseguretats pot ser concreta però és fonamentalment confusa, profusa i difusa.
- b) hi ha, òbviament, una considerable dosi de fatalitat (el mite comporta el fatum) que mena a la passivitat.
- c) tot plegat genera una certa crispació que pot explicar bastant la "punitivitat" que presenten les opinions dels enquestats.

Tot això amb la descoberta d'un fantasma modern que actua com a cap de turc (en la més genuïna tradició mitològica) -la droga- que per altra banda té un solid component real. Per acabar-ho d'arrodonir, mai com ara un mite no havia tingut uns vehicles d'expressió tan enormes: els mass-media.

- h) La sensació té una desigual incidència segons els diferents segments de la població. Així, en línies generals, les dones viuen més el sentiment d'inseguretats que els homes i els adults més que els joves i els vells; cal dir per acabar que la



població que ha tingut experiències de victimització no se sent -en general- més insegura.

1.2.2 Els mapes de la inseguretat.

- a) A partir de les respostes a la 1ª enquesta de Seguretat Ciutadana, s'ha pogut fer -també per primera vegada- el mapa de la inseguretat a Barcelona per districtes: 10 llistats dels llocs que fan por -un per a cada districte- i els 10 mapes on es plasmen gràficament els llistats.
- b) Segons aquests mapes i llistats, el Districte més insegur seria el 10 (Sant Martí) i el més segur seria el 2 (l'Eixample).
- c) Dels llocs que tenen la màxima freqüència d'inseguretat, 4 pertanyen al Districte 10 (la plaça de les Glòries, la Mina, la Perona, i el grup "La Paz"); 3 al Districte 3er. (la Plaça de Can Mantega, la ctra. de Sants, i el Parc de Montjuïc); 2 al Districte 1er. (la Plaça Reial, el Passeig del Born), i al Districte 6è (la Plaça Lesseps i la Plaça del Diamant); i un al Districte 4 (Carles III-Diagonal), al Districte 7 (El Carmel), i al Districte 9 (el Pont del Treball).

Cal observar la freqüència de llocs deshabitats (plaça de les Glòries, Pont del Treball, Montjuïc), la important presència de places (Glòries, Reial, Lesseps, Diamant, Can Mantega), i les referències



a llocs mitificats per la història negra de la ciutat i/o els mass-media (Plaça Reial, la Mina la Perona, El Carmel, Montjuïc, el grup "La Paz").

d) La comparació d'aquest mapa de la inseguretat (subjectiu) amb el mapa delictiu, permet extreure algunes conclusions significatives per a la millor comprensió del component mitològic de la inseguretat.

- El mapa de la inseguretat té més del doble de referències que el mapa delictiu real.
- Als districtes on hi ha més inseguretat (Sant Martí, Sant Andreu, -Montjuïc) no són pas ni de bon tros el districtes on hi ha més delictes -al contrari, són dels districtes més segurs realment-.
- Als llocs de màxima sensació d'inseguretat es produeixen realment poquíssims delictes: cap d'aquests llocs de màxima sensació apareix en el mapa delictiu amb un mínim de significació.



2. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

Després de l'exposició precedent de la síntesi de - l'informe (i en el ben entès que la síntesi consti tueix ja una conclusió per la selecció que opera - del que és essencial en la informació recollida i- processada), el Grup de Treball d'anàlisi creu es- tar en condicions d'apuntar les següents recomana- cions :

2.1. Pel que fa referència als Delictes

2.1.1. Sobre llur volum

conclusió : El volum de la delinqüència a la ciutat de Barcelona, si bé ha augmentat en líni es generals a partir del 2on. trimestre de 1983,-- no representa en termes reals un fenomen greu : de fet la realitat delictiva de la nostra ciutat està bastant per sota de la corresponent a les princi-- pals ciutats d'Europa i dels Estats Units.

recomanació : La recomanació que suggerim al res-- pecte és triple :

1ª Endegar una política vigorosa de Seguretat Ciutadana que asseguri -com a mínim-:

a) una clara definició de l'objectiu d'aquesta política així com de la prioritat del seu comporta-- ment preventiu.

b) la coordinació política, professional i tècnica de tots el elements del dispositiu de control.

c) en especial del sistema de Justícia penal (prin



principalment la Policia i l'administració de Justícia)

d) la necessària corresponsabilitat cívica dels habitants de la ciutat, sense la qual el component preventiu serà -a la mitjana o a la llarga- impossible.

2ª.- oferir una política informativa sensata que, tot reconeixent els possibles increments de la realitat delictiva, permeti entendre'ls estructuralment, tot eliminant per tant l'alarmisme i el sensacionalisme. Òbviament cal apellar a la responsabilitat i professionalitat tant dels polítics com dels professionals dels mass-media.

3ª.- mantenir una política oberta d'investigació -criminològica que pugui explicar i preveure (que això també és prevenció) la realitat delictiva i la seva evolució.

2.1.2. Sobre les denúncies

conclusió : El volum de denúncia és reduït. Tal com s'ha vist, no arriba al 40 % de les experiències de victimització de la població. Si bé no és aquest el lloc per a fer una disertació sobre el valor social de la denúncia, cal, però, recordar la seva importància política (el grau de confiança de la Població respecte al Sistema de Justícia Penal), policial (la denúncia facilita la tasca i el coneixement policials), i criminològica (permet estudiar les pautes del comportament delictiu i poder preveure'n les modificacions).



recomanació : la recomanació que suggerim al respecte és doble :

1. dintre de la Política de Seguretat Ciutadana i de la corresponsabilitat cívica cal fer un esforç per fer comprendre a la població la importància -- (política, policial, criminològica, ...cívica en una paraula) de la denúncia.
2. ara bé, paralelament cal afavorir tècnicament el procés de la denúncia,
 - agilitzar els tràmits de la denúncia,
 - adequar els espais per a la denúncia,
 - recordar que els policies, els receptors de la denúncia, són un servei d'assistència al ciutadà : cal tenir molta cura de l'acolliment policial envers els denunciants.

2.1.3. Sobre l'estructura horària i la localització espacial de la realitat delictiva.

conclusió : Creiem que aquesta qüestió -no pas menor- no es té gairabé en compte pel que hem vist al llarg del nostre estudi. Obviament la delinqüència, com qualsevol altre fenomen social, té unes pautes de comportament i una estructura -espacio-temporal ; l'estudi d'aquesta estructura aconseguiria un doble objectiu : a) un major coneixement de la realitat delictiva, i b) bases serioses per a la tasca preventiva -o com a mínim, --dissuasiva--.

recomanació : La recomanació que suggerim al respecte és doble :

1. un anàlisi sistemàtica d'aquesta qüestió (impossible de fer amb la petita mostra que ha estudiat



el nostre grup de treball).

2. una adequada distribució de recursos humans i materials de què disposa la Policia, en especial la patrulla, d'acord amb l'estructura espacio---temporal de la delinqüència i els seus previsibles desplaçaments.

2.1.4. Sobre l'eficàcia policial al respecte

conclusió : És coneguda de tothom l'extraordinària dedicació professional de la immensa majoria dels nostres policies ; ara bé, sembla que l'eficàcia de la Policia no està en consonància amb la seva reconeguda professionalitat. Cal recordar que, segons pròpies estadístiques policials, només s'esclareix un 18 % dels delictes coneguts, i que el total de detinguts pel C.S.P. suposa només el 15,6 % del total de delictes coneguts.

recomanació : La recomanació que suggerim al respecte és quadruple :

1. dotar la Policia dels mitjans tècnics (laboratoris, vehicles, etc...) necessaris per a poder dur a terme adequadament la seva feina.

2. assegurar d'una vegada per totes i per sempre la coordinació (a nivell polític i professional)
- tant dels diversos cossos policials que operen a la ciutat de Barcelona
- com de la Policia amb la resta del Dispositiu de Control.



3. (dintre de la política de co-responsabilitat - cívica) una major comprensió ciutadana de la tasca policial i de la necessitat de col·laborar-hi.

4. una política de formació policial permanent (-reciclage, etc.) que permeti als policies una millor comprensió de la seva tasca i una major eficàcia en el seu quefer professional.

2.1.5. Sobre la informació de la realitat delictiva

conclusió : El grup de treball, després d'aquests 8 mesos de feina ha de concloure assenyalant el caos absolut que hi ha en la informació existent sobre la realitat delictiva a Barcelona.

a) estadístiques que no quadren per posar un exemple, les estadístiques de "delictes coneguts per la Policia" i les "denúncies tramitades per la Policia" haurien de ser idèntiques. No ho són.

b) sumes i recomptes mal fets : en algunes estadístiques un mateix delictes surt més d'un cop, en d'altres les sumes parcials no coincideixen amb els totals.

c) informació que es perd : per posar un exemple, la informació corresponent a l'activitat del jutjat de Guàrdia a l'octubre de 1983 no existeix. S'ha perdut.

d) informacions a les quals no s'accedeix o a la qual només s'hi pot accedir indirectament o manualment.

e) manca d'informatització en diverses de les fonts d'informació.



f) i sobretot nomenclatures i classificacions diferents en cada font d'informació.

Un resultat preocupant (perquè afecta a la confiança que el ciutadà té en el Dispositiu de control) d'aquest caos informatiu apareix en el full adjunt sota el títol de "problemes en correlació de les dades del C.S.P., el Jutjat de Guàrdia i l'Enquesta de S.C.

recomanació : Les recomanacions que suggerim al respecte són cinc :

1. entendre i assumir que la informació dels Serveis públics és una cosa pública : obrir la informació a la Societat.
2. pendre seriosament el recompte informatiu i l'anàlisi estadística de l'activitat dels diversos elements del dispositiu de control.
3. unificar i normalitzar les nomenclatures i --- classificacions, tant les policíiques com les judicials.
4. accelerar -o començar on calgui- els processos d'informatització de la informació.
5. adequar els districtes policials als Districtes municipals.



2.1.6. Sobre el seu estudi

conclusió : El grup de treball opina que l'estudi que apareix en el present informe no és més que una primera aproximació a la problemàtica de la realitat delictiva. La conclusió és evident: cal continuar en aquesta direcció: .

- aprofundint i matisant el previsible volum real de la delinqüència a través d'enquestes anuals de victimització.
- analitzant a fons l'estructura espacio-temporal de la delinqüència.
- corregint i millorant els possibles errors informatius que han anat apareixent en la informació amb la qual s'ha treballat.

recomanació : La recomanació que suggerim al respecte és única :

Una seriosa política d'investigació i d'estudi emmarcada dintre de la política global de Seguretat ciutadana. Els estudis, a més, haurien de fer-se tenint en compte les demandes del dispositiu de control.



2.2. Pel que fa referència als detinguts

L'única conclusió que el Grup de treball ha pogut extreure del seu estudi és el reconeixement que se sap poc dels detinguts :

- no es coneix el grau de representativitat dels detinguts respecte a l'univers total de delinqüents.
- no es coneix la real incidència de la droga ni en els detinguts ni -encara menys- en els delinqüents.
- no es coneix la real situació familiar, ni socio-laboral, ni professional dels detinguts.
- no es coneix fins a quin punt els estereotips - que la societat ha creat sobre el delinquent s'ajusten a la realitat.
- en fi ... el previsible perfil del delinquent ens segueix essent una incògnita.

Creiem que és necessari insistir en la importància del coneixement d'aquesta variable per a poder formular una política preventiva adequada.

Per tant la recomanació que fem al respecte és do
ble :

1. poder accedir a l'anàlisi de la informació no confidencial referida als detinguts, per tal d'anar assolint el coneixement d'aquestes vari
ables.



2. pensar en la utilitat que podria tenir una "fitxa del detingut" on constés informació no confidencial de tots els detinguts referida a totes les variables acabades d'esmentar.

2. 3. Pel que fa referència al component subjectiu

La conclusió més significativa a què el Grup de treball ha arribat, consisteix en el reconeixement del potent component de construcció mitològica que hi ha en la vivència subjectiva de la inseguretat. Tal com ja ha estat indicat, aquest component mitològic genera una por difusa una dosi de fatalitat i per tant de fatalisme, i una certa crispació que porta prendre actituds punitives.

La recomanació que volem fer respecte a aquest punt és urgent : cal un rearmament moral consistent en la corresponsabilització cívica del problema de la seguretat. Es tracta de passar de la por difusa a la conscient assumptió del risc que comporta tota convivència; es tracta també de passar de la fatalitat i de la passivitat a una actitud activa i de participació ciutadana; es tracta finalment de passar de la profunditat i de la punitivitat a la comprensió de la profunditat estructural de la problemàtica de la seguretat i la delinqüència.

I aquest rearmament moral és del tot impossible sense una nova política seriosa, amb rigor i que tingui una visió global del problema.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

RECOMANACIONS SOBRE LA PROBLEMATICA DELS MENORS



INTRODUCCIÓ

Els comportaments socials dels menors que poden -
afectar la seguretat ciutadana no apareixen mai -
espontàniament, sinó que són el resultat de com -
plexes combinacions de situacions i de factors que
han incidit sobre la vida de cada noi.

Afrontar el desencadenament d'aquests comportaments
significa prendre una àmplia perspectiva d'anàli -
si en relació a tots aquests factors. Malgrat que no
podem mai generalitzar, trobem massa sovint que
l'anàlisi ens descobreix clares situacions d'in -
justícia que pesen o que han pesat sobre aquests nois
deixant empremtes importants en el desenvolupament
de la seva personalitat i en el seu procés de so -
cialització.

Això ens demostra, com ja encertadament manifestà
el Comitè de Ministres del Consell d'Europa en la
seva Resolució (78) 62 de 29.11.78, referint-se -
més àmpliament a tots els joves, que les mesures
han de començar amb la salvaguarda dels drets fo-



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

namentals, en aquest cas de tots els menors. És a dir, que la prevenció a què la societat rebi les conseqüències negatives de les agressions violentes que puguin realitzar uns menors, ha de començar amb la prevenció de les agressions que el noi pugui rebre amb efectes negatius sobre el seu desenvolupament integral.

Alguns dels criteris fonamentals que han d'orientar tota aquesta tasca considerem que són:

- a) La prevenció i un primer nivell d'atenció han d'anar encaminats, des de l'òptica d'un treball municipal, a actuar sobre institucions i sobre els grups, i, tan sols en casos excepcionals, sobre individus.
- b) Tota aquesta actuació s'ha de realitzar en els llocs on transcorre la vida quotidiana dels ciutadans. És per això que hem focalitzat la nostra atenció en els llocs on habitualment hi han infants i adolescents: la família, la institució escolar, el barri i els seus centres, i les institucions substitutòries.
- c) Abans de crear recursos nous, cal sempre potenciar i maximitzar les possibilitats dels ja existents, cosa que moltes vegades esdevé possible amb la intervenció de professionals preparats. Frequentment els recursos són susceptibles de ser reconvertits d'acord amb les necessitats emergents. En aquest sentit, és necessari valorar els existents, analitzar-los i elaborar programes concrets de reconversió.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

d) Per aconseguir uns nivells raonables d'eficàcia dels recursos ciutadans, en qualsevol de les mesures que es proposen, és imprescindible aconseguir una estreta col.laboració entre tots els organismes implicats a cada sector territorial.



1. PROPOSTES MARC

1.1. Una perspectiva preventiva

En el sentit expressat fins ara, el tractament social dels menors que poden veure's abocats a una dinàmica de delinqüència, requereix començar amb el desplegament d'una actuació preventiva d'ample abast sobre tots els menors, des dels 0 fins als 16 anys.

El conjunt d'infants i joves amb comportaments violents, delinqüencials o d'altres tipus socialment indesitjats, acostumen a formar part en la seva majoria i sense límit clar de continuïtat, d'aquell major conjunt dels que han resultat afectats per dèficits, carències o perturbacions, derivades de problemàtiques socio-familiars greus. És fonamental afrontar precoçment totes aquestes situacions.

No té cap eficàcia preventiva, ni altre sentit - que l'etiquetament del noi, la pretensió d'anar a la recerca d'aquells nois que presenten característiques "pre-delinqüencials", per realitzar un pretès "tractament individual", amb ells. Les mesures preventives a prendre han de ser institucionals, comunitàries i globalitzades, per la



qual cosa el que cal és detectar les situacions de risc que poden afectar els processos de desenvolupament integral i de socialització d'infants i de joves a cada sector territorial específic.

Els indicadors d'aquestes situacions de risc ens vindran de les dades que obtinguem sobre tres aspectes:

- . La situació personal i el comportament social del noi
- . La situació i comportaments dels seus responsables.
- . La situació i l'ambient del barri o sector on visquin.

Tan el recull d'aquestes dades com les intervencions preventives caldrà fer-les a través de les institucions que la comunitat té a cada un dels sectors.

1.2 En base a una col.laboració ciutadana

Pensem que la col.laboració dels ciutadans és el primer objectiu que cal assolir per poder prevenir i a l'hora detectar precoçment les situacions de risc. Constatem la manca d'informació ciutadana sobre aspectes com:

- . La gènesi dels conflictes infantils i juvenils que aboquen en comportaments violents i delictius.
- . Les situacions que es poden considerar de risc per a un desenvolupament integral de nois i -



noies i per a la seva socialització.

- . Les possibilitats d'actuació social i educativa compensatòria quan determinats dèficits, carencies o perturbacions, poden haver afectat greument un noi.
- . Els recursos i serveis dels quals ja disposa la pròpia comunitat i que poden oferir orientació assessorament, etc. Sovint, els sectors més marginats no saben com posar-se en contacte amb els serveis del barri, que són viscuts com allunyats i de difícil accés.

És per tot això que proposem, aprofitant els llocs de concurrència més habituals dels ciutadans a cada barri, i els canals de comunicació social, que cal realitzar una tasca educativa i informativa permanent. Les campanyes d'informació i de sensibilització són útils sempre i quan no resultin actuacions aïllades o desconexionades. Els missatges han de vincular-se amb allò ja dit anteriorment, han de sensibilitzar respecte a la responsabilitat col·lectiva i, sobretot, han d'aportar consciència de tolerància i de solidaritat. També és important que les víctimes d'actes violents puguin rebre fàcilment informació sobre els passos a fer, i àdhuc el suport que calgui.

1.3 Coordinació dels Organismes i dels recursos existents .

Des de l'Ajuntament s'ha de tendir a fer programes globals d'actuació que ens permetin potenciar la



prevenció primària. És a dir s'ha de donar suport i en tot cas crear o reconvertir, estructures que no provoquin marginació.

Una manera d'aconseguir això és coordinar les accions o plans a realitzar, amb uns objectius clars a curt, mitjà i llarg termini, adequats en cada moment als recursos existents, i tenint en compte - l'àmbit territorial concret (districte, barri).

Per això proposem:

- Que les diferents àrees municipals referides - directe o indirectament al noi o jove, es p-- sin d'acord en unes línies generals marcades - per un criteri polític a fi que els diferents tècnics de les diverses àrees portin a la pràctica aquesta tasca coordinadament. Això permeteria realitzar un treball interdisciplinar, - que ens donés aquesta visió global, enriquida - per la discussió del tema des de diferents perspectives professionals.
- S'ha de tendir a què aquesta coordinació estigui en tot moment recolzada per una secretaria tècnica formada per un professional de cada àrea. Aquesta secretaria tècnica també ha de facilitar el seguiment i l'evaluació de les experiències que es duguin a terme.
- Un cop iniciada aquesta coordinació el pas següent és el de fer una recollida d'informació sobre els recursos del propi municipi a fi - d'adaptar-los als plans de treball, potenciar-los, si cal, i si no reconvertir-los per què -



s'adeqüin millor als plantejaments generals.

- Cal, per un altre costat, fer un debat del pla de treball proposat, amb les forces vives de la ciutat (AA.VV., APAS, Entitats culturals, recreatives, esportives) que ens permeti, per un costat, recollir suggeriments, aproximar-nos més a la realitat ciutadana, i un llarg etc., per altra banda, aconseguir una millor sensibilització ciutadana respecte al tema. Al mateix temps - es poden potenciar convenis de col·laboració - amb les entitats abans esmentades.
- En darrer lloc, cal potenciar la coordinació amb altres institucions o organismes (Generalitat, Diputació), que tinguin competències en aquests temes, a fi i efecte de no endegar accions paral·leles o superposades, cosa que comporta un desgast important a nivell humà i econòmic.

1.4 Orientacions per omplir els buits existents

No podem ignorar d'entrada que els recursos existents a molts dels nostres barris i districtes són molt insuficients o que estan desfasats, com a resultat de molts anys de deixar de banda una política de cobertura de les necessitats socials dels ciutadans des d'una perspectiva de responsabilitat pública.

Per tant, en l'atenció social dels ciutadans, i molt especialment dels infants i joves, encara -



existeixen importants buits; per cobrir-los proposem:

- . Crear o reforçar, segons el cas, els serveis - socials de base. Cal una especial atenció per als infants i joves que per fracàs, o manca de motivació, rebuig o altra causa es troben en situació de desescolarització i fan vida habitual al carrer. En aquest sentit cal disposar - de més educadors en medi obert.
- . Promocionar activitats i serveis de lleure capacitats per a que hi puguin participar tots - els nois, sigui quina sigui la seva realitat.
- . Facilitar la identificació dels espais comunitaris com a propis.
- . Promocionar la participació de tots els ciutadans en les activitats de la comunitat.
- . Potenciar alternatives per als menors entre 14 i 16 anys (final E.G.B., F.P., B.U.P.). Calen centres diürns, sobre tot pre-tallers, per als nois que no poden seguir F.P., i equipaments residencials.

1.5 El paper dels professionals i la seva formació

Els professionals són una peça clau pel desplegament de programes d'actuació de caràcter global i són els responsables d'aportar rigor metodològic, especialment, mecanismes d'avaluació dels resultats obtinguts; sense oblidar les seves possibles funcions com a informadors o mobilitzadors de



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

dinàmiques al si de la comunitat, i com a vehicles de relacions personals.

Per això és que proposem, que els mateixos professionals han de tenir facilitats i recursos - per a la seva informació i formació permanents. Entesa aquesta com a donar instruments des de cada àmbit de treball per afrontar les situacions conflictives i fer, des de cada espai professional, una tasca preventiva. Cal alliberar - els professionals de les inseguretats bàsiques - que creen en el seu treball les contractacions temporeres tan freqüents en aquest àmbit.

Cal regularitzar la formació, intitolació i nivell contractual dels professionals responsa -- bles del treball més directe amb els nois amb - problemàtiques sòcio-familiars greus, especialment la figura de l'educador especialitzat.

Cal tenir especialment en compte aquells professionals que ja estan en contacte directe amb amplis sectors de ciutadans i que tenen la seva confiança, ja que poden ser excel·lents canals - d'informació i de sensibilització. Entre ells, assenyalarem:

- . Les assistents socials dels Centres de Serveis Socials.
- . El personal sanitari dels ambulatoris.
- . Els mestres de les escoles, i el personal educatiu de les guarderies.
- . Els equips psicopedagògics



. la Policia municipal.

1.6 Les recerques necessàries per a una planificació racional.

Cal facilitar que es realitzin investigacions serioses sobre moltes de les llacunes informatives que tenim. Per això proposem:

- . Sistematitzar la recollida de dades dels professionals que estan en contacte més directe amb els nois i/o les seves famílies, bo i garantint l'estricta secret professional. Acostumen a ser una de les fonts de dades més fiables i, tanmateix, més desaprofitada.
- . Estudiar els processos que hi intervenen i la incidència de les noves problemàtiques emergents (consum d'inhalants,.....)
- . Cal tenir en compte que no s'han d'estudiar no més els efectes negatius dels conflictes que repercuteixen sobre el noi, sinó, sobretot -- els mecanismes que, de forma natural alguns, i amb determinats suports d'altres, permeten a molts nois no resultar afectats per les situacions de greu dificultat, no entrant així en dinàmiques marginadores.

1.7 Principis operatius

Cal planificar i organitzar tots els recursos adreçats directament al noi de manera que:



- a) No es vegi separat de la pròpia família ni - del propi entorn natural, a no ser que es demostrï altament desestructurant per a ell.
- b) S'eviti la immersió del noi en dinàmiques de vida quotidiana diferents o diferenciadores de les dels altres nois de la seva mateixa edat, barri i procedència socio-cultural.



2. SITUACIONS D'ESPECIAL ATENCIÓ : FACTORS DE RISC

Cal donar especial atenció a aquelles situacions en què els agents bàsics de socialització es troben en dificultats per assolir les seves funcions socialitzadores, de manera parcial o total; o bé s'autoconsideren insuficients.

Si bé és cert que no seria exacte afirmar que hi ha situacions inequívocament causals, tanmateix - existeixen factors habitualment presents en les - situacions familiars que tècnicament cal qualifi- car de risc per el noi o noia. Per bé que es poden -- presentar en totes les combinacions imaginables, - la presència acumulativa d'aquests factors augmen- ta indiscutiblement la rapidesa amb què es dete-- rioren les situacions familiars amb repercussions- negatives sobre els nois.

Un estudi recent a Catalunya (F.CASAS, 1984) aga- fant, com a indicador de dificultats rellevants per- assolir funcions socialitzadores, el fet que una fa- mília solliciti l'internament d'un fill o tutelat ha trobat un seguit de situacions i problemàti- --- ques que es presenten amb freqüències molt supe-- riors a la mitjana de la població.



Aquestes situacions problemàtiques que presentem -
sintèticament en 9 grans grups i que anomenàvem --
factors de risc, recomanem que se'ls dediqui una -
atenció rellevant en l'aplicació de qualsevol de
les mesures indicades en els apartats que vindran -
a continuació :

- a) Problemes de base econòmica, especialment insu-
ficiència o carència d'ingressos regulars i dé-
ficits greus en les condicions d'habitatge.
- b) Problemes tipus de treball del progenitor o res-
ponsable del noi, especialment els treballs noc-
turns, o per torns irregulars o rotatoris, els
que exigeixen absències llargues del domicili -
familiar, i la prostitució professional.
- c) Problemes per la manca de presència d'un o amb-
dos progenitors a la llar familiar del noi, tant
per orfandat com per abandó.
- d) Problemes per internament d'algun progenitor, -
especialment llargs internaments psiquiàtrics,
de desintoxicació, o empresonaments.
- e) Problemes personals greus d'algun progenitor o
responsable, especialment si són de salut men--
tal o per alcoholisme.
- f) Sobreacumulació de tasques o responsabilitats -
en un sol progenitor o responsable.
- g) Problemes relacionals greus al si de la llar,--
especialment si són violents i si comporten re-
buig o despreocupació del noi.



- h) Problemes per incapacitat educativa greus d'un progenitor o responsable.
- i) Experiències traumàtiques que hagin pogut afectar greument el noi, especialment els 5 primers anys de vida.

Percentualment, els factors acumulatius generadors de risc més destacables que s'han detectat són :

- a) Els problemes econòmics greus
- b) La dispersió del nucli familiar (abandó ...)
- c) El fet de ser família nombrosa (4 o més fills)
- d) Els problemes relacionals amb els progenitors
- e) Els problemes actitudinals amb els fills
- f) Alcoholisme d'algun progenitor
- g) Problemes de salut mental d'algun progenitor
- h) El fet d'haver sol·licitat internament d'algun fill
- i) La prostitució de la mare
- j) El fet d'haver mort algun progenitor
- k) Els problemes d'habitatge familiar

Totes aquestes situacions haurien de merèixer especial atenció per part dels professionals o institucions que les puguin detectar, de manera que els serveis socials puguin restar informats i veure la necessitat d'adoptar mesures que permetin estalviar la convergència o acumulació d'aquestes situacions amb altres elements de risc.



3. MESURES DIRIGIDES A LA FAMÍLIA

Evidentment la família constitueix el nucli primer de convivència. És de molt difícil accés com a grup, des d'una òptica de l'administració, donat que es tracta d'una estructura tancada i que tan sols indirectament connecta amb d'altres institucions. La dona és un agent fonamental de contacte social i acostuma a ser la responsable dels vincles comunitaris més importants. L'aïllament de la família és, en ell mateix, un factor negatiu.

Les vies d'accés indirecte que hi ha cap a les famílies són:

- a) les que permeten els llocs de trobada espontània de les dones (mercats, perruqueries, sortides de l'escola...) Sovint aquestes són les úniques ocasions que tenen les dones per compartir els seus problemes.
- b) Les que es generen a través de les institucions educatives i sanitàries.
- c) Els mitjans de comunicació sobre tot la televisió. Els centres d'informació, acollida, o serveis públics existents en el barri.

Per això creiem:



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

El que cal és que la família trenqui el seu aïllament i entri en contacte amb les institucions que articulen la vida civil. El sol fet d'obrir - aquesta comunicació és ja en ell mateix una mesura higiènica i preventiva.

3.1 Llocs de trobada de les dones.

Ens referim a mercats, perruqueries, etc., l'intercanvi es realitza a través de les informacions dels mitjans de comunicació (que són comentades i compartides) i a través de la comunicació d'experiències personals. Són els llocs on les dones es donen suport les unes a les altres. Proposem :

- 1.- En aquest sentit és important valorar el paper de les revistes femenines, de les de modes, etc. Es podria pensar en alguna publicació dirigida a aquest públic o en una intervenció sistèmica en les ja existents.
- 2.- Caldria pensar en programes de radio
- 3.- Fer, en aquests llocs concrets, propaganda dels Serveis comunitaris existents i com deiem abans, del que cal fer en situació de conflicte.

3.2 Des de la Sanitat

Hi ha recursos importants per a connectar amb les famílies. Proposem:

- L'atenció al nou nat i a la mare, des dels Centres d'atenció Materno-infantil.
- Les visites, durant l'infància, als Centres -



d'atenció Primària, són ocasions per a conèixer, observar i actuar preventivament sobre les famílies d'un determinat sector de la població. Sobretot degut al paper del "metge", que disposa d'una gran autoritat sobre les famílies.

Quan més desvalgudes culturalment i social són aquestes, més important és el paper que juga el metge com a conseller total. En ambients necessitats, la freqüència de les visites al metges és molt més alta i la demanda de medicacions, sobretot per part de la dona, també. És, doncs, un lloc de trobada. Sovint un tracte més acurat i adequat envers la mare, i una millor comprensió dels fenòmens psicològics subjacents a moltes manifestacions orgàniques o a demandes d'ajut, podria evitar l'eclosió de fenòmens de mals tractes, detectar crisis familiars, situacions d'alcoholisme, etc.

En aquest sentit cal pensar en una sensibilització del personal d'atenció primària, i es podria pensar en endegar un pla d'observació i seguiment per part d'ells.

El contingut d'aquest treball hauria d'anar orientat a donar suport per proporcionar les atencions corporals i psíquiques necessàries al nen i alhora permetre a la mare compartir les angoixes de manera que s'eviti la seva eclosió violenta.



D'altra banda, s'hauria de donar suport a qual sevol activitat social que, nascuda del si familiar, connectés amb altres institucions o moviments civils.

Cal que sota la informació i coordinació pertinent es treballi, de manera conjunta, amb els Serveis Socials o educatius del districte.

3.3 Des dels mass-media

Ja fem referència, en apartats anteriors, a la importància dels mitjans de comunicació social, en el procés d'informació i de sensibilització. En concret proposem:

- a) Fer una comissió de seguiment dels programes de TV que tenen unes audiències entre els nens i els joves, a fi de vetllar els aspectes educatius.
- b) Promoure programes que facilitin la comprensió del fenomen d'inseguretat, intentant introduir missatges de solidaritat i de desdramatització etc.
- c) Vetllar per que en el contingut de les informacions i notícies, de caràcter sensacionalista, no s'hi posi tant l'accent, sinó que sigui més objectiva.
- d) Aquestes orientacions són igualment aplicables als altres mitjans de comunicació.

3.4 Des dels Serveis comunitaris

Des de cada barri cal cercar la millor manera de



coordinar les actuacions de totes les institucions que tinguin incidència directa, sobre el nen i/o sobre les famílies.

Per això proposem:

- Les mesures hauran d'anar orientades a facilitar la informació sobre la comunitat i potenciar la participació en activitats comunes des d'una perspectiva més global, com a forma d'incidir en possibles situacions de risc, tot promociónant la solidaritat i la tolerància.
- S'han de crear canals de comunicació i d'informació directes entre els serveis que ofereix - l'Administració (Serveis Socials Base, Centres Serveis Socials, equips psicopedagògics Centre Assistència Primària, Centres Higiene Mental, Centre d'Assistència Primària de l'Institut Català de la Salut) i els de la pròpia comunitat (associacions de veïns, ateneus, casals, llars 3^a edat, etc.) a fi d'oferir un ventall ampli de possibilitats en els espais de relació de les famílies, facilitant, d'aquesta manera, l'organització d'activitats conjuntes.
- S'han de potenciar xerrades i trobades informatives des de les mateixes institucions.



4. MESURES ADREÇADES A GUARDERIES I ESCOLES

4.1 Guarderies

Hi ha dues possibilitats, sobretot pel que fa a la primera infància : que els infants assisteixin a una guarderia o parvulari (el segon és gairebé ja completament corrent) o que no hi assisteixin. Donades les característiques de l'educació en aquesta edat, les mares i pares solen estar molt interessats pel que succeix a l'escola ja que els nens són molt petits. Cal aprofitar els estrets vincles d'aquests moments, per dues raons :

- per vincular la família a l'escola i aprofundir en una orientació educativa que permeti una certa continuïtat educativa entre les dues institucions.

- per vincular els pares als moviments de pares que de forma institucionalitzada col·laboren amb l'escola.

És evident que hi ha condicions institucionals que faciliten la tasca de contacte pares-mestres, (mares-mestres) i la qualitat del tracte i l'educació dels infants.



4.2 L'Escola

L'escola, com a lloc on el nen passa moltes hores al dia, és una institució privilegiada per millorar la seva incidència directa sobre el noi i indirecta sobre la família, així com per ser un element dinamitzador de la realitat social que en volta el nen.

Per això, a més de totes aquelles mesures destinades a la renovació pedagògica i a la millora de la qualitat d'ensenyament, proposem :

- a) Obrir l'escola al barri fent-la més vivencial i connectant els coneixements que es donen al nen amb la seva realitat més propera, potenciant les visites culturals i socials, museus, oficis artesans, fàbriques, ajuntamnet, enti--tats culturals, etc.
- b) Activar el paper dels pares (APAS) a la pròpia escola, apropant-los a la mateixa, a través de contactes periòdics, fer treballs conjunta---ment (organització de tallers, festes) collaborar en activitats a dins i a fora de l'escola --conjuntament amb els mestres (sortides, excursions, acampades, colònies).
- c) Que l'escola sigui un espai obert al barri, on es puguin fer activitats de lleure, esportives, culturals, etc. mitjançant persones animadores que s'en facin responsables
- d) Que l'escola ofereixi la possibilitat de fer--



trobades d'adults, debats, intercanvis, etc.--
així com classes de reciclatge ... formació --
permanent, classes d'adults.

- e) Que els mestres rebin informació i suport per--
entendre les situacions de risc en les quals po--
den trobar-se els nois.
- f) Que els nois, pares i mestres participin en ac--
tivitats comunitàries concretes del barri, ne--
teja de places, jardins, festes populars, etc.
- g) Que l'escola utilitzi els serveis comunitaris--
que són a la seva disposició, com la ràdio lo--
cal, la revista local, serveis d'atenció primà--
ria, informació, etc., per a realitzar una tas--
ca de sensibilització de cara a l'opinió públi--
ca de les problemàtiques socioculturals més de--
pauperades. Al mateix temps que li serveixi
per comunicar-se i informar-se constant--
ment de la realitat existent.
- h) Que no es creïn situacions de buit en els dife--
rents moments escolars (coordinació entre F.P.
B.U.P.)
- i) Cal vetllar per la problemàtica que genera ---
l'absentisme escolar, i buscar alternatives tant
des de dins de l'escola com des de fora l'esco--
la.
- j) Utilitzar els recursos de salut escolar per po--
tenciar l'educació sanitària en tots els seus--
àmbits.



- k) Donat la importància dels mitjans de comunicació, una de les tasques prioritàries de l'escola seria la d'educar per analitzar críticament els missatges que arriben a través de la tele, els vídeos, etc.
- l) Utilitzar els programes d'educació compensatòria just en les zones de més risc social. Caldria endegar programes en contacte amb les institucions que executen mesures dictades pel Tribunal Tutelar de Menors (TTMM), i altres centres assistencials, tot fomentant formes de reinserció conjuntament amb aquests programes.



5. MESURES A PARTIR DELS SERVIS I INSTITUCIONS DEL BARRI

Aquestes mesures han d'anar orientades a potenciar el paper preventiu de les institucions i serveis del propi barri.

Per això proposem :

- a) S'han d'establir trobades periòdiques entre -- les institucions que estan en contacte directe amb els nois, i els serveis socials de base, a fi de sensibilitzar i orientar pel que fa a la intervenció d'aquestes amb els menors.
- b) Els serveis no s'hauran de superposar i han - de resultar clarificadors per els usuaris. És a dir, cal una bona coordinació per fer una bona planificació.
- c) Els professionals que treballen a nivell del - carrer hauran de pertànyer al mateix equip de base del barri, i s'hauran de moure dins d'una mateixa estratègia. Això és més fàcil de dur a terme en Ajuntaments petits que en grans. Per això considerem imprescindible efectuar la --- màxima descentralització dels serveis socials, en favor d'una major autonomia dels Ajuntaments



de districte.

- d) S'haurà de donar als educadors de carrer el --
màxim suport perquè puguin efectuar una tasca
informativa en els llocs on es troben els nois
(places, bars, futbolins, camps de futbol, etc.)
En l'àmbit de les toxicomanies, creiem que a--
quest professional haurà de tenir un paper molt
actiu en la prevenció globalitzadora, detecció
per a possibles derivacions i finalment per a-
judar i recomposar les relacions socials dels-
ex-toxicòmans. Així mateix haurà de ser una pe-
ça imprescindible en l'animació comunitària.
- e) És necessari aprofitar la dinàmica de cada ins-
titució per fer arribar informació sobre els--
problemes de cada sector o barri i potenciar -
la participació en activitats comunes.
- f) Cal fer especial atenció als espais de ---
temps lliure, perquè stiguin capacitats per acollir
nois més problemàtics. Donar eines als monitors o -
educadors, mitjançant cursos de formació i de re-
ciclatge, de forma gratuïta.



6. MESURES DE CARA A LES INSTITUCIONS SUBSTITUTÒRIES

Cal fer especial atenció a les institucions que assumeixen funcions substitutives en relació als agents primaris de socialització, donat que la seva incidència sobre la vida del noi és fonamental. En aquest sentit proposem :

- . Un registre i un control dels mínims de qualitat per a l'obertura i funcionament de totes les residències infantils i juvenils, amb sotmetiment a inspecció pedagògica i amb garanties de suficient formació del seu personal i d'adequada personalització de les relacions amb els aollits.
- . Un cens de tota la població acollida en règim institucional.
- . Una revisió dels casos a la recerca de mesures alternatives menys institucionalitzadores.
- . Afavorir les institucions petites més qualificades per realitzar una tasca educativa compensatòria. Calen menys institucions però més ben preparades.
- . Fomentar les institucions que proporcionen alternatives en règim diürn, com són els Centres-



Oberts, i els Pre-Tallers per adolescents, i totes aquelles altres iniciatives no diferenciadores, que es puguin potenciar a cada indret (experiències integradores a Escoles -- d'Art i Oficis, etc.).

- X. Cal coordinar les prestacions socials institucionals per a joves de més de 14 anys, i crear-ne de noves, donada l'absoluta manca d'alternatives per a joves sense possibilitats de restar a la seva llar familiar si són de sexe masculí.



7. UNA EXPERIÈNCIA PILOT

Proposem :

Caldria endegar una experiència pilot centrada en un districte o barri que disposés d'uns mínims serveis, per a poder aplicar les mesures que proposem.

El sentit d'aquesta experiència seria extreure'n el màxim de dades, reflexions i alternatives, a través d'un estret seguiment i avaluació final, per tal d'analitzar les possibilitats de fer-la extensiva en un abast més ample.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

RECOMANACIONS SOBRE JOVENTUT



INTRODUCCIÓ

La joventut ocupa un lloc destacat quan es parla de seguretat/inseguretat ciutadana, sobretot per la representació social que té en el tema. Per això, el plantejament de qualsevol programa dirigit a millorar la seguretat ciutadana tindrà present aquest sector de la població. Fins ara, aquesta presència s'ha traduït, normalment, en un major control social formal.

La joventut és un dels grups socials més afectats per la crisi que vivim en aquests darrers anys. A vegades, la resposta o la conseqüència directa d'aquesta situació és la marginació -- (amb diferents maneres de manifestar-se). Intentar donar respostes a aquestes manifestacions -- sense fer-ho amb els sectors que les originen, -- no és una solució vàlida. Per tant, cal una política juvenil integral que doni respostes a -- les necessitats i als problemes dels joves, amb la qual cosa estarem donant resposta i solucions als problemes que determinats joves creen a la societat.

La possibilitat de fer aquesta política integral



de joventut, depèn de l'existència d'un marc general que es pugui desenvolupar legalment. Són les Administracions locals i les entitats del mateix àmbit les que s'han d'encarregar de la gestió -- d'aquesta política global.

Però, per poder fer-ho, cal que la Generalitat - elabori aquest marc general de Política Juvenil, com una tasca del Govern i no només de la Direcció General de la Joventut. Aquest marc és l'instrument fonamental per evitar l'arbitrarietat en l'aplicació de la política juvenil, i caldrà contemplar el finançament a les Administracions Locals i, mitjançant aquestes, a les entitats en funció de programes i projectes.



RECOMANACIONS

La problemàtica juvenil, en totes les seves manifestacions, té la seva etiologia en un funcionament social inadequat que genera, en si mateix, - comportaments negatius per a l'individu i per a tot el cos social.

Prevenció, i apliquem el terme a la problemàtica social, significa fer modificacions estructurals que permetin la desaparició i el canvi dels factors que generen els processos psicosocials causants d'aquests comportaments conflictius; serà doncs, necessari, actuar de manera clara i decidida sobre els models de vida de la població. Això implica satisfer les necessitats bàsiques de l'individu i de la comunitat en tota allò que fa referència a la seva qualitat de vida quotidiana

Des de la perspectiva de la prevenció i partint de la necessitat de realitzar actuacions globals i coordinades, s'han de tenir en compte les competències de les diferents Administracions per tal de donar coherència a les intervencions que calgui fer i, vinculat amb això, cal donar suport i marge d'actuació al règim local, pel fet de ser



el més proper al ciutadà i a la seva realitat i amb més possibilitats per a la resolució dels -- conflictes de manera més immediata. El nivell es total i autonòmic ha de possibilitar aquesta acció, amb lleis marc i les financeracions adients. En aquest sentit, és imprescindible l'aprovació, per part de la Generalitat de Catalunya, d'una llei que doni el marge per al desenvolupament de la política integral de la joventud als municipis.

S'han de plantejar projectes globals per a la joventut a cada barri, on s'han d'integrar i coordinar tots els projectes parcials dels diversos departaments i serveis.

1. FAMÍLIA

- 1.1. Serveis d'ajut a la família amb l'oferiment d'informació, orientació i tractament de la problemàtica familiar.
- 1.2. Potenciar i facilitar alternatives a la família en aquells casos en què el medi natural familiar sigui perillós per al desenvolupament del nen: - residències infantils i adolescents (col·lectius) famílies d'acollida, famílies substitutives.

2. TEMPS LLIURE



2.1. Cal potenciar el temps lliure infantil i juvenil enriquidor del desenvolupament personal i social per a la qual cosa cal promoure l'associacionisme infantil i juvenil, tot aportant recursos i equipaments amb infraestructura i personal qualificat, a partir d'una política d'ajuts i finançament de programes i projectes per part de la Direcció General de la Joventut de la Generalitat i del Servei de Joventut de la Diputació, i gestionada pels Ajuntaments.

2.2. S'ha de poder comptar amb un Casal Infantil i un Casal de Joves a cada barri, amb un mínim de 500 m², i amb un equip d'animadors especialitzats en les problemàtiques específiques que s'han d'acarar. Paral·lelament, caldrà desenvolupar programes de formació d'aquests professionals (segons la divisió territorial de l'Àrea de Descentralització i de Participació Ciutadana, a Barcelona hi ha 50 barris). Aquests i altres equipaments han de tenir com a objectiu la dinamització cultural com un mitjà de comunicació i de relació positiva.

2.3. S'ha de comptar amb un Servei d'Informació, de Documentació i d'Assessorament dirigit als joves des d'un servei central municipal i aprofitant la xarxa informativa dels Districtes, així com els equipaments juvenils i els llocs de trobada dels joves.



2.4. Promocionar l'esport a nivell d'iniciativa esportiva i d'associacionisme esportiu des de les escoles, les entitats i les federacions esportives.

3. ESCOLA

3.1. És totalment necessari l'ensenyament obligatori fins als 16 anys, així com una reforma de l'ensenyament mitjà amb un tronc comú que unifiqui els actuals B.U.P. i F.P. . La Generalitat ha de promoure un Projecte de Llei que possibiliti aquesta reforma.

3.2. Programar la formació permanent del professorat sobretot pel que fa referència al paper socialitzador d'aquests professionals. En aquest sentit la Generalitat ha d'aportar els mitjans necessaris per fer-ho i per dur a terme programes ja aprovats, com el d'Educació per a la Salut.

3.3. Potenciar les activitats extraescolars en el marc dels mateixos centres, obrint-los en els barris en hores no lectives i coordinant-los amb els Casals de Joves i Casals Infantils, com a centres de recursos pedagògics del temps lliure.

3.4. Xarxa d'equipaments socio-psico-pedagògics per a la població escolar. Dependran de la Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat. Actualment, a Barcelona, hi ha dos equips públics no dependents de la Generalitat.



3.5. Als joves que han abandonat l'escola se'ls ha de possibilitar l'accés a les Escoles d'Adults, per tal que puguin obtenir el Certificat Escolar i - per buscar la seva integració en la xarxa educativa normalitzada.

4. OCUPACIÓ

4.1. Establir una línia de crèdits personals i col·lectius a través del Banc de Crèdit Industrial i del Fons de Protecció al Treball, a joves i cooperatives, tot arribant al límit legal per persona i cooperativa, i donant suport, al mateix temps, a -- programes de formació laboral.

4.2. Incrementar els pressupostos de la Generalitat i de l'INEM per donar suport als Plans d'Ocupació-Juvenil, tot partint de l'alternança pedagògica-per a treball/formació, dirigits a joves que hagin fracassat escolarment o que vulguin especialitzar-se en un tipus d'activitat que no coincideix amb la seva formació actual.

4.3. L'INEM hauria d'oferir un servei especial d'informació i d'orientació per a joves, en les seves oficines.

4.4. Potenciar els contractes de pràctiques, amb una atenció especial a què s'acompleixi la seva funció d'aprenentatge pràctic.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 1.467/84 - IMPREMTA MUNICIPAL

5. SALUT

5.1. Planificació familiar

5.1.1. Centres de planificació familiar vinculats als Centres de Salut dependents de la xarxa d'Assistència pública de cada barri. Hauran de contemplar el doble vessant assistencial i informatiu-orientadora.

5.1.2. Degut a la importància que el medi familiar té en el desenvolupament individual i social del nen, s'ha d'afavorir que el fet de tenir fills sigui una opció lliure i conscient. Per això s'ha de facilitar l'accés a aquests centres a la població amb el risc d'embarassos no desitjats més alt (adolescents i majors de 35 anys). Per aconseguir-ho, caldria que els menors d'edat civil no haguessin de menester l'autorització paterna per accedir als Centres d'Orientació i Planificació Familiar.

5.2. Drogodependències.

5.2.1. S'han de fer campanyes de sensibilització sobre aquest tema dirigides a adults concrets i homogenis. No s'ha de centrar el tema exclusivament en l'heroïna, sinó que també s'han de fer accions dirigides a disminuir el consum d'altres drogues més utilitzades per nens i adolescents, com la cola.



5.2.2. S'ha d'incrementar la xarxa assistencial, com a mínim amb un Centre d'Urgències i d'Informació, obert les 24 hores del dia i amb serveis d'assistència i d'urgència de toxicomanies en els Hospitals Generals i amb serveis de deshabituació rurals i urbans.

6. MARGINACIÓ I DELINQUÈNCIA

6.1. Ha d'existir una xarxa suficient de diferents -- professionals (animadors, educadors, delegats -- d'assistència al menor) treballant als districtes i barris, en contacte directe amb el carrer i amb els adolescents i joves, per possibilitar la prevenció en el mateix medi on comença la desviació.

6.2. A nivell legal, s'ha d'acabar amb lleis discriminatòries i anticonstitucionals, com la Llei de TTMM i la de Periollositat Social (suposen una jurisdicció especial i una manca de garanties processals) tot arribant a un tractament específic per als joves d'entre 14 i 18 anys. Aquest plantejament específic haurà de contemplar un tractament educatiu amb garanties processals plenes, en la línia del Projecte de Llei de Menors del Consell Superior de Protecció de Menors.

6.3. Els joves delinqüents primaris han de tenir un tractament que no acceleri ni potenciï el procés de criminalització, tant a nivell policial com a



nivell judicial. En aquest sentit, es especialment urgent agilitzar els processos als joves.

- 6.4. S'ha de crear una xarxa de centres d'intervencions, des del tracte en llibertat vigilada fins als centres per a joves anomenats difícils, per tal de donar a cada moment i a cada cas el tracte penal i educatiu convenient. Per poder fer-ho la Conselleria de Justícia de la Generalitat hauria d'ampliar el Centre d'Observació, i crear, a la vegada, Centres d'Observació ambulatoris.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

RECOMANACIÓ SOBRE L'ESCOLARITZACIÓ OBLIGATÒRIA
FINS ALS 16 ANYS



La Comissió Tècnica de Seguretat Urbana de l'Ajuntament de Barcelona, sobre la base dels estudis realitzats pel seu Grup de Treball d'Ensenyament, conclou en la necessitat de recomanar l'adopció de mesures de reforma que tendeixin a la instauració d'un ensenyament unificat, obligatori i gratuït fins als 16 anys, de caràcter polivalent, sobre una base formativa general, tant intel·lectual com manual, que potenciï una major maduresa de la personalitat en no fragmentar prematurament el cicle formatiu.

La complexitat de la societat actual fa més difícil la seva incorporació. Si aquesta societat no pren en consideració el fet esmentat, corre el risc d'obrir tendències greus de deteriorament, en no fer partíceps del teixit social els qui en representen l'esdevenidor.

No és tasca pròpia de la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana desenvolupar en tots els seus detalls els diferents aspectes de la reforma necessària .



Però sí que pot i ha de definir alguns dels seus trets característics, en la mesura en què l'escola és un dels mitjans fonamentals amb què compta la societat per arrelar les pautes de comportament ciutadà i, per això, constitueix un marc essencial de l'obra de prevenció de la delinqüència.

D'entre aquests trets fonamentals, esmentem:

- A) Un tronc comú no diferenciador fins al 16 anys
- B) Un ensenyament flexible i adaptat a la realitat particular de cada centre, tant en els aspectes socials com en els lingüístics, etc.
- C) Un ensenyament fonamentalment formatiu, donades les característiques psico-pedagògiques de l'alumnat.
- D) Un ensenyament que introdueixi l'alumne en -- les àrees del món econòmic i de les ciències-aplicades (fonamentalment la tecnologia).
- E) Un ensenyament que proporcioni als alumnes els instruments per a la inserció professional i social.
- F) Un ensenyament adaptable a la diversitat de -- nivells escolars d'arribada.
- G) Un ensenyament que permeti seguir i acabar el cicle amb el bagatge mínim necessari a la major part de la població, tot reduint els percentatges de fracàs escolar.



H) Un ensenyament que insereixi la institució -
escolar en la realitat quotidiana de l'entorn
tot eliminant-ne el rebuig.

En aquest cicle és fonamental establir una --
multiplicitat de camins adaptats a la realitaa
litat dels nivells mitjans de la població do-
nant sortida a totes les capacitats. Per això
el cicle hauria de comptar amb una alternati-
va ocupacional per aquells alumnes amb més di-
ficultats, junt amb les classes de reforç ne-
cessàries i les activitats adients.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

RECOMANACIONS BÀSIQUES PER A L'ACCIÓ CONTRA LES DROGODEPENDÈNCIES



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 1.467/84 - IMPREMTA MUNICIPAL

INTRODUCCIÓ

El Grup de Treball sobre Drogues de la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana de l'Ajuntament de Barcelona, té com a missió estudiar la incidència de la droga en els problemes de la seguretat, i proposar mesures destinades a disminuir l'esmentada incidència. El fet que no hi hagin estudis complets en l'àmbit estatal o de la comunitat autònoma en aquesta matèria, ens obliga a analitzar el problema com un tot. Fa necessari proposar alternatives que haurien de ser preses per autoritats de tots els nivells, sense perjudici que donem una especial importància a aquelles qüestions que haurien de ser tractades i resoltes per l'Ajuntament de Barcelona.

Som conscients que el problema de les drogues no ha trobat solució en cap societat i que els mitjans per canalitzar-lo i limitar-lo són sempre discutibles i imperfectes. L'objecte de tots --



els estudis i decisions en aquest camp, ha de ser el de trobar els mitjans que reuneixin de manera òptima els requisits d'efectivitat i d'eticitat en una societat concreta.

Abans d'entrar en els aspectes concrets del tema cal prendre en consideració que la qüestió de les drogues ha estat objecte d'una politització creixent en aquests darrers anys. Això ha donat lloc a posicions contraposades i ideologitzades que van des dels qui han rebut les noves drogues con un element contracultural destinat a lluitar contra la societat de consum, fins als que han definit la mancança absoluta de responsabilitat del toxicòman empaitat per una societat inhumana, tot passant pels que, en nom d'una moral tradicional, pensen que es tracta d'un fenomen més de la dissolució de la moral en la societat moderna.

Creiem que hem d'evitar les discussions d'aquesta mena. El que se'ns demana és estudiar una sèrie de mesures concretes que puguin emmarcar-se en la lletra i en l'esperit de la Constitució Espanyola.

Com a justificació d'aquesta posició pragmàtica cal al·legar que l'experiència de segles amb l'alcohol prova que les societats humanes han de resignar-se a conviure, en major o menor grau amb les drogues. L'única cosa que poden fer és



tractar que aquesta convivència produeixi el me
nor nombre d'estralls possibles.

Un altre problema previ, que dificulta la feina en aquest camp, és el de les lluites de competència entre les diferents institucions que tenen jurisdicció en la matèria. Creiem que el problema de les drogues, i en especial el de l'heroïna, és tan brutal que tot intent d'apuntar-se mèrits polítics o de prestigi en aquest terreny ha de considerar-se com una manca de responsabilitat ciutadana gravíssima. Per això, hem d'enfocar la nostra feina sense protagonisme, com una actuació més, i hem de sol·licitar que les altres institucions, dels Cossos de Seguretat i fins i tot de la Magistratura, aquesta mateixa modèstia. Creiem que allò que importa és millorar una situació preocupant i no qui n'obté una millora o s'apunta una obtenció.



1. L'ÀMBIT OBJECTIU DE L'ACCIÓ

1.1. En la situació present, el gran esforç de lluita contra les drogues ha de centrar-se en l'heroïna, degut a la seva importància com a factor inductor de la criminalitat.

Aquest enfocament no significa ignorar els problemes inherents al tràfic i consum de les drogues restants. Ans al contrari, aquests problemes han de ser objecte d'un seguiment continu per detectar qualsevol perill greu abans no sigui irremediable.

D'altra banda, fins i tot si les recomanacions presents tenen com a objectiu principal la qüestió de l'heroïna, han de tenir en compte que, en el terreny de l'educació cal partir d'un tractament global, contra tota mena de drogues, i en el terreny de la repressió, són evidents els enllaços existents entre el comerç de l'heroïna i les drogues restants.

1.2. Paral·lelament, recomanem una investigació especialitzada sobre dos temes que incideixen greument sobre la seguretat ciutadana:



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Full núm. 149

Exp. 1.467/84 · IMPREMTA MUNICIPAL

la ingestió de drogues -inclòs l'alcohol-
per part de conductors de vehicles i l'ab -
sorció de vapors de coles.



2. LA COORDINACIÓ DE L'ACCIÓ

2.1. Creiem que cal nomenar un responsable municipal únic per a totes les qüestions relacionades amb la droga. Aquest administrarà un pressupost propi, al qual seran adscrits tots els serveis directament relacionats amb la droga. També haurà de tenir suficients facultats per fixar la política, en matèria de drogues, dels serveis municipals directament implicats, fins i tot la Guàrdia Urbana.

Les principals missions del servei específic que proposem, serien:

- a) Recollir la informació existent i valorar les noves experiències que, fora de l'àmbit municipal, puguin produir-se.
- b) Completar l'estudi del problema a Barcelona, centralitzar la informació que es vagi produint i fer la valoració i el seguiment de totes les experiències.
- c) Proposar als òrgans competents la política que cal seguir a cada moment, tot garantint el seu acompliment per part dels serveis municipals.



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 42 - IMPREMTA MUNICIPAL

- d) Representar l'Ajuntament en les seves -
relacions amb el moviment ciutadà, per-
tal de promoure la seva col·laboració.
- e) Representar l'Ajuntament en les seves -
relacions amb les institucions restants.
- f) Planejar i executar campanyes educati -
ves i informatives.
- g) Dirigir els serveis directament impli -
cats en la lluita contra la droga, i a-
conseguir la col·laboració dels serveis
restants quan ho cregui necessari.

2.2. Òbviament, no pretenem que la figura d'a -
quest responsable en l'àmbit municipal si-
gui suficient per si mateixa. Ben al contra-
ri, cal la seva articulació en l'àmbit de -
l'acció contra la droga a tota Catalunya, -
al front de la qual hi hauria d'haver també
un responsable o coordinador únic.



3. LA PREVENCIÓ

3.1. Plantegem la necessitat d'un esforç educatiu que tingui com a finalitat donar als joves una formació intel·lectual i ètica - que els permeti de prescindir de qualsevol mena de droga. Ha de basar-se en un principi positiu: el domini de la pròpia ment i el respecte al propi cos.

Creiem, d'altra banda, que la qüestió de l'educació dels joves no pot separar-se -- del replantejament del debat entre adults, i fins i tot en les institucions públiques per tal de revisar la idea de permissivitat que, arribada massa lluny, pot esdevenir molt nociva; tot això sense caure en una educació repressiva a ultrança que seria hipòcrita i que tindria resultats contraproductius.

D'acord amb aquesta orientació creiem que el principi educatiu que ha d'exposar-se als joves i adults, consisteix en:

- a) Que la societat, col·lectivament, ha de lluitar contra el consum de drogues, i



l'individu ha de fer el possible per abstenir-se de prendre-les.

- b) Que hi ha drogues que sempre són molt perilloses, per la qual cosa l'única defensa és l'abstenció.
- c) Que hi ha drogues el consum accidental - de les quals o bé en petites quantitats - té un índex de perillositat baix, però - que totes les drogues preses habitualment o en dosis altes, són greument perilloses.

3.2. Paral·lelament al missatge educatiu, ha de dur-se a terme una campanya d'informació - que ajudaria, d'una banda, a comprendre la gradació en la perillositat de les drogues i, de l'altra, aclariria la confusió que - molts pares i professors de les generacions educades abans dels anys seixanta o en me - dis en els quals no hi va tenir entrada la cultura de la droga, tenen en aquesta matèria.

Aquesta informació ha de ser veraç i completa, sense contribuir a una dramatització del problema que dificulta el seu tractament. Quant als seus canals, a més dels comuns a qualsevol informació ciutadana, proposem el debat continu mitjançant petits grups (Associacions de Pares, de mestres, de veïns, associacions juvenils, grups d'ac



tuació ciutadana, etc.), que suscitin l'aparició de líders ben informats.

Cridem l'atenció sobre l'estat de desmantellament en què es troba la formació ètica de molts centres d'ensenyament, així com la pràctica inexistència d'informació sobre drogues en d'altres assignatures, la qual cosa dificulta extraordinàriament un enfocament sistemàtic. Creiem que les autoritats haurien de prendre consciència de la gravetat d'aquests problemes, i suplir les mancances actuals amb una tasca personal dels mestres, mentre no es prenguin mesures més generals.

Creiem, a més, que han de celebrar-se reunions periòdiques amb els responsables dels diferents mitjans de comunicació per tal d'arribar a un consens per proscriure els comentaris frívols, irresponsables o que puguin suposar una publicitat indirecta -- del consum de drogues, o conduir els joves a conclusions falses sobre la seva perillositat.

- 3.3. Proposem la promoció d'un associacionisme juvenil dirigit a convertir el "temps lliure" en un espai creatiu, d'aprenentatge en la participació social; que eduqui en l'esforç de superació personal i d'emulació i



i concurrència, a la vegada que en l'espe-
rit de cooperació, domini de si mateix, des-
envolupament físic i mental, capacitat per
enfrentar-se amb els problemes i no haver
de fugir de la realitat.....

Algunes línies d'orientació:

- a) Revalorització dels valors esportius; -
potenciació d'un sistema de competicions
esportives que busqui la participació -
d'escoles, de centres professionals, --
d'associaciones juvenils diverses, de -
Federacions Esportives, etc. i el suport
dels Ajuntaments, de l'INEF i de la Gene-
ralitat.
- b) Posta en marxa de concursos de destresa
professional, coordinant els esforços i
ajuts de Caixes d'Estalvis, Departament
de la Generalitat, Ministeri de Cultura,
a administracions locals, etc., de cara
a la centralització d'aquestes iniciati-
ves.
- c) Amb la mateixa dinàmica, potenciació --
d'iniciatives d'emulació en el terreny-
de les capacitats artístiques.
- d) Potenciació d'activitats culturals coor-
dinades entre els Ajuntaments, associa-
cions culturals i recreatives, Generali-
tat, etc.



- e) Ampliació de l'oferta d'organització de llocs i de sistemes de vacances.
- f) Com a vehicles de suport d'aquesta orientació, promoció de la xarxa de Casals de Joves o espais juvenils similars.



4. REPRESSIONIÓ

4.1. Estimem que la creació del Fiscal especial encarregat de la repressió del tràfic i consum de drogues pot contribuir a millorar l'actual situació, sempre que el seu paper sigui, de facto o de jure, el d'un coordinador de serveis i el d'un interlocutor de l'Administració de Justícia davant les diferents institucions amb competències en la matèria. Creiem, també que aquesta Fiscalia hauria de comptar amb una organització pròpia a Barcelona.

Independentment d'aquestes mesures, considerem que cal aprofitar la reestructuració del sistema carcerari de Catalunya per tal de crear un centre de tractament de toxicòmans penats i rehabilitar un servei hospitalari de la ciutat, amb els mitjans necessaris per sotmetre a tractament d'urgència els detinguts toxicòmans que presentin síndrome d'abstinència.

4.2. La repressió policial del tràfic de drogues es troba amb dues dificultats essencials:



l'escassetesa de mitjans i la manca de coordinació dels cossos de seguretat.

Independentment de la necessitat de dotar de recursos suficients als cossos policials la coordinació de la seva actuació ha de buscar-se en l'atribució de la competència a un sol cos policial, i concretament al Cos Superior de Policia, i els cossos restants actuant com a subministradors d'informació o com a coadjuvants quan fossin especialment requerits. Aquesta solució sembla difícil d'aconseguir en aquest moment, per la qual cosa proposem que se sol·liciti de l'Administració l'establiment d'un intercanvi d'informació continu i permanent entre el Cos Superior de Policia i la Guàrdia Civil; a la vegada, que es redueixi el paper de les Polícies Municipals de l'Àrea Metropolitana al d'informadors i de coadjuvants d'un i altre Cos.

- 4.3. La problemàtica dels estrangers delinqüents és delicada perquè qualsevol mesura específica pot ser interpretada com a xenofòbia. Però, en tot cas, creiem que facilitaria l'acció policial la possibilitat d'expulsar ràpidament qualsevol estranger que no justifiqués ingressos suficients, corresponents al seu nivell de vida; la consideració de delictes de la violació --



d'una ordre d'expulsió, i l'exigència de fiances altes per a la llibertat provisional de l'estranger delinqüent.

- 4.4. Quant a la disminució del lucre dels traficants, creiem que pot aconseguir-se amb un equip fiscal especialitzat, i amb una exigència rigorosa dels requisits administratius de tots aquells locals on hi hagi signes suficients per deduir que s'hi practica el tràfic o el consum.



5. ASSISTÈNCIA SANITÀRIA. REHABILITACIÓ I REINSERCIÓ SOCIAL.

5.1. Propugnem que una alternativa concreta a l'actual situació d'aquests problemes, hauria de basar-se en els punts següents:

- a) Prioritat, en aquest moment, per raons de seguretat ciutadana i d'escassetat de recursos, a un enfocament d'assistència mèdica de xoc, a una línia de tractament farmacològic immediat, de la qual avancem uns primers elements d'acord amb la proposta formulada per l'Àrea de Sanitat de l'Ajuntament de Barcelona el juny de 1984.
- b) Prioritat, però, no significa exclusivitat. Des del primer moment, el responsable municipal haurà de preveure la necessitat d'una línia de rehabilitació més profunda i complexa, que integri dimensions com la psicoterapèutica i de reinserció social. En aquesta perspectiva, l'esmentat responsable haurà d'emprendre immediatament una tasca d'avaluació del nivell de renda-



bilitat de totes les instal·lacions existents.

- c) Cridem l'atenció que qualsevol proposta de rehabilitació i de reinserció social té, entre les seves condicions bàsiques, la d'un esforç seriós de desballeig de l'ocupació juvenil.
- d) Aquesta orientació, en tots i cada un dels seus moments, exigeix una coordinació dels diversos recursos, tant públics com privats.

5.2. Proposta assistencial de primer nivell:

5.2.1 Centre Pilot: d'urgències, de tractament i d'informació.

Obert les vint-i-quatre hores del dia, - en la línia dels existents en les principals ciutats europees. Situat preferentment en una zona de càrrega de la ciutat ha de constituir un punt de referència - per a tots aquells joves toxicòmans que vulguin iniciar un tractament o que necessitin un ajut puntual.

Tindran com a activitats bàsiques:

- a) Informació i assistència sanitària permanent a pacients amb toxicomania en fase aguda o no, i als seus familiars.



- b) Tractament de pacients aguts, síndromes etc., amb un ingrés màxim de 48 hores.
- c) Assitència sanitària permanent i programada per als pacients inclosos en els programes de tractament.
- d) Informació i assitència per a la reinserció social.
- e) Introducció de programes amb agonistes i antagonistes.

Pressupost en marxa 1984.... 32 milions.

Es contempla la possibilitat d'establir un concert amb l'ICS, a través d'un hospital municipal, amb la finalitat que assumeixi el finançament de tots aquells tòxics assistits que tinguin cartilla de beneficiari, tenint en compte que en l'actualitat el 93% de la població ja la tenen.

5.2.2. Consultes externes i llit per a internament.

Es planteja la creació de consultes externes a cada un dels hospitals generals de Barcelona, que actuen com a centre de referència d'urgències; és a dir, Hospital Clínic i Provincial, Hospital de Sant Pau Hospital de la Vall d'Hebron i Hospital de Ntra. Sra. del Mar. En les consultes -



externes s'atendran els toxicòmans que corresponguin per sector sanitari; l'actuació assistencial en les esmentades consultes -- serà semblant a l'actual de l'Hospital del Mar, és a dir, realitzar tractaments de -- desintoxicació i seguiment posterior, així com connectar el pacient amb els recursos socials existents.

La creació d'aquestes noves consultes ha -- de permetre suprimir quasi totalment l'actual situació assistencial que comporta -- llargues llistes d'espera, i que provoca -- una sensació de desatenció a la majoria de toxicòmans amb voluntat d'iniciar un tractament.

5.2.3. Servei d'atenció d'Urgències Mèdiques per Consum de Drogues.

S'utilitzarà la xarxa dels quatre hospitals de Barcelona que actuen com a centres de -- referència per a les urgències. S'establirà com a criteri d'acceptació en un servei d'urgències l'actual sectorització assistencial. S'articularen els recursos precisos per tal que cada servei disposi dels -- mitjans necessaris per prestar una assistència de qualitat; cal destacar que per a molt toxicòmans consistirà en el primer -- contacte amb la xarxa assistencial, i de --



les seves característiques dependrà que -
continuïn fins a la realització d'un tracta
tament eficaç.

S'establirà una estreta connexió entre els
serveis d'urgències i les consultes exter-
nes de manera que tot aquell pacient que -
ho vulgui, pugui ser assistit per la seva
toxicomania.

5.2.4. Programa d'Avaluació i de Registre ads -
crit als serveis de Salut Pública de la -
Ciutat.

Tindrà com a finalitat la realització de -
les avaluacions dels centres assistencials
existents a la ciutat de Barcelona, tot va
lorant i analitzant la seva utilitat i fun
ció.

Pressupost 1985..... 8 milions

5.2.5. Oficina d'Informació

Servei d'assessorament i d'informació so -
bre toxicomanies, telefònic i permanent que
faciliti el suport i la informació als a-
fectats i familiars. Ha de ser un servei -
dotat de gran agilitat en el qual hi parti
cipin no només professionals sinó, fonamen
talment, joves interessats en el tema.

Pressupost 1985..... 6 milions



5.3. Proposta assistencial de segon nivell.

Han de potenciar-se recursos assistencials de deshabilitació (superar la dependència - psicològica) de característiques molt diverses; pel fet que entenem que l'expansió de l'heroïnomania afecta grups poblacionals de joves molt diversos entre si. Recursos assistencials que aniran des de comunitats terapèutiques rurals i urbanes, fins a centres de teràpia familiar; però que hauran d'establir-se segons programes concretats a priori i coordinats amb els centres de primer-nivell existents .

S'entén que, per les característiques d'aquesta mena de recursos, hauran d'estructurar-se mitjançant subvencions a centres no institucionals; per a la qual cosa hauran d'establir-se uns criteris d'acreditació -- així com també un sistema de control i d'avaluació de l'eficàcia d'aquests sistemes.

5.4. Delimitació de l'àmbit de l'actuació municipal.

Entenem que el municipi de Barcelona ha d'assumir un paper dinamitzador en l'estructuració de l'assistència de primer nivell, tot-potenciant, en la mesura del que sigui possible, la necessària sectorització i integrant-hi els hospitals generals de Barcelo-



na. De tota manera, no pot ni ha d'assumir -donat l'àmbit territorial d'actuació- activitats que no li competen; així doncs, - creiem que tot el que fa referència al segon nivell, tant en relació als criteris de programació com a la política de subvenció de centres, ha de ser assumit pel Govern de la Generalitat de Catalunya.

Considerem, per tant, que en el Govern de la Generalitat haurà d'existir un responsable o comissionat que estableixi els criteris i els programes d'actuació, i que coordini de manera eficaç les diverses activitats que es realitzen des de les entitats locals a iniciativa privada, l'actual distribució urbana de Catalunya fa impossible que un municipi assumeixi de manera global, l'assistència derivada de la toxicomania. Per això, plantegem la necessitat que la Generalitat assumeixi les competències que creiem que li corresponen.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

RECOMANACIONS SOBRE ESTRANGERS A BARCELONA



INTRODUCCIÓ

A ningú no estranyarà que, en estudiar el tema de seguretat ciutadana a Barcelona, es dediqui un apartat als estrangers. La precària situació econòmica els obliga, moltes vegades, a viure en els barris marginats de la ciutat vella, on fàcilment poden ser induïts a accions delictives de cara a aconseguir els recursos que necessiten.

El nombre d'estrangers que viuen a Barcelona no es exagerat, en canvi sí que ho és l'elevat percentatge d'il·legals que posa de manifest una situació irregular.

Des del punt de vista legislatiu, el Parlament espanyol ha aprovat la llei d'Asil, que no disposa encara del conjunt normatiu necessari. La nova llei d'Estrangeria tot just ha entrat al Parlament. Es creu que el març estarà aprovada.

Ens trobem, per tant, que fins ara el buit legislatiu ha facilitat aquesta situació, i els perjudicats són els propis estrangers.



Hem de reconèixer també que malgrat els esforços dels últims anys, ni l'Administració ni les organitzacions humanitàries disposen de personal preparat i suficient, ni dels medis que requiriria llur treball. Per això, l'estranger -- quan arriba es troba desemparat i perdut, sense una acollida que l'estimuli a afrontar el seu futur amb serenitat i coratge. Aquesta manca de tracte que el dignifiqui, porta a què la majoria de les vegades cada dia que passa la seva situació es degradi.



1.- PRINCIPALS PROBLEMES DETECTATS

1.1. Informació deficient.

1.1.1 Al lloc d'origen.

La informació esdevé un element fonamental en tot procés migratori. Més encara ho fora en el nostre cas, que no correspon a uns corrents migratoris organitzats i regulats per convenis, sinó a fets migratoris individuals i dispersos arreu del món i numèricament escassos.

Bé per motius polítics, bé per turístics, hi ha escassa informació sobre la realitat espanyola actual, a l'estranger. La crisi econòmica actual és desconeguda totalment per molts dels immigrants que arriben al nostre país.

1.1.2 A l'arribada

Observem també una manca d'institucions, ja d'assessorament ja culturals, dedicades a l'estranger. Pot



ser el nombre relativament reduït (en comparació a d'altres països) i la inèrcia social, serien les causes d'aquesta pobresa.

Hauríem d'esmentar el notable esforç i les dificultats de tants grups d'estrangers que lluiten per formar col·lectius acollidors, que esdevenen un ajut per a la integració, com un nexa de diàleg entre les seves cultures i la nostra, amb un enriquiment que tan positiu fou en d'altres èpoques.

Aquestes associacions són les que gairebé sempre informen al nou vingut.

1.2. Organitzacions per a la immigració clandestina.

Al llarg dels darrers anys s'ha constatat la presència d'unes organitzacions al voltant de ciutadans estrangers, amb finalitats ben diverses. Entre elles destaquen, per la seva incidència, les de tràfic de mà d'obra (com treballadors nord-africans, pakistanís, filipins).

Altres dedicades al pas clandestí a d'altres països.

1.3. Jurídics

La primera preocupació de l'estranger a qual



sevol país, és la documental. Sap que és el pas previ per a resoldre satisfactòriament altres problemes i aconseguir un nivell acceptable d'integració.

El neguit en no resoldre aquest escull - és l'origen de marginacions socials i frus-tracions personals.

En aquest sentit assenyalem la manca d'una-legislació adequada sobre estrangeria. Le-gislació realista, però que contempli les-situacions creades.

Es constata que les tramitacions administra-tives són llargues, complexes i, ben sovint inconnexes.

Aquests factors, conjuntament amb l'escassa col.laboració dels Consulats de països d'A-frica, d'Àsia i de Llatinoamèrica, configuren unes situacions contradictòries.

1.4. Laborals

La falta de mitjans econòmics pot portar a falsejar les dades per a la obtenció dels per-misos, a Treball, Hisenda o Ajuntament.

La situació d'illegalitat pot portar a la --discriminació i explotació laboral, en ca--rèixer de garanties laborals. La crisi eco-nòmica fomenta encara més l'economia submer-gida de molts estrangers.



L'apellació de l'Administració contra la concessió de permisos de treball, dificulta ja en un segon nivell l'estabilitat laboral.

1.5 Econòmics.

Molts dels immigrants surten del país d'origen amb el passatge i gairebé res més, i es queden al nostre país per falta de mitjans per sortir-ne, o bé perquè no aconsegueixen l'autorització d'entrada a un nou país.

En ocasions, s'escalona la migració a mesura que s'obtenen els diners necessaris per a cobrir una nova etapa.

El fet de no trobar una feina rapidament, -tal i com esperaven en un principi, els porta a situacions desesperades de marginalitat extrema, beneficiències, o s'aboquen a formes delictives de subsistència, en veritables atzucacs.

1.6 Habitatge.

Resultat de la precària situació econòmica són els habitatges ocupats: pensions i pisos sense condicions, a les zones més degradades i conflictives de la ciutat.

Problemes de documentació o simple discriminació, els priven en ocasions d'ocupar habitatge a d'altres zones de la ciutat. Així es



va tancant el cercle de la marginació.

1.7. Educació i cultura.

El desconeixement de la llengua esdevé el primer obstacle per a la integració. La provisionalitat de la residència o la transitorietat, té com a conseqüència inclús el refús de l'aprenentatge. Tanmateix, la marginació conforma "ghetos" tancats i origina un rebuig a la integració, en manca d'antuvi de les condicions prèvies que permetrien sentir-se acollit i superar "l'estranyesa".

Lamentablement, l'ambient habitual no és per a l'autòcton sense el qual, qualsevol intent de normalització és ben difícil.

Aquestes comunitats tancades degut a la seva pròpia migradesa i reducció, acaben ofegant-se o esmicolant-se, incapaces d'establir, - per manca de vies, un diàleg fecund i mútuament enriquidor amb la cultura autòctona. - Aquesta tampoc no ofereix un servei que dinamitzi les iniciatives individuals i les inquietuds que tants immigrants manifesten.

El desconeixement i els prejudicis recíprocs i un cert sentiment de superioritat, semblen fer poc atractiu qualsevol acostament a aquestes realitats diferents.

Avançat ja el procés immigratori, la segona



generació pateix a voltes d'aquesta dissociació cultural: la tria entre allò que se sent propi (les arrels familiars ètniques) o les oportunitats que ofereix la nova comunitat. Com evitar el dramatisme de l'elecció i la recança per la renúncia?.

1.8. Problemes psicològics.

Un cop superada l'angoixa de la separació i arribat al nostre país, l'estranger pot sentir la manca de correspondència entre la realitat i les expectatives imaginades, ja per manca de veritable informació, ja per excés de confiança. Aquesta divergència de conflictes greus de frustració, de desarrelament, que sovint degeneren en tensions i en crisis familiars, elaboren patològicament sentiments d'incapacitat i de culpa.

La mateixa incertesa davant de la situació legal i econòmica, amb els perllongats períodes de tramitació, generen com una guerra de nervis, fruit de la qual és la deixadesa i "al·lèrgia" de molts estrangers a tramitar la seva legalització.

Tot plegat basteix un marc de provisionalitat on no és possible forjar cap projecte de futur, i per tant la integració se'n ressent.



La discriminació i l'explotació en que cauen alguns col·lectius de treballadors estrangers té com a conseqüència immediata reaccions - de refús i d'hostilitat envers la comunitat i afavoreix encara més el tancament.

El retorn tampoc no és senzill. Si la fita de promoció personal no reïx, ni en l'aspecte econòmic ni en la de formació professional, el retorn és difícilment acceptable, i ocasiona noves depressions.

1.9. Problemes sanitaris

La presència i arribada d'immigrants procedents d'Àfrica i d'Àsia, podria provocar un augment de les malalties de tipus tropical, per a les quals no hi ha prou serveis assistencials específics, a l'abast de l'immigrant.

Les condicions econòmiques i d'habitatge originen nous problemes higiènics de difícil resolució, en ser una peça més de la marginació.

1.10. Grups delictius.

Es constata l'existència de xarxes delictives de diferents caires, formades per estrangers. La premsa se'n fa ressò en repetides oportunitats:



- Màfia relacionada amb el tràfic d'armes i de drogues (alta delinqüència internacional)
- Les "bandes internacionals", per atraca - ments i control de la prostitució.
- Grups pel tràfic de drogues, procedents - de Marroc, Colòmbia, Pakistan, Iran.
- Xarxes polítiques per a control, segrest o assassinat de dissidents polítics.

Són xarxes molt reduïdes numèricament però, pel seu caràcter, tenen una alta i negativa incidència social. La gran majoria de treballadors immigrants en resten al marge, i en són, paradògicament víctimes, pel clima d'inseguretat i de refús creat.



2. SUGGERIMENTS I CONCLUSIONS.

2.1. Informació al lloc d'origen

Els Consultats espanyols de l'estranger tindrien una tasca prioritària, de tipus preventiu, en els següents aspectes:

- a) Informar de la crisi econòmica actual espanyola, explicant al possible immigrant les possibilitats de treball existents.
- b) Informar de les disposicions generals - que afecten el treballador estranger a Espanya, tant pel que fa a la situació legal com a les prestacions socials de que podria gaudir.
- c) Evitar la informació tendenciosa o que indueixi a error, el possible immigrant.
- d) Informar a les autoritats espanyoles -- competents del flux de persones interessades, per advertir oportunament als serveis administratius i d'acollida.

2.2. Informació al lloc d'arribada

2.2.1. A la frontera



En primer lloc fóra convenient adoptar controls a les fronteres, per evitar l'entrada de persones que careixen de les mínimes garanties legals o econòmiques per a romandre al nostre país.

2.2.2. Oficina administrativa única

Fóra molt convenient la creació d'un organisme administratiu únic que assumís totes les funcions vinculades a l'estrangeria, i que actualment resten disperses en diverses branques administratives.

Això permetria una especialització dels quadres administratius actuals, als quals s'hauria de dotar dels mitjans adequats per a desenvolupar les seves funcions.

Aquesta unificació administrativa, permetria l'agilització dels tràmits que ha de realitzar l'estranger i evitaria les complexes i inconnexes gestions actuals, que són causa, moltes vegades, que deixin d'arreglar-se els papers.

L'oficina administrativa establiria els contactes amb els Consultats estrangers a Barcelona, per a desenvolupar



lupar les mesures preventives adequades. Igualment informaria als serveis d'acollida humanitaris, de les disposicions de tot ordre que afectessin l'immigrant.

Seria convenient que aquesta oficina comptés amb el grau de delegació de funcions a nivell autonòmic, per a fer-la prou operativa.

2.2.3. Servei d'acollida i d'orientació.

Es constata la necessitat de creació d'un centre d'acollida per a estrangers, amb diverses funcions:

- Informació:

Situació general de l'estranger al nostre país i recursos al seu abast amb especial referència als aspectes socials econòmics i laborals.

- Assessorament jurídic:

Pel que fa a la regularització de la seva permanència al país.

- Orientació sobre habitatge, serveis sanitaris....

- Promoció d'activitats educatives i culturals integradores:

Resulta necessari fer cursos adaptatius d'idioma, tant per l'immi -



grant com per als seus fills, de cara a una millor integració laboral i escolar.

El servei hauria de donar peu a la iniciativa cultural dels diferents col·lectius d'immigrants i possibilitar, tant la seva relació interna, com la comunicació amb la comunitat que els acull.

No es podria oblidar tampoc el respecte i la protecció a les activitats religioses d'aquests col·lectius.

- Coordinació.

Aquest centre d'acollida coordinaria les diverses organitzacions voluntàries que actuen en el terreny d'estrangeria en diversos camps assistencials.

Tanmateix hauria de mantenir un contacte constant amb l'oficina administrativa i les diferents instàncies ciutadanes, patronal, sindicats, INEM, per adequar les seves funcions informatives i d'assessorament a les circumstàncies que sorgissin.

Aquest servei d'iniciativa privada hauria de comptar, en tot cas, amb el suport institucional i la dota-



ció adequada, per a desenvolupar les seves funcions.

- Opinió pública.

Una funció important que podria dur a terme aquest centre d'acollida, fora la de subministrar, als mitjans de comunicació, una informació correcte i no tendenciosa sobre l'estranger, tot incidint positivament en les relacions entre aquests col·lectius i la ciutadania.

2.3. Dignificació de l'estranger immigrat.

Per tal de dignificar la degradada situació dels immigrants estrangers a la nostra ciutat, resultaria convenient adoptar un conjunt de mesures. D'entre elles destacaríem:

2.3.1. La promulgació d'una Llei d'Estrangeria adequada a les necessitats, i que respectés les situacions creades. Fora un primer marc de referència i de clarificació.

2.3.2. La regulació de les relacions laborals segons criteris acordats per l'INEM, Sindicats, Patronal i col·lectius de treballadors estrangers immigrants.



- 2.3.3. Potenciar l'associacionisme dels immigrants estrangers, el que permetria establir un diàleg amb els organismes administratius, i facilitaria la seva integració i la defensa dels seus interessos legítims.
- 2.3.4. Actuació respecte a l'habitatge, tot descongestionant els ghettos creats i oferint habitatge en altres zones de la ciutat, a la vegada que es controlarien les condicions d'habitabilitat de les pensions.
- 2.3.5. Promoure la participació ciutadana dels immigrants estrangers, contemplada en l'article 13.2 de la Constitució.
- 2.3.6. Una atenció especial als problemes derivats de l'educació dels fills dels immigrants, quant a validesa i a convalidació d'estudis.
- 2.3.7. Promoció de la formació professional dels immigrants, amb el doble objectiu de facilitar la integració al país i de permetre un retorn no frustrant al lloc d'origen. Aquesta formació professional s'enllaçaria amb els programes de cooperació internacional i d'ajuda al desenvolupament.



2.3.8. Inclusió dels treballadors estrangers
dins de la xarxa sanitària espanyola.

Aquest conjunt de mesures es podrien articu-
lar i sintonitzar amb les adoptades a la
Comunitat Econòmica Europea, i que s'hauran
d'integrar a la legislació i pràctica admi-
nistrativa espanyola.

Es podria atendre també a les condicions de
reciprocitat que d'altres països estableixen
per als treballadors espanyols.



3. CREACIÓ D'UN ORGANISME CONSULTIU

Fóra un organisme format per les institucions - vinculades a l'estrangeria, podrien ésser-ne mem**br**es: L'Oficina Administrativa, Govern Civil, Ser**ve**is de Policia, Serveis Socials de la Generalitat, Ajuntament, Delegacions de Treball, Hisenda Educació, Sanitat, Patronal, Sindicats, Federa**ci**ó Municipis, Organitzacions no governamentals.

El seu objectiu seria el de ser un instrument de consulta de l'Administració, amb possibilitats d'elaborar estudis i propostes i, també, el del seguiment dels plans i actuacions empreses, vet**ll**ant pel correcte desenvolupament dels aspec**tes** referents a l'estrangeria.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

PROPOSTES D'ACTUACIÓ DEL GRUP DE TREBALL
SOBRE SEGURETAT EN EL COMERÇ



INTRODUCCIÓ

Evidentment, la finalitat que perseguia aquest "Grup de Treball sobre Seguretat en el Comerç i Seguretat del Tràfic Mercantil" (que funciona -- com a grup de treball amb independència pròpia, per bé que formant part de la comissió tècnica de Seguretat Urbana), no era altra que formular una sèrie de propostes d'actuació, segons el resultat de les enquestes, sessions de treball, -- reunions i estudis fets, tots ells encaminats a intentar pal.liar, en la mesura possible, la inseguretat en el sector del comerç.

Coneguts els fets que generen la inseguretat i, de la mateixa manera, conegudes les causes que motiven el gran increment d'aquesta situació durant els últims temps, és obvi, en principi, que seria molt senzill trobar les solucions adients. De tota manera, aquesta senzillesa no existeix, ja que les causes són tan greus i de tal magnitud, que la seva correcció es fa inviable a curt



termini. Fins i tot en una planificació a llarg termini també comporta serioses dificultats. És evident que pal·liar l'atur, combatre la droga, modificar i dotar de mitjans la judicatura i la policia, no són guanys fàcils d'aconseguir. Però resulta clar que, per lent que pugui ser, per difícil que pugui resultar la seva correcció i canvi, quan abans es comenci, abans s'aconseguiran resultats en major o menor grau.

1.- Propostes d'actuació genèriques.

No es faran propostes concretes d'actuacions referents a l'atur, la droga, la legislació penal i les forces de seguretat. Encara que siguin temes fonamentals que incideixen en la problemàtica de la seguretat urbana, entenem que donada la seva generalitat pel fet que afecten no només a la seguretat del comerç, sinó a la inseguretat ciutadana en general, les propostes d'actuació en aquests quatre apartats corresponen a la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana. De tota manera, avancem des d'ara, el total i incondicional suport d'aquest Grup de Treball sobre Seguretat en el Comerç i Seguretat del Trànsit Mercantil a aquestes propostes d'actuació, perquè tot allò que s'aconsegueixi en aquest camp incideix directament en la disminució de la inseguretat en el nostre sector del comerç.



2.- Propostes d'actuació per al sector del comerç

Les propostes d'actuació, un cop realitzada la matització anterior, es varen centrar dins de la seva específica àrea del comerç. Ateses les seves especials característiques, tant en els aspectes que la singularitzen, com en les seves zones o delimitacions, en molts casos perfectament localitzats i sempre amb l'esperança que les mesures que es proposen: preventives, dissuasòries rehabilitadores i punitives, serveixin per fer disminuir el grau d'inseguretat que estem patint.

De la mateixa manera, també s'han tingut en compte, en l'elaboració de les propostes, els resultats obtinguts en el programa d'actuacions policials conjuntes, fetes a iniciativa de la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana, i en especial, en les seves operacions de seguretat en mercats, en el metro, en auto-taxis i en l'anomenada Operació "Estiu-84", realitzada durant els mesos de juliol i agost.

En totes les propostes es tendeix a evitar mesures que condueixin a la "bunquerització" dels establiments comercials. El comerç ha d'exercir-se lliurement, amb accés lliure i sense cap temor per als consumidors. A més, també es rebutja l'autodefensa com a sistema per a lluitar contra la inseguretat. És l'Estat qui ha de vetllar per la seguretat dels seus ciutadans. Tant és així,



que apuntem la inviabilitat per aquest motiu; tam bé fem notar la impracticabilitat de les disposicions que conté el Reial Decret 1338/1984, de 4 de juliol, sobre mesures de seguretat en entitats i establiments públics i privats ja que, en definitiva, allò que pretén és que el ciutadà assumeixi funcions que en realitat corresponen a l'Estat.

3.- Recomanacions

I.- Major, més efectiva i permanent vigilància policial diürna, a càrrec del cos de seguretat que correspongui, ja sigui actuant independentment, o bé coordinats entre ells, en les zones comercials més importants i significatives dins del nostre pla urbà i, en concret, les següents:

- a) Els 39 mercats municipals, junt amb les seves respectives àrees d'influència.
- b) Accessos i passadissos dels ferrocarrils-metropolitans (metro, totes les estacions de Renfe i ferrocarrils de la Generalitat)
- c) La zona Barna-Centre, que és el sector -- comprès entre la Plaça de Catalunya, Rambles, Ferran, Sant Jaume, Jaume I, Via -- Laietana, Urquinaona i Ronda Sant Pere.
- d) Zona d'atracció turística i monumental de la ciutat.



e) Port i Barceloneta.

f) Montjuïc i Recinte Ferial.

g) I, en general, totes les zones comercials de la ciutat.

II.- Servei de vigilància nocturna, dotat de mitjans mòbils i tècnics suficients, mitjançant patrulles a peu i en cotxes, que evitin el desvalisament d'establiments tancats al públic.

III.- Control i vigilància especial als "mercadillos" i fires, per controlar la procedència lícita dels gèneres a la venda.

IV.- Eradicació de les vendes ambulants i furtives al carrer.

V.- Control dels establiments regentats per estrangers, tant sobre els seus titulars com sobre la procedència dels productes a la venda. En especial, els establiments que darrerament han proliferat en la zona de la Plaça del Palau, Via Laietana, Rambles, etc.

VI.- Creació d'una comissió mixte: Policia-Hisenda-Sectors Comercials per a la investigació tant policial com fiscal, de persones individuals i societats que es dediquen al trà-



fic il.legal de mercaderies, joies, etc.

- VII.- Exposicions públiques periòdiques, sempre als mateixos llocs, dels productes procedents de robatoris i furts que hagin estat recuperats per les forces públiques.
- VIII.- Control de les cases de compra-venda i subhastes, en especial sobre l'acompliment -- per part seva de tota la normativa legal ja existent, relativa a la identificació dels venedors dels articles que compren.
- IX.- Finestreta ràpida de denúncies per disminuir el temps del ciutadà a l'hora de denunciar un delictes. Això mitjançant l'acompliment d'un simple imprès amb les dades suficients per a iniciar les diligències; sens perjudici, naturalment, que posteriorment, si és necessari, l'esmentada denúncia sigui ampliada en el que calgui.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

RECOMANACIONS SOBRE POLICIA



INTRODUCCIÓ

El grup de Treball ha estructurat aquest document de síntesi, conclusions i recomanacions en cinc apartats i ha estudiat un conjunt de documents i informes, presentats per diversos membres (del mateix) i dels diferents serveis policials, que contenen com Annexos a l'Informe sobre la Policia a la Ciutat.

Les conclusions i les recomanacions que es presenten seguidament, fruit del consens dels membres del Grup o, en alguns casos específics, de la seva expressió majoritària, han estat obtingudes a partir dels treballs presentats i en base a l'índex de la Guia d'Anàlisi.

Tanmateix s'ha treballat a partir dels següents objectius:

- * L'avaluació del nivell de coordinació entre els diferents Serveis de Policia.
- * L'avaluació del nivell de coordinació existent entre la policia i la resta de institucions del sistema de justícia penal.
- * L'avaluació de l'eficàcia dels procediments



emprats per la policia per a combatre la delinqüència.

- * L'avaluació de les característiques professionals dels diferents serveis.
- * L'avaluació de les estructures d'organització i els sistemes operacionals dels diferents cosos de policia.
- * L'avaluació de la relació de la policia amb la comunitat.

L'anàlisi es configurava com l'element clau que hauria de permetre "formular recomanacions que, en la mesura que responen a un diagnòstic precís de la realitat, ens permeten acostar la policia a la societat".

La Guia d'Anàlisi, aprovada per la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana i Prèviament pel Grup de Treball, completava el document base de treball. En la Guia, els objectius, anteriorment anunciats, es convertien en 21 indicadors i 52 subindicadors, els quals han estat els elements claus per a l'obtenció de les dades necessàries.

Cal fer esment, però, de les dificultats per a l'obtenció de les dades i a la poca qualitat de les respostes d'algunes de les fitxes enviades als diferents Serveis de Policia. No totes les dades que s'han demanat han estat obtingudes -o no ho



han estat amb l'estructuració suficient per a ser utilitzades-. Degut a això, algunes de les qüestions han quedat pendents i hom creu que caldria continuar el seu estudi i la recollida de la informació complementària.

L'anàlisi de la documentació obtinguda pel Grup de Treball ens permet resumir l'anàlisi de la situació de la policia a la Ciutat en les conclusions que segueixen. Com a qüestió prèvia, cal dir que aquesta és una primera aproximació a la situació dels serveis de policia a la Ciutat i una relació, no exhaustiva, de possibles actuacions a realitzar en el marc del desenvolupament d'uns serveis de policia democràtics i plenament capacitats per a la protecció de l'exercici dels drets i les llibertats en seguretat ciutadana.

Sobre el marc jurídic.

A nivell normatiu la manca de desenvolupament de la Constitució, dificulta enormement l'adequació, en tots els seus nivells, dels serveis de policia a la situació democràtica.

La Constitució defineix de forma clara i estricta les missions distintes dels serveis de policia i les Forces Armades, en tant que a l'Exèrcit li és confiada la defensa de la integritat territorial i de l'ordenament constitucional -



(Article 8.1), a la policia se li encomana la garantia del lliure i pacífic exercici dels drets i llibertats que la Constitució reconeix als ciutadans. Cal resaltar, també, que la Constitució espanyola del 1978 situa els Cossos i Forces de Seguretat en el títols IV (del Govern i l'Administració), és a dir, integra els Serveis de Policia en el conjunt global de l'administració i per tant els sotmet als principis generals que són definits en l'article 103.

La situació actual, mancada doncs d'una normativa que substitueixi el conjunt de normes i principis preconstitucionals vigents, deixa sense regular (constitucionalment) els tres aspectes bàsics que configuren l'element vertebrador de la reforma dels serveis de policia.

- * LES FUNCIONS
- * ELS PRINCIPIS BASICS D'ACTUACIÓ, i
- * ELS ESTATUTS

dels cossos i forces de seguretat d'acord amb el que estableix l'article 104.2 de la Constitució.

Un segon aspecte a desenvolupar, i que hom pensa que ha de quedar establert en el marc de les dues lleis orgàniques, la de seguretat pública i la del Poder Judicial (Article 122.1) és la definició de la policia judicial, ara per ara només definida en el citat article 126 i en la Llei d'Enjudiciament Criminal (Article 282 a 298,



Títol III: de la Policia Judicial).

L'adequació de la normativa vigent a la Constitució ha estat centrada en certes modificacions que no han afectat els continguts i límits de la funció policial i no han permès que la societat espanyola disposi a hores d'ara, d'una Llei marc que permeti un posterior desenvolupament d'acord amb la Constitució i en la perspectiva d'uns Serveis de Policia per a la dècada propera.

Sobre l'organització dels serveis de policia

Una de les tasques importants en l'àmbit de la --
funció policial, i la seguretat ciutadana és --
l'anàlisi comparativa entre les dades objectives,
els elements subjectius, els factors de risc i --
les intervencions dels diferents organismes i ins
titucions de control social.

La no coincidència entre els districtes territo-
rial municipals i els dels serveis de policia, no
permet comparar les dades de la criminalitat ob-
jectivada per les Comissaries, les dades de ren-
diment o de distribució dels efectius i d'altres,
amb les dades elaborades per la Comissió Tècnica
a nivell d'enquesta i les que provenen de la -
Guardia Urbana.

La permanència d'un sistema organitzatiu no des-
centralitzat i l'existència de diferents cossos
i serveis policials actuant en un mateix àmbit



territorial (Cos Superior de Policia, Policia Nacional, Guàrdia Urbana, Policia Autònoma i àdhuc la Guàrdia Civil), comporta una taxa de policies per 1000 habitants de l'ordre de 4,3, taxa molt superior a la de qualsevol ciutat europea. (No contabilitzant la Guàrdia Civil i els Mossos d' Esquadra, hi ha a la Ciutat uns 7.300 membres dels serveis de policia, i el Cos Superior disposa d'unes 300 administratives més).

L'elevada taxa policial no comporta una taxa elevada de presència al carrer. El nombre de patrulles al carrer no afecta més del 40% dels efectius (de forma real representa entre un 10 i un 12%) policials, és a dir una taxa permanent (hi ha disminució a les nits) d'uns 0,5 policies cada 1000 habitants. (entre 740 i -- 890 policies: Guàrdia Urbana i Policia Nacional).

L'organització dels serveis de policia a la Ciutat no respon a les necessitats d'una moderna concepció en la qual els serveis policials formen part d'un sistema més ample amb el conjunt de les institucions de control social, és a dir, no hi ha coordinació - institucionalitzada -, ni objectius comuns entre els diferents integrants del sistema penal.

Sobre les relacions amb els ciutadans

Si bé les relacions amb els ciutadans han millo



rat i les dues enquestes realitzades per la Comissió situen el grau de satisfacció dels ciutadans en més del 50% (sobre l'eficàcia: 52,8%, preparació: 57,9% i compliment dels deures: 59,5%), el Grup creu que cal fer un esforç en aquest camp.

A nivell de confiança - utilitzant la relació entre denúncies registrades i nombre relatiu de delictes "coneguts" a través de l'enquesta de victimització - cal però, constatar que només presenta denúncia en les comissaries un 37,7% (entre el gener de 1983 i març de 1984 segons l'enquesta de seguretat ciutadana - abril de 1984/CTSUB).

S'ha constatat, tanmateix, una manca de formació específica dels membres dels serveis de policia que situï l'èmfasi de les seves actuacions en la protecció de l'exercici dels drets i les llibertats dels ciutadans. No s'han realitzat, en aquest sentit, esforços suficients per a dotar als membres dels serveis de policia d'una formació sobre les implicacions de les seves actuacions en l'àmbit de la protecció dels drets dels ciutadans.

La persistència en alguns casos, de mals tractes en les relacions amb els ciutadans, així com pràctiques de tractes degradants, l'ús desproporcionat de la força que li atorga la Llei o l'utilització de tècniques militars en el manteniment de l'ordre, són elements que afecten - profundament - per una banda, els arrels de la responsabilitat -



social que els ha estat encomanat i, per altra, -
les relacions amb els ciutadans.

Els mals tractes i les tortures, si bé no amb un caràcter habitual, són una realitat comprovada diversament, per les denúncies que es formulen als jutjats i els processos que s'incoen als membres - dels diferents serveis policials. L'utilització - incorrecta de la força n'és un altre element impor- tant en la configuració de la imatge dels serveis de policia i la seva eradicació (a partir tant de mesures preventives com de control i sanció) ha de permetre reforçar l'adaptació democràtica dels ser- veis i les relacions amb la comunitat.



1. PRINCIPIS BÀSICS D'UNA FUNCIÓ POLICIAL DEMOCRÀTICA

És evident que tota anàlisi i procés de reflexió sobre la policia s'ha de basar en un coneixement profund de la realitat dels diferents cossos i serveis, així com dels seus diferents àmbits competencials. Tanmateix, cal insistir en plantejar l'adequació de tot procés de canvi o de millora dels serveis i llurs professionals a les necessitats de la comunitat. Per això el Grup de Treball ha plantejat un seguit de principis bàsics, que al nostre criteri han de constituir-se en la base de tots els programes d'actuació que es vulguin desenvolupar.

Com tot organisme social, els serveis de Policia, als Cossos i Forces de Seguretat en la seva més ample acceptació: (Cos Superior de Policia, Policia Nacional, Guàrdia Civil, Guàrdia Urbana i Policia Autònoma-Mossos d'Esquadra), han d'articu-
lar els seus objectius específics referents a l'organització general del servei, del personal, del pressupost i les funcions policials, etc., a partir d'uns principis bàsics que orientin i dinamitzin totes les activitats i planificacions en els serveis.



A partir de les dades i dels documents analitzats, el Grup de Treball sobre la Policia de la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana, proposa els següents principis per emmarcar la funció policial:

LA POLICIA ESTA AL SERVEI DE LA COMUNITAT I LA SEVA RAÓ D'ÉSSER ÉS LA PROTECCIÓ DE L'EXERCICI DELS DRETS I LLIBERTATS DELS CIUTADANS.

Com a part integrant de l'Administració Pública la Policia ha de servir els interessos generals de la comunitat i d'acord amb els principis establerts en l'article 103 de la Constitució, ha d'actuar - sota els criteris d'eficàcia, d'objectivitat, de jerarquia, de descentralització, de desconcentració i de coordinació amb ple sotmetiment a la llei i al Dret.

La definició de la Policia com un servei públic - implica una concepció en la qual s'estableixen -- els objectius i les polítiques policials d'acord amb els usuaris, als quals se'ls ha de reconèixer i garantir el dret a controlar democràticament les activitats policials.

La missió fonamental encomanada als CFS en l'article 104 de la Constitució -la protecció de l'exercici dels drets i les llibertats, tant individual com col·lectives- implica el seu profund respecte en totes les actuacions policials. Els serveis - de Policia han de potenciar, al si de les seves - organitzacions i com un eix de totes les activi-- tats, la garantia del respecte més absolut als --



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÉCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPRENTA MUNICIPAL

drets de tots els ciutadans i a l'exercici de les llibertats.

En aquesta direcció, la principal preocupació dels serveis de Policia ha de ser garantir l'exercici de les llibertats. El reconeixement de la diversitat i de la discrepància són la base de la convivència democràtica. La utilitat social de la Policia consisteix, justament, en propiciar un clima social adequat per a l'expressió lliure d'aquesta diversitat i per a la seva resolució democràtica.

En l'estat democràtic, la llibertat i la seguretat són conceptes complementaris: la llibertat permet el control de l'arbitrarietat i la seguretat permet asentar la llibertat. La protecció dels drets fonamentals dels ciutadans és el fonament mateix de l'Estat democràtic.

LA POLICIA HA DE GARANTIR ALS CIUTADANS L'EXERCICI DELS SEUS DRETS EN SEGURETAT.

La Constitució de 1978 encomana als Cossos i Forces de Seguretat el garantir la seguretat ciutadana. La seguretat ciutadana sols pot ser entesa com la situació social que garanteix i permet el ple exercici per part de tots els ciutadans de tots i cada un dels drets que gaudeixen, tant individualment com col·lectiva.

La garantia de la seguretat ciutadana passa per una concepció de les tasques i funcions policials encaminada vers la dissuasió i la prevenció. Les actuacions de la Policia en relació al delictes han d'orien



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

tar-se cap a la promoció d'un clima de seguretat -
entre la població.

Això obliga els serveis de Policia, a desplaçar de
forma progressiva l'eix de la seva lluita contra -
el delicte, des de la repressió cap a la prevenció.

Aquest principi implica la creació de mecanismes -
de participació i de relació estreta, permanent i
positiva amb la comunitat, així com destinar la ma
jor part dels seus recursos i del seu temps de tre
ball a la detecció i al diagnòstic d'una bona part
de les situacions socials que es poden trobar a --
l'origen de les eclosions violentes, de conflictes
de convivència o de processos de marginació. Impli-
ca, també, la participació activa dels serveis de -
Policia en els consells locals o de districte de -
seguretat.

LA POLICIA HA D'ORGANITZAR I PRESTAR ELS SERVEIS
EN UNA BASE EMINENTMENT LOCAL.

Una concepció local de la definició dels objectius
i de les polítiques, així com de la prestació dels
serveis ha de ser la base que permeti als serveis
de Policia optar decididament per un servei públic
de protecció. La descentralització, a tots els seus
nivells, la desconcentració i la coordinació en se-
rà la seva màxima expressió organitzativa.

Cal que una llei marc defineixi una adequadada dis--
tribució competencial en matèria de seguretat pú--
blica que permeti a les autoritats i òrgans de les



entitats territorials desenvolupar, en aquesta base eminentment local, les funcions i serveis propis de la seguretat ciutadana.

L'exercici de les funcions policials, en un model descentralitzat, requereix una concepció de les funcions policials basades en la PATRULLA i el PATRULLER DE SECTOR (policia de barri), com a eix de la funció policial.

L'acomodació de les actuacions i polítiques policials als principis de protecció de l'exercici dels drets i de les llibertats, i el garantir la seguretat ciutadana, en un clima de llibertat i tolerància, implica l'organització de les estructures i els òrgans de planejament, d'avaluació i de decisió en una base local.

LA POLICIA FORMA PART INTEGRANT DEL CONJUNT DEL SISTEMA DE JUSTÍCIA PENAL.

Cal planejar els objectius generals i específics - dels serveis de Policia a partir del principi, reconegut arreu d'Europa, que els serveis de Policia formen part d'un conjunt més ample i divers d'estratègies que es poden integrar en el concepte de POLITICA CRIMINAL, i més especialment com a part integrant del sistema de justícia penal. Això implica l'acceptació d'una filosofia general mínima assumida per tot el conjunt del sistema de justícia penal, amb objectius comuns i la cooperació efectiva entre els serveis de Policia i els altres membres del sistema de justícia penal.



Aquest principi comporta la necessitat d'assumir - plantejaments globalitzadors, vers les intervencions sobre el fenomen de la inseguretat i de la delinqüència, així com un canvi de l'orientació de les prioritats en les intervencions, fins ara basades quasi exclusivament en el "delinqüent" i donar més importància a les intervencions sobre les "víctimes".

Tanmateix, cal plantejar aquest principi de la integració dels serveis de Policia, dins el conjunt del sistema de justícia penal en el marc del desenvolupament de l'article 127 de la Constitució sobre la Policia Judicial.

LA POLICIA HA DE SER UN SERVEI PROFESSIONAL INTEGRAT EN UNA CONCEPCIÓ DEMOCRÀTICA DE LES RELACIONS LABORALS.

Una concepció dels serveis de Policia integrats en el sistema general de l'Administració pública, és a dir una concepció CIVIL de la seva organització, estructures, disciplina i especialment de les relacions laborals al si dels serveis, es converteix en l'element clau per la integració dels serveis de Policia en el sistema democràtic.

L'adopció rigorosa d'un Codi d'Ètica i deontologia professional, la desmilitarització del servei, la potenciació de la formació, el reconeixement de la necessitat de la planificació i de l'avaluació de les activitats, així com la transparència en els resultats de la gestió, són elements que desenvolupats han de potenciar la integració democràtica a la comunitat dels serveis de Policia.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

S'ha de reconèixer als membres dels serveis de policia els mateixos drets que han de protegir i garantir. L'administració ha de potenciar el ple -- reconeixement dels drets i llibertats dels membres dels Cossos i Forces de Seguretat, els quals hauran de permetre la seva plena incorporació a la societat. Cal evitar plantejaments organitzatius, - reglamentaris i formatius que estimulin la formació d'un perfil socioprofessional en base al secret, - la suspicàcia i el corporativisme, així com el replegament en un món integrat per ells mateixos i - que segrega valors diferents als de la majoria dels ciutadans.

D'acord amb la Constitució i en funció, precisament, de potenciar el respecte dels Drets i de les Llibertats per part dels serveis de Policia en les seves actuacions, cal aprofundir en el reconeixement dels Drets dels membres dels serveis. La Constitució és per a tothom i com també estableix la Declaració - Universal dels Drets Humans de 10 de desembre de - 1948, "tothom té accés a tots els drets i llibertats expressats en aquesta Declaració sense distinció de cap mena" i "tots són iguals davant la llei i tenen accés, sense cap discriminació, a igual protecció davant la mateixa".

Com estableix la Resolució 609 del Consell d'Europa, sobre la Policia, cal que "les condicions professionals, psicològiques i materials en les quals el funcionari de policia exerceix les seves funcions pre-



servin la seva integritat, la imparcialitat i la seva dignitat". Cal també que els drets sindicals siguin plenament reconeguts, que "els funcionaris de policia puguin constituir organitzacions professionals, afiliar-s'hi i participar-hi activament" i amb elles participar en les negociacions relatives a l'estatut professional i ésser consultades sobre la gestió dels serveis.



2. RECOMANACIONS SOBRE ÒRGANS I AUTORITATS DE SEGURETAT PÚBLICA.

2.1. Es constata un apreciable desajustament entre la Constitució i el marc jurídic actual de la funció - policial.

Recomanem el desenvolupament legislatiu d'aquella i concretament la promulgació d'una llei orgànica marc dels òrgans de seguretat, unipersonals i col·legiats (autoritats y juntes, respectivament) i de les funcions, organització, principis bàsics d'actuació i - estatus dels serveis de policia dels respectius àmbits en què s'organitza l'Estat.

2.2. Constatem que la realitat de les coses ens mostra l'existència de dos grans àrees dins la seguretat - pública: l'àrea del que en podem dir Seguretat de - l'Estat i l'àrea de la seguretat ciutadana.

Recomanem que, dins la mateixa llei orgànica, es reconegui aquest fet i s'expressi en una adequada distribució competencial en matèria de seguretat pública, que atribueixi en exclusiva a les autoritats i - òrgans del Govern d'Espanya les competències relatives a la seguretat de l'Estat, i a les autoritats i - òrgans de les entitats territorials les funcions i - serveis propis de la seguretat ciutadana.



2.3. Tenint en compte que el règim democràtic ha legitimat l'autonomia de les entitats territorials (Comunitats Autònomes i Municipis, bàsicament).

Recomanem, que en la llei orgànica marc , a la qual abans ens hem referit, es defineixi la seguretat pública com una competència exclusiva de l'Estat, però en la que concorrin, compartint-la, les administracions autonòmica i local. En conseqüència recomanem, així mateix, que, si bé la responsabilitat darrera de la seguretat pública correspon al Govern d'Espanya, dita llei orgànica ha de reconèixer, a la vegada, la corresponsabilitat, per delegació (d'acord amb el que s'estableix en l'article 150 de la Constitució), de les autoritats autonòmiques i locals.

2.4. Pel correcte funcionament d'aquest sistema d'òrgans de la seguretat pública; recomanem que, sota el principi de darrera responsabilitat del Govern d'Espanya, s'estableixi el règim jurídic que reguli les relacions i l'obligada coordinació entre els distints òrgans de la seguretat, els ordres de prelació competencial i funcional dels mateixos i dels serveis de policia d'ells depenents, així com els requisits d'intervenció dels de major en els de menor àmbit, si decaiguessin en les seves obligacions o quedessin ultrapassats en els seus medis.

2.5. En relació amb l'anterior i per a refermar la condició d'autoritat a aquells que legítimament representen la voluntat popular en les diferents administracions públiques, recomanem que la presidència --



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 · IMPREMTA MUNICIPAL

dels òrgans de la seguretat pública correspongui - als membres dels governs central i autonòmic que - tinguin legalment atribuïda la màxima responsabilitat en aquesta matèria. A nivell local la titularitat ha de correspondre als Alcaldes. Les autoritats territorials haurien d'exercir dites competències, exclusives de l'Estat, per delegació, dins -- dels límits legals que s'estableixin en la llei orgànica marc i amb subjecció a la Constitució, així com als Estatus d'Autonomia i lleis de l'Estat i de cada Comunitat.

- 2.6. Ens constata la conveniència de racionalitzar les funcions, el desplegament, i l'activitat dels cos-- sos, serveis i funcionaris de seguretat. En aquest sentit recomanem que sota la dependència de les respectives autoritats hi hagi serveis de policia per a desenvolupar les funcions que es deriven de l'àmbit competencial que legalment li corresponguin.



3. RECOMENACIONS SOBRE EL MODEL DE SERVEIS DE POLICIA

L'organització dels serveis de policia en la Ciutat, ve condicionada pel model general existent - sobre el sistema d'autoritats, l'organització i - funcions dels diferents serveis de policia i els estatuts i sistemes socioprofessionals existents.

Tres elements, dos d'ells ja esmentats anteriorment, condicionen qualsevol actuació i anàlisi -- per definir un model de serveis policials. En primer lloc, la possibilitat que les Comunitats Autònomes puguin crear un nou cos de policia; en segon lloc, la proclamació constitucional de l'autonomia municipal i, en tercer lloc, la necessitat urgent de clarificar els àmbits competencials, -- territorials i funcionals de la Guàrdia Civil, especialment pel seu caràcter de cos militar.

En aquest apartat i en constant referència a les dades i propostes establertes en l'informe general, el Grup proposa dos tipus de recomanacions; les - primeres de caràcter més general i, les segones, - fent referència al model aplicable a Catalunya.

A partir de les possibilitats esmentades en l'Informe General, el Grup de Treball ha considerat -



les següents recomanacions :

3.1. De caràcter general.

a) Que la llei orgànica Marc, a la qual ja hem fet referència anteriorment, s'estructuri de forma que possibiliti a cada Comunitat Autònoma desenvolupar el model más adient per a les seves necessitats. Per tant, la redacció de l'apartat de la llei que ha de desenvolupar l'article 149.1.29 de la Constitució, ha de ser el suficientment flexible com per donar cabuda a una organització plural i diferenciada i, alhora, no discriminatòria de les Comunitats Autònomes, en matèria de serveis de policia.

b) La llei ha de permetre la transferència o la delegació del comandament d'efectius dels Cossos i forces de seguretat de l'Estat (Cos Superior de Policia i Policia Nacional).

c) Per a aquelles Comunitats Autònomes que optin - per la creació d'un nou cos de policia, caldrà establir mecanismes per a la transferència de funcionaris dels cossos i forces de seguretat de l'Estat, així com places vacants, per evitar -en la mesura que sigui possible- l'increment de la taxa policial i per tant, dels costos del personal.

d) Aquelles Comunitats Autònomes i Ajuntaments que optin per una Policia Local amb la totalitat de -- les funcions, caldrà possibilitar la transferència de funcionaris de la Policia Nacional i del Cos Superior de Policia.



e) En el cas d'optar pel model en el qual la Policia de la Comunitat Autònoma assumeix totes les -- funcions, incloses les locals, el procés de -- transferència hauria de ser doble : del Govern central i dels Municipis a la Comunitat Autònoma.

f) En el model en què els municipis assumeixen totes les competències en el seu territori, i la Comunitat Autònoma actua complementàriament o substitutiva, ha de donar-se la mateixa situació que en la recomanació "d)". Es a dir, per un cantó, una - possible transferència de funcionaris de l'Admi-- nistració Central als Ajuntaments que vulguin assumir les plenes funcions en els seus serveis de Policia Local i, a la Comunitat Autònoma, de credits, funcionaris, o places vacants.

g) Un pas imprescindible per a qualsevol aplicació i modificació del model actual, és la unificació - del Cos superior de Policia i la Policia Nacional, en un sol cos.

3.2. Una opció per a Catalunya i per a la Ciutat.

La tradició municipalista a Catalunya i l'actual situació dels serveis de Policia Local i dels cosos i forces de seguretat de l'Estat, així com les disposicions de l'Estatut d'Autonomia, ens disposa a suggerir com a model més proper a un disseny òptim, el que s'articula en base a :

UN SERVEI DE POLICIA LOCAL EN CADA CIUTAT -AMB
POSSIBILITATS DE COMARCALITZACIÓ O DE MANCOMU-
NITZACIÓ DELS SERVEIS- QUE ES RESPONSABILITZA-



RIA DE TOTS ELS SERVEIS POLICIAIS EXCEPTE ELS DE CARÀCTER SUPRALOCAL O EXCLUSIUS DEL GOVERN D'ESPANYA.

Per a la Ciutat implicaria :

Un reforçament de la GUARDIA URBANA de Barcelona en base a un augment progressiu de la seva plantilla per situar-la en una taxa del 3 per mil (uns 5.100, la qual cosa representaria un augment d'aproximadament uns 2.150 funcionaris). Aquest augment s'hauria de fer en base a la transferència de crèdits, places vacants i funcionaris de l'actual cos de la Policia Nacional.

UNA POLICIA DE LA GENERALITAT QUE DESENVOLUPARIA LES FUNCIONS EXCLUSIVES DE LA COMUNITAT I LES FUNCIONS LOCALS EN AQUELLS MUNICIPIS QUE NO DISPOSESSIN DE SERVEI DE POLICIA (PRINCIPI DE COMPLEMENTARIETAT).

Pel que fa a la Generalitat :

Li pertocaria, amb estreta col·laboració amb els -- Ajuntaments, el disseny del mapa de serveis policials de Catalunya i l'establiment (a partir de la - Comissió de Coordinació de les PP.LL. -com diu la Llei de Coordinació de les Polícies Locals del Parlament de catalunya-) de les condicions mínimes per accedir a la constitució o manteniment d'un servei, llur comarcalització o mancomunització.

Tanmateix, s'haurien de transferir crèdits, places vacants, i funcionaris dels serveis de policia del Govern Central (Policia Nacional i Cos Superior de



Policia per què la Generalitat pugui desenvolupar correctament, i sense incrementar la taxa i els costos dels serveis de policia a Catalunya, les funcions i competències que li pertocarien.

UNA POLICIA DEL GOVERN CENTRAL QUE DESENVOLUPARIA TOTES LES FUNCIONS EXCLUSIVES DE L'ESTAT (art. 149 DE LA CONSTITUCIÓ) I DE SUPORT I COL·LABORACIÓ AMB LA POLICIA DE LA COMUNITAT EN AQUELLES ESPECIALITATS I SITUACIONS ESPECIALS QUE AIXÍ HO REQUERIS--SIN.

Pels Cossos i forces de Seguretat de l'Estat a la Ciutat:

Implicaria una reestructuració dels seus efectius i funcions, els quals haurien de ser dedicats a les tasques de caràcter extra i supracomunitari i de suport tècnic de la resta de serveis de policia. Tanmateix es podria reduir el nombre d'efectius presents a la Ciutat.

3.3. Sobre la Guàrdia Civil.

El Grup de Treball, especialment per tractar de la situació de la policia a la Ciutat de Barcelona de forma més específica, i tota vegada que d'acord amb la vigent Llei de Policia (Llei 55/78), la Guàrdia Civil té les seves funcions molt reduïdes en les -- ciutats de més de 20.000 habitants, no ha tractat - en profunditat els aspectes relacionats amb dit Cos Policial.



A nivell general, una recomanació ha semblat adient de fer: cal un progressiu procés que circumscrigui el Cos de la Guàrdia Civil a l'àmbit estricte de les funcions de SEGURETAT DE L'ESTAT.

En aquesta direcció cal un progressiu equilibri i una tendència a la disminució dels efectius de la Guàrdia Civil en favor de la Policia Nacional, per compensar la possible reducció dels àmbits territorial i competencials, en els quals cal augmentar la presència de la Policia Nacional.

Hom proposa la continuació del procés d'incorporació de personal auxiliar provinent del Servei Militar, amb una progressiva disminució de la plantilla professional a la taxa adequada per a la realització de les funcions de seguretat de l'Estat, a les quals ja ens hem referit.

Tanmateix és evident que les recomanacions de caràcter específic que formulem en aquest document són d'aplicació -en la seva majoria- al Cos de la Guàrdia Civil.



4. RECOMANACIONS A CURT TERMINI

4.1. De caràcter general

Dues recomanacions generals s'han cregut que --
eren obligades. L'una dirigida a la necessitat
de continuar els treballs sobre l'àrea de la --
funció i dels serveis de policia i amb especial
incidència sobre les relacions entre el conflic
te social i la policia. La segona dirigida a -
l'adopció de mesures que millorin l'adaptació de
mocràtica dels serveis i membres de la policia.

La creació d'un Grup de Treball sobre la proble
màtica del conflicte social i la policia, que -
incideixi en tots els elements de caràcter rela
cional, causal, i els efectes que comporten sobre
les relacions de la policia amb la comunitat, -
la imatge dels serveis, i els nivells d'eficàcia
en el desenvolupament de llurs funcions. Tanma
teix el Grup hauria de realitzar un diagnòstic
de la situació, presentar propostes de preven--
ció, actuacions puntuals, així com el procés --
necessari per evitar-los.

La persistència de pràctiques degradants, de --
mals tractes, l'ús desproporcionat de la força



o la utilització de tàctiques militars en el manteniment de l'ordre -elements tots ells que afecten, profundament, per una banda les arrels de - la responsabilitat social que els ha estat enco-manada i, per altra, a les relacions amb els ciutadans-, són fets, que si bé no es produeixen de manera habitual, són una realitat diversament -- constatada.

El Grup de Treball creu important tres recomana-cions en aquest terreny:

- Adopció de mesures de prevenció, control i sanció de totes les actituds vulneradores dels -- drets fonamentals i d'una concepció democràti-ca de la policia.
- Adopció de mesures d'informació als ciutadans dels seus drets, amb especial incidència dels drets sobre les llibertats, assistència lletra da al detingut, habeas corpus, al tracte correc-te, i les mesures de denúncia i d'actuació ad-ministrativa i penal per a la seva protecció.
- Realització d'un programa global de formació als membres dels cossos, i serveis de policia, en una doble línia d'informació i formació - sobre aquests temes i actituds per a una pràc-tica policial que estigui dirigida vers la -- protecció i la garantia dels drets humans, la qual cosa implica la subordinació de tots els principis d'actuació, així com les normes d'organització a aquest objectiu fonamental.



4.2. De caràcter específic.

4.2.1. Recomanacions sobre l'organització dels Ser
veis de Policia a la ciutat.

- a) Unificar els districtes policials i les demarcacions i sectors operacionals de la Policia i de la Guàrdia Urbana. Aquesta unificació ha de permetre reduir els districtes policials a 10 Districtes, adoptant la nova distribució territorial, aprovada per l'Ajuntament de la Ciutat. A nivell de demarcacions i de sectors es proposa que s'adopti, com a base del treball per a la seva definició, el document intitulat "Límits territorials, districtes i demarcacions de servei", aprovat pel Grup -- (novembre 1984) i que s'adjunta a l'Informe General.
- b) Modificar l'actual organització de la Policia Nacional, utilitzant com a criteris els expressats en el document de treball aprovat pel Grup i que com a objectiu bàsic ha de permetre situar la seva funció, en les tasques de patrulla i de presència policial en el carrer, tot augmentant, per tant, el nombre de patrulles a peu i en vehicles.
- c) Establir un programa permanent d'actuacions conjuntes entre els serveis de la polica (Cos Superior i Policia Nacional) i la Guàrdia Urbana, amb un programa d'objectius i de medis



d'avaluació dels resultats.

- d) Potenciar la unificació de la Policia Nacional i del Cos Superior de Policia (amb mesures de caràcter organitzatiu, formatiu i de possibles desplaçaments de tasques i de funcions d'un - cos a l'altre).
- e) Potenciar com a unitats bàsiques de treball - les Comisaries (10 per tota la Ciutat) per a la Policia i els quarterets de la Guàrdia Ur - bana, tot descentralitzant el màxim nombre - d'efectius en les dependències esmentades (vegeu annex sobre les Comisaries - Informe Gene - ral).
- f) Exigir l'acompliment, com a mesura de racio - nalització i en tant que no s'aprovi la nova Llei orgànica de l'article 104 de la Constitució, de la Llei de Policia, especialment - en la delimitació territorial de les funcions entre la Policia i la Guàrdia Civil, tot re - duint al màxim la presència d'aquesta última a la Ciutat.
- g) De cara a la potenciació dels serveis poli-- cials de patrulla, eix bàsic de la funció pol - licial, es recomana la incorporació de person - al especialitzat no policial a les funcions administratives, de relacions amb el públic, inspeccions de guàrdia, etc.
- h) Establir fórmules que garanteixin la permanència dels professionals dels serveis de poli-



cia (Policia Nacional i Cos Superior de Policia) en una mateixa localitat i dins la mateixa en un mateix districte, el màxim temps possible, com a medi d'integració social i de millora de les relacions professionals amb la comunitat.

4.2.2. Recomanacions sobre la coordinació dels diferents cossos i serveis.

- a) Es proposa l'adopció del pla de coordinació policial aprovat pel Grup que en línies generals es basa en:
- La coordinació de les activitats de la Policia i de la Guàrdia Urbana, i en el seu moment de la Policia Autònoma, en les tasques de seguretat a la Ciutat.
 - Un model de caràcter complementari i integral que agrupi les actuacions policials - com si a la Ciutat hi hagués un sol cos o servei de policia, estructurat en diferents unitats o especialitzats.
 - Un model que ha de permetre:
 - * La utilització conjunta de les informacions
 - * La descentralització operativa
 - * La interrelació de les unitats.
 - * La creació d'un òrgan conjunt de seguiment i d'anàlisi dels serveis.
 - * Un suport tècnic conjunt.
- b) Establir una ordre bàsica de patrulles per a



tota la Ciutat, especialment de les patrulles a peu, per demarcacions i amb caràcter de complementarietat entre els dos serveis (Policia Nacional i Guàrdia Urbana).

- c) Establir un sistema de comunicacions conjunt entre els diferents serveis policials i en especial per les patrulles.
- d) Establir mecanismes de coordinació operativa, en especial per les situacions de crisi o d'emergència, així com per aquelles manifestacions ciutadanes que ho requereixin (centre de crisi).
- e) Com a organisme de coordinació polític i tècnic es recomana la posta en marxa de la Comissió de Coordinació, proposada en el sistema de nous agents de control social, com un organisme permanent de coordinació i de seguiment (Junta Local de Seguretat).
- f) En relació a la potenciació de la descentralització en la coordinació, es proposa la potenciació dels Consells urbans en els districtes.
- g) Dins el procés d'integració dels serveis de policia en els nous agents de control social, cal fer un esforç especial per a coordinar les tasques dels serveis socials i els seus professionals amb els de la policia.



4.2.3. Recomanacions sobre la situació laboral i socio-professional dels diferents serveis policials.

- a) Amb caràcter general, cal adaptar tota la legislació i la normativa, a les directrius del Consell d'Europa.
- b) Cal l'elaboració d'un Estatut que estableixi, amb el rang normatiu adequat (Llei Orgànica), els drets i deures dels professionals de la funció policial.
- c) La creació d'una comissió mixta entre representants de les administracions públiques i, de les organitzacions sindicals i de professionals dels serveis de policia, per a la discussió d'una normativa i procediments de participació dels membres dels serveis de policia en la gestió dels serveis, tal com recomana el Consell d'Europa.
- d) Reconeixement ple dels drets sindicals.
- e) L'adopció de nous procediments de caràcter disciplinari que garanteixin, de forma més exacta, els drets i les garanties procedimentals i de l'execució de les sancions als membres dels serveis de policia.
- f) La realització d'un anàlisi de la situació socio-professional dels serveis de policia, de cara a disposar de dades objectives i correctament elaborades que permetin la planifi



cació i diseny d'un pla d'actuacions en aquesta àrea i de previsions a curt i a llarg termini.

- g) L'establiment d'un pla de formació i de promoció professional, que contingui: la formació bàsica, el pla de carrera, la formació permanent i les especialitzacions.
- h) La revisió de la situació retributiva dels professionals dels serveis de policia, i la seva adequació a les responsabilitats de la funció desenvolupada, i especialment l'adopció de sistemes motivadors de la professionalització i de la millora de la formació de llurs professionals.
- i) Creació d'un Centre de Formació Policial únic, descentralitzat i amb estreta vinculació amb la Universitat catalana, per a la formació permanent, especialització, adaptació a la realitat social de la Ciutat i de Catalunya. Aquest centre hauria d'estar dirigit per un Consell de direcció amb representació de les tres administracions públiques.
- j) En l'àrea de la formació dels comandaments i dels Inspectors de Policia, es recomana la realització d'un acord amb els centres universitaris per a la preparació d'un pla polivalent de formació bàsica inicial que incorpori diferents matèries i tingui un caràcter interdepartamental.



- k) Un programa de publicacions i de colleccions de textos sobre la funció policial, comuns a tots els serveis, que siguin un medi de formació personal permanent.

4.2.4. Sobre els mètodes de treball bàsics.

- a) Constitució de grups de treball amb la participació d'experts de tots els cossos i serveis de policia, així com d'experts en tècniques educatives i didàctiques, per a la preparació de manuals de tècniques d'intervenció i d'operacions policials, en la direcció de potenciar una homogeneïtzació i formació permanent dels membres dels serveis.
- b) La realització d'un estudi, la definició de les tasques de patrulla, la seva estructuració, mètodes de treball i medis a emprar en el seu desenvolupament.
- c) La racionalització de les inspeccions de guàrdia de les Comisaries.
- d) La utilització en les comisaries, de sistemes de tractament de textos i de terminals informàtiques, així com la utilització de formularis pre-informatitzats.
- e) La utilització de la llengua catalana al si de les dependències policials i, en especial - en els formularis i documentació utilitzada. Tanmateix, cal potenciar la utilització -



de formularis amb les llengües de més utilització d'altres països.

f) Com un element de caràcter preventiu, especialment pel que fa als mals tractes o tractes degradants en els centres o dependències policials, promoure la formació psicològica i tècnica del personal dedicat als interrogatoris, així com una selecció dels mateixos en relació a llurs capacitats i actituds psicosocials.

g) Millorar, de forma general, els medis tècnics dels serveis policials i especialment aquells que han de permetre un desenvolupament més a dient i democràtic de l'aportació de proves a l'Administració de Justícia.

h) Un pla informàtic per a tots els serveis de policia que operen en la Ciutat, i que s'incorpori a les dependències policials bàsiques (Comissaries i Quarterets, per a la Policia i la Guàrdia Urbana, respectivament):

- La gestió del personal.
- La gestió dels recursos materials
- La gestió de la informació policial
- La gestió dels serveis policials
- Les comunicacions.

4.2.5. Sobre les relacions amb els ciutadans.

a) D'acord amb la recomanació de caràcter general,



sobre els drets i les llibertats, es proposa la realització d'una campanya d'informació - als ciutadans i als membres dels serveis de policia, sobre la legislació postconstitucional i les seves implicacions en la funció policial, amb especial incidència en l'àrea -- dels drets i les llibertats.

- b) L'adequació dels serveis d'acollida, d'informació i d'ajuda als ciutadans que realitzen denúncies als diferents centres policials.
- c) Realitzar una campanya d'informació als ciutadans sobre la importància de l'acte de denúncia, la seva metodologia i la seva utilitat policial en relació al conjunt de les tasques de planificació i anàlisi de sistema de justícia penal.
- d) Modificar les estructures de les Inspeccions de Guàrdia, de cara a facilitar el procés de denúncia, creant departaments o sales especialment dotades per desenvolupar l'acte denunciador.
- e) Els plans de patrulla han de ser coneguts pels ciutadans, en les seves línies generals, de cara a les relacions amb els serveis de policia.
- f) Realitzar un programa d'actuació i de serveis sociopolicials per atendre les víctimes d'un acte delictiu.



- g) L'adequació d'espais físics diferenciats en els centres policials per atendre les víctimes.
- h) Creació d'un servei centralitzat i de caràcter municipal, per a l'atenció a les víctimes i en especial en els delictes de forta afectació psicològica (agressions, violacions...). Aquest servei hauria de ser interdisciplinari i de funcionament permanent.
- i) L'establiment de mesures de compensació a les víctimes de determinats delictes.
- j) En relació a les actituds, aptituds i coneixements dels membres dels serveis de policia, cal la realització de programes de formació psicològica i de tècniques relacionals que ajudin i fomentin les capacitats de relació social (amb especial referència a les víctimes) dels membres dels serveis de policia.

4.2.6. Sobre els espais policials: les comissaries.

- a) A partir del nou pla de distribució de les comissaries i la seva adequació als 10 districtes policials, recomanem l'adopció del pla de disseny bàsic de les noves comissaries aprovat pel Grup, així com la seva situació en els espais proposats (s'adjunta com a Annex a l'informe general).

4.2.7. Sobre la policia judicial.

- a) Desenvolupament de l'article 126 de la C.E. a



partir de la creació d'unitats de policia judicial amb "dependència dels Jutges, dels Tribunals i del Ministeri Fiscal en les seves funcions d'esbrinament del delicte i descobriment i assegurança del delinqüent".

- b) La dependència a la qual s'alludeix a l'article 126 de la C.E., hauria d'ésser interpretada com una dependència de caràcter funcional dels Jutges, Tribunals i Ministeri Fiscal i orgànica -- del Ministeri de l'Interior o les altres, si s'escau, administracions públiques.
- c) Establir un pla de desplegament de la policia judicial, llur dotació tècnica i formació especialitzada. Aquests plans de desplegament haurien de permetre una estabilitat de les plantilles, així com una adequada dotació personal i tècnica.
- d) Especialització dels membres que siguin destinats a les unitats de policia judicial a partir d'un pla, amb participació de les Escoles de policia i judicial, així com la Universitat.



5. RECOMANACIONS SOBRE EL FENOMEN DEL TERRORISME I
LA LLEI 9/1984.

El terrorisme constitueix un fenomen molt peculiar i específic dins el conjunt de factors que determinen la inseguretat ciutadana. Les seves característiques -que aquí no hem de detallar- obliguen a plantejar l'estratègia adequada per a la seva prevenció, repressió i tractament als més alts nivells del poder legislatiu i executiu de l'Estat.

En conseqüència, des de les restants instàncies socials, correspon, només a l'autoritat, prestar la col·laboració en cada cas requerida. Això no implica, en cap cas, la renúncia a manifestar les opinions i crítiques més pertinents sobre els mitjans tècnics i legals adoptats o a fer conèixer aquells fets que puguin ser constituents de desviacions que, en qualsevol cas, resulten perjudicials per a l'èxit de la mateixa lluita anti-terrorista i evidentment pel desenvolupament de les llibertats. La col·laboració lleial amb les forces i cossos de seguretat de tota mena, i la crítica fundada quan s'escaigui, dins un clima d'absoluta serenitat, són els millors mitjans per a crear un extens àmbit social de rebuig a l'acció terrorista.



Quant als instruments legals avui vigents, i en concret pel que fa a la Llei Orgànica 8/1984 de 26 de desembre sobre l'actuació de bandes armades i elements terroristes, i de desenvolupament de l'article 55.2 de la Constitució, cal recordar que va ésser aprovada a les Corts per una gran majoria, en la qual varen participar les principals forces de l'oposició. L'esmentada llei, que actualitza i sistematitza normes legals anteriors de l'actual època democràtica, s'inscriu dins el propòsit de mantenir i protegir el desenvolupament de les llibertats individuals i col·lectives que es desprenen de la voluntat constituent, contra les quals atempta greument el terrorista i és un element més per a fer realitat un projecte inter-estatal de lluita conjunta contra una de les formes més greus de criminalitat.

En definitiva, es tracta d'una llei lamentablement necessària, prevista només per a un període de dos anys i que hom desitja veure derogada abans, perquè hagi desaparegut el terrible mal que es proposa extirpar.

De moment no hi ha cap pronunciament del Tribunal Constitucional que permeti dubtar de la constitucionalitat de l'esmentada Llei. Malgrat això, la societat entesa és sensible davant el fet que s'ha de vetllar perquè ningú faci abús de les mides excepcionalment fortes que en casos determinants, la Llei autoritza a prendre, exigint en tot moment, l'aplicació de les garanties que per evitar-ho la pròpia Llei consigna.



No podem oblidar ni deixar de fer esment, però, a l'existència del dictamen del Consell Consultiu de la Generalitat (dictamen núm. 86 sobre l'adequació constitucional i estatutària de la llei orgànica - 9/1984. BOPC núm. 45 de 18 de febrer de 1985) que es pronuncia positivament sobre la possible inconstitucionalitat dels articles 2.3, 13, 15.1, 16, 17.2 i 22.1 de l'esmentada llei, i que el mateix "Defensor del Pueblo", està estudiant la possible presentació d'un recurs en aquells aspectes que atentin a les garanties constitucionals sobre els drets i les llibertats.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Full núm. 239

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

RECOMANACIONS SOBRE L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTICIA

I SISTEMA PENITENCIARI



INTRODUCCIÓ

L'existència de l'Estat és inseparable de l'existència d'un ordre jurídic.

Davant la idea d'Ordre Públic, entès com a "tranquil·litat al carrer" amb una significació pròpia i justificant l'ordre per si mateix, la Constitució espanyola de 1978 estableix un concepte de Seguretat Pública, entesa com la situació social que garanteix i permet el ple exercici, per part dels ciutadans, de tots i cadascun dels drets que ostenten, tant individuals com col·lectius.

La seguretat és un dret i un deure de tots els ciutadans, competència exclusiva de l'Estat segons l'article 149.1.29 de la Constitució, sens perjudici de la possibilitat de creació de policies, per part de les Comunitats Autònomes.

Llibertat i Seguretat no són conceptes contraposats, sinó que en el marc d'un Estat social i democràtic de Dret han de complementar-se. La llibertat ha d'utilitzar-se per a un control de l'arbitrarietat i la seguretat és la que permet el desenvolupament de les llibertats públiques i privades.



La seguretat ciutadana ha de garantir un marc social de convivència segura, per tal que els ciutadans puguin assumir el desenvolupament dels drets i dels deures que els atorga la Constitució, sense que les mesures que es prenguin per assegurar aquest marc de convivència puguin vulnerar aquests drets ja que, si es donava aquest supòsit, ens remetriem a la situació anterior a la Constitució, que entenia la seguretat-ordre com una finalitat en si mateixa, sense tenir en compte els drets de les persones.

La inseguretat ciutadana és el resultat de diversos factors: la por col·lectiva a la delinqüència, especialment a la de caràcter violent; la incidència del funcionament d'activitats molestes, contaminants, insalubres, nocives o perilloses; els riscos de la circulació dels vehicles de motor; les conseqüències d'un urbanisme especulador o de la indisciplina urbanística; la venda de productes d'origen desconegut o sense el control sanitari degut; els dèficits de serveis; les anomalies i defectes en els mecanismes processals i aparells administratiu i judicial; l'absència de reformes socials i d'un tractament penitenciari i post-penitenciari que faciliti la rehabilitació i eviti la reincidència, etc.

El Grup de Treball sobre Administració de Justícia, coneixedor de la importància de totes aquelles causes i partint d'una concepció política democràtica i progressista, creu que no resulta admissible una



reducció del tema de la seguretat a l'esfera de la criminalitat o del funcionament del sistema judicial. De tota manera, va decidir limitar, essencialment, el seu treball a aquests punts pel fet que entenia que aquesta actitud és coherent amb alguna de les actuals i perentòries demandes socials.

Per abonar l'esmentada actitud s'aporten les dades següents que es dedueixen de les enquestes sobre seguretat ciutadana, realitzades en els municipis de Barcelona, Santa Coloma de Gramanet i Gavà:

- 1) El robatori, l'atracament i l'agressió són els fets més preocupants en relació amb la seguretat personal per al 45,5% de les persones.
- 2) Per al 42,3%, 34,8% i 29,7% dels entrevistats, els delictes més freqüents són, respectivament, l'estirada, els atracaments al carrer, els robatoris/atracaments a les botigues i els robatoris a les cases.
- 3) Els delictes més temuts per al 24,1%, 20,8% i 18,9% són els atracaments al carrer, les agressions/lesions i els robatoris a les cases.
- 4) La causa principal de l'increment de la delinqüència, per al 76,1%, radica en l'increment del consum de drogues, mentre que la incidència de les estructures socials injustes només és apreciada pel 9,5% dels entrevistats.
- 5) Les preguntes de "si les lleis fossin més dures, hi hauria menys delinqüència?", "els delictes de



sang, haurien de ser castigats amb més severitat?", "els jutges, haurien d'actuar amb més rigor i duresa en la imposició de penes?" i "avui dia quasi compensa fer un robatori" són contestades en sentit positiu, respectivament, pel 70,3%, 84,9%, 73,1% i 41%.

- 6) La resposta afirmativa a les preguntes respecte a l'excés de feina als jutjats, a la lentitud processal, a la manca de coordinació entre policia i jutges, a la necessitat de la figura del Fiscal de districte, a la necessitat que la investigació policial sigui dirigida pel Ministeri Fiscal, sobre que la llei no és igual per a tots, que el suborn no és infreqüent en l'Administració de Justícia i que la gent ha perdut confiança en la justícia espanyola, arriben, respectivament, al 78%, 89,2%, 80,3%, 60%, 56,7%, 46% i 78%.

- 7) Nou de cada deu persones reconeixen la manca de col.laboració amb la justícia.

Estem, sens dubte, davant d'una situació que mostra dues característiques principals: d'una banda, s'atribueix majoritàriament l'estat actual d'inseguretat ciutadana a la delinqüència de caràcter violent; d'altra banda, es retreu al sistema judicial un funcionament inadequat.

No es tracta de sotmetre's acríticament a aquestes circumstàncies fàctiques i d'acomodar-se a aquestes realitats, però, certament, són dades que cal-



tenir en compte en qualsevol intent de reforma i de millora de la situació present.

La inseguretat ciutadana no és una creació artificial ni un invent dels mitjans de comunicació social, o una simple manipulació de determinats sectors, encara que tots aquest factors ostentin algun tipus d'influència.

El Grup creu (des d'una òptica crítico-reformista de l'actual sistema de justícia, posposant suggestives tesis abolicionistes), que la solució de l'estat de coses present passa, inevitablement, per una reforma profunda dels instruments processals i dels serveis judicials i penitenciaris.

Es tracta, en síntesi, d'aconseguir un sistema que contempli els interessos de l'Estat però que, simultàniament, estigui ajustat amb els drets i llibertats dels ciutadans, tot superant tensions que no tenen raó de ser en un Estat democràtic; que responsabilitzi del seu manteniment totes les capes socials; que racionalitzi i legítimi la força penal de l'Estat que, a part del seu aspecte coercitiu, ha de ser configurada com un instrument d'ajut als ciutadans.

L'aportació del Grup persegueix aquesta finalitat; i en aquest sentit, els seus treballs i recomanacions estan referits a temes com la inadaptació de les lleis substantives i processals a la realitat social present; a la inadequada organització del servei judicial; a les anomalies en el funcionament



del servei de justícia i a la problemàtica peniten-
ciària.

L'acotació temàtica realitzada i les conclusions -
aconseguides, poden no ser compartides i fins i --
tot criticades, especialment pel fet d'haver-se es-
quivat l'anàlisi d'altres causes de la inseguretad
ciutadana, profundes per bé que potser mediates.

En resposta a aquests possibles dissentiments, no--
més cal dir que la conservació i el manteniment de
la tranquil.litat és una obligació primària dels -
Poders Pùblics, i que s'imposa una racionalització
dels aparells coercitius de l'Estat, la qual cosa-
pot dur-se a terme amb tota legitimitat quan es fa
dins d'un marc de política econòmica i social que-
atén l'eliminació de les causes més pregonas de la
inseguretad ciutadana.

El Grup, davant el dilema clàssic entre injustícia
i desordre, ha optat per l'adopció de mesures ten-
dents a l'aconseguint d'un ordre just, pel fet -
de creure que la legitimació de la inseguretad pú-
blica es troba en la justícia i que l'esforç per -
l'impossible passa per l'obtenció d'objectius pos-
sibles i raonables.

El Dret, com a producte cultural, busca la justí--
cia, però també la pau, l'ordre i la seguretad ju-
rídica. La seva aplicació, en tot cas, ha de sub-
jectar-se al pensament de Goethe: "Fins i tot si-
s'ha de castigar, el Dret ha de mirar els homes hu-
manament", o al de la nostra Concepción Arenal: --



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Full núm. 247

Exp. 1.467/84 - IMPREMTA MUNICIPAL

"Odia el delicte i compadeix el delinqüent".

Aquests treballs pretenen ser una aportació a la -
solució dels problemes de la inseguretat ciutadana
i, en tot cas, constituir una reflexió comprensi-
ble sobre algunes de les seves causes i remeis.



CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

El Grup de Treball sobre Administració de Justícia de la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana, ha estudiat diversos temes que ha cregut relacionats amb la seguretat pública, especialment els connectats amb la crisi de confiança en el sistema judicial, i més concretament en el de la justícia penal, sense oblidar, de tota manera, que aquella seguretat no pot quedar referida exclusivament a l'àmbit de la criminalitat violenta. Tampoc no seria just responsabilitzar una determinada classe social de la situació d'inseguretat actual. La qüestió és, òbviament, més complexa.

Els temes analitzats i recollits en l'annex corresponent s'agrupen en els quatre apartats següents:-

1. Inadaptació de les lleis substantives i processals a la realitat social present

- 1.1 Estudi dels il·lícits penals, amb èmfasi especial en les últimes reformes del Codi Penal, en l'ampliació i eficàcia de la normativa penal en matèria de delictes socials i financers, la modificació del Codi de Comerç, Llei de Suspensió de Pagaments i legislació que a-



- fecta al trànsit mercantil;
- 1.2 els il·lícits administratius;
 - 1.3 l'anàlisi de les últimes reformes de la Llei d'Enjudiciament Criminal;
 - 1.4 la Fiscalia;
 - 1.5 la Policia Judicial;
 - 1.6 la manca de processos penals àgils i flexibles; instauració d'un judici correccional - amb un procediment únic;
 - 1.7 els processos en general i el règim de recursos. Complicació processal excessiva. Concurren_uència innecessària d'una pluralitat de funcionaris en les diferents actuacions del procés;
 - 1.8 cost elevat del procés; reformes del procediment tendents a desencarir el seu cost econòmic i social;
 - 1.9 acumulació obligatòria de l'acció civil en el procés penal;
 - 1.10 absència d'una regulació del principi d'opunitat en el procés penal;
 - 1.11 absència de solucions afavoridores de la col·laboració de l'inculpat i del ciutadà i del reconeixement de responsabilitat;
 - 1.12 desconexió dels ciutadans i de l'Administració de Justícia.



2. Inadequada organització del servei judicial

- 2.1 Manca de dotació al servei judicial dels elements materials i personals necessaris; necessitat de la introducció d'un servei d'informació al públic;
- 2.2 dedicació dels òrgans jurisdiccionals a funcions que no els són pròpies;
- 2.3 defectes de l'actual demarcació judicial.

3. Anomalies en el funcionament de l'aparell judicial.

- 3.1 La no aplicació de la legalitat vigent, concretament de la Llei d'Enjudiciament Criminal;
- 3.2 les irregularitats dels diversos tràmits judicials.

4. Problemàtica penitenciària

- 4.1 Conclusions generals;
- 4.2 proposta sobre els temes relacionats amb el tractament penitenciari;
- 4.3 l'assistència post-penitenciària;
- 4.4 les alternatives a la pena de presó.

Les conclusions i recomanacions que es presenten a continuació, fruit del consens de tots els membres del Grup o, en alguns cassos concrets, de la seva expressió majoritària, han estat obtingudes a



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Full núm. 251

Exp. 1.467/84 · EMPREMTA MUNICIPAL

partir dels treballs aportats per cada un d'ells, -
i són susceptibles de l'enumeració següent, orde--
nada segons la classificació dels apartats o grups
esmentats.



APARTAT 1.- INADAPTACIÓ DE LES LLEIS SUBSTANTI--
VES I PROCESSALS A LA REALITAT SOCIAL
PRESENT

1.1 Il·lícits penals. Reformes que hauria d'incor-
porar una nova legislació penal

UN.- Un tractament més realista dels delictes de tràfic de drogues i, en general, contra la salut pública.

a) Quant a la definició del problema

- 1.- Propugnar una nova distinció, clara i categòrica, entre drogues molt perilloses i altre tipus de drogues.
- 2.- Incloure en les llistes de drogues -- els psicofàrmacs i l'alcohol. Prohibir terminantment la seva publicitat.
- 3.- Seguir les indicacions de l'OMS i -- crear un índex farmacològic.
- 4.- Reglamentar el comerç de pegues i colles tot exigint que continguin repel·lents per tal que no puguin ser inhalades.



b) Quant a les grans línies estratègiques a nivell estatal

5.- Creació de grups d'estudi coordinats i impulsats per una sola autoritat -- responsable de l'estratègia de la lluita contra les drogues.

6.- Col.laboració entre els diversos cosos policials pel que fa referència a a aquest tema, amb determinació clara de funcions, coordinació quant a fins i sota la direcció del Ministeri Fiscal.

c) Quant a les grans línies estratègiques a nivell internacional

7.- Cal atacar l'arrel i coordinar, per això, l'activitat internacional en la lluita contra la droga mitjançant les mesures següents:

a') Coordinació dels grups d'estudi existents als països afectats. -

b') Coordinació de les forces policials dels diferents països.

c') Coordinació dels esforços diplomàtics tendents a resoldre el problema, que haurien d'anar encarrats a:



- a") La prohibició de la venda incontrolada d'anhídrid acètic i d'altres substàncies químiques indispensables per a la elaboració de l'heroïna i que són fabricades per tres o quatre grans empreses de països industrialitzats.
- b") L'eliminació de les plantacions de papaveràcies i coca no necessàries per a usos mèdics mitjançant l'elaboració d'un pla estricte de substitució gradual dels cultius. Control internacional. Cal comprendre els problemes de les poblacions que sobreviuen -- gràcies al cultiu dels opiacis i de la coca; però això no pot ser motiu per a que es permeti que els seus interessos devorin, com ho fan, les nacions afectades.
- c") El control dels moviments internacionals de divises.
- d") El control de les vendes d'armes, que estan relacionades - directament i provada amb el tràfic de droga.



- 8.- Establir unes normes d'ètica policial en matèria de lluita contra el tràfic de drogues que impideixi que la protecció a confidents o la preparació de cops al tràfic, encobreixin operacions o situacions de tràfic il·legal consolidat.
- d) Quant a possibles reformes legals o d'interpretació de les normes
- 9.- Descriminalitzar efectivament el cultiu controlat, comerç controlat i consum de cannabis en estat natural, mentre es manté la il·legalitat de l'oli de cannabis.
- 10.- Reprimir enèrgicament el gran tràfic d'opiacis i cocaïna, tot establint controls judicials dels beneficis penitenciaris i de qualsevol altra mena que es concedeixin als convictes.
- 11.- Establir distincions clares entre traficant i consumidor. En les zones intermèdies, tenir en compte la qualitat de toxicòman per tal de poder establir la pressumpció de consumidor.-
- 12.- Dotar els establiments i les campanyes de rehabilitació, de mitjans suficients i que vinguin, com a mínim en part o de manera indirecta, del producte de les aprehensions, de les incautacions



i multes de què siguin objecte els--
traficants.

13.- Impulsar la creació dels establiments
a què fa referència l'article 8.1 del
Codi Penal i aplicar allò que esta--
bleix.

14.- Es recomana el Sistema Vicarial, en-
el qual la mesura substitueix la pena
privativa de llibertat, i que es com-
puta al seu acompliment.

15.- Tenir en compte i evitar el perill -
de la creació de ghetsos físics o psí-
quics de drogaddictes o qualsevol al-
tre tipus de marginació induïda.

16.- Concedir la importància que té al --
diagnòstic correcte de la toxicoma--
nia, especialment en els jutjats de-
guàrdia, per tal d'evitar una doble-
possibilitat de corruptela: la dels-
detinguts que busquen l'aplicació de
l'eximent incompleta i la que prové-
de les diligències en què es prescin-
deix del fet que el detingut sigui--
toxicòman, tot exigint l'especialit-
zació dels forenses i la possibili--
tat de récorrer sense demora contra-
els seus informes davant un organis-
me mèdic superior.



17.- Cal evitar molèsties inútils a testis i víctimes i protegir-los de la venjança dels inculpats i dels seus socis, a la vegada que són convençuts de la utilitat del seu rol mitjançant un bon funcionament del sistema.

18.- Destrucció de fitxes policials i de tota mena dels drogaddictes que puguin demostrar la seva rehabilitació o la prohibició de la seva divulgació sota cap pretext.

DOS.- A) Un tractament especial de la delinqüència patrimonial de caràcter habitual, professional o organitzat amb l'adopció de les mesures següents:

a) Introducció, en base a un judici objectiu de perillositat, de mesures de seguretat posteriors a la pena o en substitució seva, pel propi Tribunal o sota el seu control i, amb una durada màxima determinada.

b) La configuració de l'habitualitat o professionalitat criminal o la pertinença a organitzacions o grups delictius com especial circumstància agravant possibilitadora d'un sensible increment punitiu.



c) Adopció de les reformes següents: 1) màxima restricció en la concessió -- d'indults i en l'atorgament dels beneficis de la suspensió condicional de les penes, 2) exclusió de prescripció de les penes, 3) duplicació del termini normal per a l'obtenció de la rehabilitació, 4) expiació de -- les penes privatives de llibertat en establiments carceraris especials, - 5) restricció dels beneficis de redempció de penes pel treball, 6) -- clausura d'empreses, tancament de localitats o establiments; dissolució de societats; intervenció i decomís de guanys i beneficis, 7) incloure -- aquest tipus de delinqüència en la circumstància segona del núm. 3 de l'art. 17 del Codi Penal per tal d'ampliar els supòsits d'encobriment -- incriminables i, en el mateix sentit, modificar l'art. 18 del mateix text legal i 8) estendre les facultats -- previstes en l'art. 546 bis d) del Codi Penal, d'inhabilitació professional i de tancament d'indústries, a supòsits que no fossin de molta gravetat. L'adopció de les mesures anteriors, si és el cas, quedaria subjecta al prudent arbitri judicial.



L'exigència de les mesures contingudes en els apartats b) i c) s'entén condicionada a la no introducció de les recollides en l' a) que s'estimen preferents i més adients.

B) Un nou sistema punitiu dels delictes de furt, estafa i apropiació indeguda, basat en aquestes directius: 1) una volta, encara que parcial, al sistema de quanties (amb manteniment dels altres aspectes de la Reforma) per diferenciar els cassos delictius de gravetat lleu o mitjana i els de caràcter greu: l'aplicabilitat d'aquesta reforma hauria de quedar, de tota manera, subjecta al prudent arbitri dels Tribunals a fi que, en tot cas, fossin ponderades les circumstàncies de l'autor i del fet; i 2) establiment d' una penalitat bàsica per a cada un dels supòsits: arrest major i presó menor.

TRES.- Una major regulació dels delictes socials, financers, publicitaris, contra els consumidors i contra l'ordenament urbanístic.

QUATRE.- Una major protecció dels socis i dels tercers en les crisis empresarials.



CINC.- Necessitat d'una nova llei concursal amb introducció d'una Sindicatura professional, i amb l'objectiu d'aconseguir la continuïtat de l'empresa.

SIS.- Un control efectiu referent a l'aportació de capitals en la constitució i ampliació de societats anònimes.

1.2 Il.lícits administratius. Constatacions i --
propostes

SET.- Constatació de la necessitat que les diferents administracions públiques en l'àmbit de les seves competències, ordenin amb criteris sistemàtics les normes que regulen els diversos il.lícits administratius que tenen una incidència directa en el nivell de seguretat ciutadana.

a) En l'ordenació o, si és el cas, nova regulació dels il.lícits administratius, s'hauria de tenir en compte els principis de:

- legalitat
- tipicitat
- concurrència de dolo i culpa en l'autor de l'il.lícit per a la seva sanció.
- unificació dels terminis de --
prescripció.



-prova acomplerta de la realitat de la conducta reprobable.

-incompatibilitat de sancions administratives i penals per un mateix fet il·lícit en l'esfera de protecció de l'ordre general.

- b) Coordinació dels diversos àmbits i nivells de les administracions públiques-competents en matèries com la regulació del trànsit, reglamentació de jocs i activitats d'atzar, regulació d'activitats relacionades amb la salut pública, infraccions a les normes de protecció del medi, llicències i control d'establiments amb autorització per despatxar begudes alcohòliques i d'expedició de productes que puguin provocar addicció i drogodependència, etc., que tenen incidència en el nivell d'inseguretat ciutadana per tal que les autoritzacions, inspeccions, controls i sancions d'aquestes activitats siguin més efectives.

1.3 Anàlisi de les últimes reformes de la LECRI.
Recomanacions

VUIT.- Adopció urgent d'una sèrie de mesures que compatibilitzin el dret a reprimir de l'Estat amb el respecte als drets i llibertats de tots els ciutadans implicats en un procés judicial.



Es tracta d'introduir una gamma de reformes que compatibilitzin el manteniment essencial del règim de mesures cautelars dels art. 503 i 504 de la LECRI i de la conversió del procés penal, des del seu inici, en un judici públic i contradictori, amb la defensa de la seguretat ciutadana.

S'ha de procurar que el procés no constitueixi, en si mateix, una pena anticipada i irreversible per al presumpte culpable, tot evitant, al mateix temps, que la seva estructura i funcionament siguin un obstacle per al càstic de la delinqüència i que, inclús, es converteixin en un dels seus incentius.

D'entre les mesures proposades cal esmentar les següents (a part de les indicades en altres conclusions d'aquest informe):

- a) Una major dotació i coordinació dels aparells judicial i policial.
- b) Una reforma orgànica i funcional dels sectors relacionats amb la persecució de la delinqüència.
- c) Una simplificació processal.



1.4 La Fiscalia. Recomanacions

NOU.- Necessitat que la Fiscalia assumeixi les funcions de direcció de la investigació dels delictes i instrucció preliminar de les causes, que ja estava contemplada en la LECRI, i que no es limiti només a fets de transcendència pública singular. És evident que per desenvolupar aquestes funcions serà necessària una major dotació de mitjans personals i materials de la Fiscalia, que amb les plantilles actuals i a causa de l'augment de la delinqüència dels darrers anys es veu impossibilitada per exercir aquestes funcions, i les ha de delegar a la Policia Judicial, sense que paral·lelament hagin augmentat les facultats de control de la Fiscalia sobre l'esmentada policia.

- a) Desenvolupament de la facultat d'arxiu de les denúncies, ja prevista en l'article 5 de l'actual Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal, no limitant-se només a rebre les denúncies i atestats i cursar-los a l'Autoritat Judicial, sinó que pugui arxivar-los quan consideri que els fets no són constitutius de delictes o no tenen autor conegut.



Per tal que pugui desenvolupar aquesta important funció, que ajudaria en gran mesura a alleujar la feina dels Judges d'Instrucció, cal que la Fiscalia disposi de mitjans jurídics i materials per tal que no hagi de delegar-la a d'altres institucions (Policia) que no depenen directament d'ella i que no formen part del Poder Judicial. L'exercici d'aquesta facultat quedaria condicionat a la imposició, si és el cas, de l'oportú recurs de l'interessat o la seva compareixença davant l'Autoritat Judicial.

- b) Possibilitat que algunes funcions del Ministeri Fiscal, com la investigació i la prevenció dels delictes, puguin desenvolupar-se en un àmbit territorial concret, com el dels districtes de la ciutat de Barcelona, per facilitar la seva localització i accessibilitat per part dels ciutadans i la satisfacció de l'interès públic general tutelat per la Llei, a la vegada que tindria un coneixement més directe de les particulars circumstàncies socials i criminògenes de l'àmbit territorial del districte.



1.5 La Policia Judicial. Apreciacions i recomanacions

DEU.- En relació a la situació actual de la Policia Judicial i de la seva configuració en la legislació vigent, hem d'assenyalar :

- a) Els pronunciaments generals que es contenen en la LECRI i altres normes concordants sobre el caràcter i les funcions de la Policia Judicial dels Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat, - s'han vist contrarrestats en la pràctica pels reglaments policials que han donat preponderància a les funcions governatives dels diversos cossos per damunt de les seves funcions de Policia Judicial.

En conseqüència, seria convenient de desenvolupar la funció de Policia Judicial per a l'esbrinament de delictes i el descobriment dels delinqüents, sota la dependència de Jutges i Magistrats i molt especialment del Ministeri Fiscal, tot eliminant moltes de les dificultats que obstaculitzen aquesta funció.

- b) La manca d'unitats altament especialitzades i estructurades com a Policia Judicial en l'actual organització dels Cossos de Seguretat i les baixes dotacions, és una altra de les deficiències que s'han observat en la configuració actual de la Policia Judicial.
- c) L'allunyament i manca de comunicació entre els medis policials i judicials en no existir una estructura suficient de Policia Judicial, i --



mancar d'un cap únic, és una de les circumstàncies que han de considerar-se a l'hora de plantejar-se una nova organització i estructura de la Policia Judicial per tal que pugui acomplir millor les seves funcions d'investigació previstes en el Projecte de Llei Orgànica del Poder Judicial.

1.6 Manca de processos àgils i flexibles. Recomanacions

ONZE.- Introducció d'un procés penal abreujat a càrrec de Jutjats o Tribunals Correccionals, amb les característiques següents :

- a) Adscripció permanent a aquests òrgans judicials de membres de la Fiscalia, Metges Forenses i altres tècnics i especialistes, així com de torns d'Advocats per garantir l'assistència lletrada d'ofici.
- b) Formació d'equips policials sota la direcció del Ministeri Públic i coordinats amb l'Autoritat Judicial per a les tasques d'investigació, per tal d'aconseguir, entre altres objectius, una instrumentació homogènia dels atestats i la seva operativitat processal. Una altra de les funcions d'aquests grups seria la de procurar la compareixença davant els Tribunals de tots els mitjans probatoris disponibles. Les actuacions practicades per aquests equips gaudirien de presumpció d'autenticitat.
- c) Establiment d'un sistema d'aportació als Tribu



nals de dades de diversos organismes de l'Administració, principalment, dels relacionats amb la seguretat i l'ordre públic.

1.7 Els processos en general i el règim de recursos.

- DOTZE.- a) Reforma de les lleis processals vigents per --
tal de convertir-les en un instrument apte per
a la realització de la justícia: introducció-
d'un ordenament processal basat en criteris de
funcionalitat i eficàcia.
- b) Replantejament de les funcions actuals dels --
qui intervenen en el procés, especialment quant
a la dels Jutges, Fiscals, Secretaris Judici--
als, Advocats i Procuradors.
- c) Un règim de recursos que tendeixi a evitar la-
utilització abusiva, és a dir, amb la finali--
tat d'allargar els processos amb les conse---
güents dilacions molestes, despeses, danys i -
perjudicis.
- d) Una utilització adequada dels mitjans posats -
al servei de la jurisdicció.

1.8 Cost elevat del procediment

- TRETZE.- Aprofundiment en el tema de la defensa gratuïta.
Presca de mesures que tendixin a la fixació, cla-
rificació i abaratament del cost del procés; en--
tre elles podrien introduir-se les següents :
- a) Promulgació d'un Reglament o disposició equipa-
rable d'honoraris d'advocats, perits i altres-



que intervenen en el procés.

Es tracta de fixar un sistema de taxes legals-màximes que percebrien les esmentades persones, sens perjudici de la possibilitat de convenir amb el propi client el pagament d'una compensació superior a la legal, mancada de qualsevol repercussió processal.

- b) Implantació d'un sistema d'assegurança de protecció jurídica, obligatori o voluntari.

1.9 Acumulació obligatòria de l'acció civil en el procés penal.

CATORZE.- a) Implantació d'un fons d'auxili o d'ajut a les víctimes de determinats delictes causants d'altra arma pública a reserva i compte del que, en definitiva, sigui resolt en la fase executiva del procés penal.

- b) Trasllat al període d'execució de sentència de la determinació de la responsabilitat civil.

1.10 Principi d'oportunitat. Recomanacions.

QUINZE.- Regulació, en el procés penal, del principi d'oportunitat reglat que, en facilitar la no perseguibilitat de conductes que, per motius objectius o subjectius, s'entén que no és necessària, es possibilitaria la dedicació dels aparells policial i judicial als comportaments que, per la seva major gravetat, incideixen preferentment en la seguretat ciutadana.



Les seves línies fonamentals podrien ser les següents :

a) Conductes delictives susceptibles de no persecució penal :

1. Les constitutives de falta simple.
2. Els delictes, quan la culpabilitat de l'autor sigui lleu.
3. Els supòsits possibilitadors de l'aplicació de la condemna condicional o de la suspensió del veredicta (quan aquesta mesura sigui introduïda en el nostre ordenament).
4. Els casos en què hi hagi penediment actiu.
5. Quan hi hagi raons d'interès públic preponderant.
6. En atenció a les circumstàncies subjectives de l'autor; motius de la seva actuació criminal; caràcter; conducta i vida anterior al delicte; conducta contemporània següent al delicte i condicions de vida individual, familiar i social de l'imputat.

b) Regles per a l'aplicabilitat del principi d'oportunitat :

1. La decisió de no persecució de les esmentades conductes delictives la prendria el Ministeri Fiscal, amb aprovació judicial, o bé directament el Jutge o Tribunal, amb possibilitat de recurs, en els casos més greus.
2. Necessitat de conformitat, si és el cas, dels perjudicats tret de si, a judici de --



h) Beneficis penitenciaris.

1.12 Desconnexió dels ciutadans i de l'Administració de Justícia. Conclusions i propostes.

DISSET.- En relació amb la desconnexió entre els ciutadans i l'Administració de Justícia, és una apreciació d'aquest Grup que :

- a) L'Administració de Justícia, en tots els ordres, i per tant també en el ordre penal, ha de ser concebuda i aplicada com un servei públic basat en una col·laboració estreta entre el Poder Judicial i els ciutadans. Aquest servei s'ha d'inspirar en els principis que la Constitució espanyola assenyala : dret de tots d'obtenir una tutela efectiva dels Jutges i dels Tribunals (art. 34); d'obtenir l'acompliment de les sentències i obligació de col·laborar amb la Justícia (art. 118); gratuïtat de la justícia en casos justificats (art. 119); predomini del principi d'oralitat en el procediment i de publicitat en les seves actuacions (art. 120); i de responsabilitat dels seus titulars i de rescabament per error judicial (art. 121)

L'aplicació d'aquest principis comporta la necessitat de canviar radicalment la concepció i el comportament actuals de l'Administració de Justícia per superar la desconnexió actual entre aquesta i els ciutadans.

La nova atmosfera de compenetració i de colla-



l'organ judicial, el seu interès no ostenta la rellevància necessària com per a concedir-li tal funcionalitat.

3. Possibilitat d'intervenció del Jurat, quan sigui introduït, en l'aplicació del principi d'oportunitat reglat, i referit als supòsits de major gravetat.

1.11 Col·laboració de l'inculpat i del ciutadà amb l'Administració de Justícia

SETZE.- Introducció de mesures afavoridores de la col·laboració de l'inculpat i de l'admissió de responsabilitat.

D'entre elles cal assenyalar les següents :

- a) Tracte correcte i preferent als testimonis i perjudicats en les oficines de la policia i judicial.
- b) Abonament immediat del cost de la col·laboració ciutadana sens perjudici del que, en definitiva, es decideixi en el judici corresponent.
- c) Utilització del dret premial.
- d) Règim privilegiat de l'atenuant de penediment espontàni.
- e) Una reducció, obligada o facultativa, de la penalitat imposable.
- f) Una condonació, total o parcial, de les despeses processals.
- g) Una ampliació de l'aplicabilitat de la condemna condicional.



boració s'ha d'obtenir en dos plans diferents: un sistema regulador adequat de les pretensions processals (és a dir, línies generals de procediment criminal i sistema de recursos) -- per una banda, i noves pautes de conducta i renovació de tota mena de mitjans que facilitin la relació humana i directa del ciutadà amb -- l'Administració de Justícia, de l'altre, que -- és el que, més concretament volem reflectir -- aquí.

- b) La manca de connexió entre els ciutadans i --- l'Administració de Justícia és un fet real, general i constatable que genera sentiments de - desconfiança, recel i temor que ja apareixen - en l'actuació de la policia quan intervé en la primera etapa del procés judicial, és a dir, - amb funció de policia judicial.

Entre les principals dificultats amb què ensopega el ciutadà que s'apropa a l'Administració de Justícia, poden esmentar-se les següents :

1. No se li expliquen els seus drets ni el servei que li ha de prestar l'Administració de Justícia.
2. No se li facilita l'aproximació : manca de centres d'informació, d'orientació, de treballadors socials, fulls explicatius, anuncis, rètols, etc.
3. Grans deficiències en l'acollida material del ciutadà : locals, il·luminació, ventilació, me-



gafonia, escales, ascensors, sanitaris, sei--
ents, etc.

4. Horaris inadequats i molt limitats.
5. Defectes en el funcionament del servei : re--
tard, falta d'explicacions, dificultats en --
l'accés personal i directe a la persona del -
Judge. Tracte no sempre adequat per part del-
personal de l'Administració de Justícia, la -
qual cosa revesteix una gravetat especial ---
quan els afectats són perjudicats o testimonis.
6. Impossibilitat o dificultat en l'obteniment -
de rescabament de perjudicis per la collabo
ració amb l'Administració de Justícia.
7. Negativa o escassadisposició a donar explica-
cions als ciutadans sobre el sentit i trascen
dència dels actes de justícia.
8. Ineficàcia, degut al formalisme i a la rutina
en les notificacions.
9. Dificultats en l'ús de la llengua pròpia (el-
català en el cas de Catalunya).
10. Dificultats per presenciar diligències i actes
de justícia.
11. Demora en el coneixement dels resultats dels-
actes de justícia.
12. Incompliment del tràmit de publicació de les
sentències i dificultats en el tràmit de la -
seva execució.
13. Casos de corrupció mitjançant gratificacions-



indegudes en l'oficina judicial.

14. Comportament defectuós dels intermediaris professionals. Justificació difícil de l'obligatorietat de la figura del Procurador dels Tribunals, especialment en alguns dels àmbits -- judicials. Advocats que no adeqüen la seva -- funció als cànons de la seva deontologia professional.

15. Utilització d'un llenguatge, oral i escrit, inadequat i de difícil comprensió.

c) Moltes, per bé que no totes, de les deficiències trobarien solució amb l'aplicació estricta d'alguns dels preceptes de la legislació vigent, continguts principalment en la Llei d'Enjudiciament Criminal.

Podem esmentar, com a exemples, els següents : el que mana instruir al presumpte inculpat -- dels seus drets i dels recursos que pot exercitar; els relatius a la manera de dictar i notificar providències, autos i sentències; els relatius a termes judicials; els que garanteixen i faciliten la possibilitat de presentar denúncies de paraula o per escrit, o bé querella -- tot exercint l'acció popular; tots aquells que contemplen aspectes importants de l'actuació -- de la policia judicial, o els que regulen la diligència de la inspecció ocular, de reconeixement de persones acusades o les declaracions dels processats. De la mateixa manera poden es



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 1.467/84 · IMPREMTA MUNICIPAL

mentar-se els preceptes relatius a les declaracions dels testimonis, d'entre els quals cal destacar el que determina la ineludible obligació del Jutge i del Secretari de presenciar -- personalment la seva declaració, així com també tots els relatius a la diligència de --- " careo " . Finalment, cal esmentar els que -- vetllen per la garantia dels drets fonamentals dels detinguts i per la seva assistència lle-- trada, de promulgació molt recent.

- d) Les causes més importants de l'incompliment -- dels preceptes anteriors són independents de -- la voluntat dels titulars, auxiliars i collabo-- radors de l'Administració de Justícia i cal a-- tribuir-les a la manca de mitjans tant perso-- nals com materials. Es tracta, bàsicament, ---- d'un problema de dotacions econòmiques insufi-- cients.

De tota manera, en menor grau, però no menys-- preable, és cert també que algun dels defectes anunciats deriven de causes imputables a les -- persones responsables de l'Administració de -- Justícia en els seus diferents nivells. En --- certs casos és imputable a una conducta defec-- tuosa, derivada de tradicions rutinàries que -- no troben correctiu ni en les etapes de forma-- ció del funcionari (Facultats de Dret, Colle-- gis Professionals, Escola Judicial), ni en les etapes d'exercici del càrrec a través dels ins-- truments normals de control (inspeccions, vigi-- lància, sancions).



DIVUIT.- Les mesures que es poden prendre per tal de posar remei a les deficiències estudiades abans com a responsables de la desconexió entre ciutadans i Administració de Justícia, se situen en plans diferents:

1. Procurar, dins les possibilitats actuals, un acompliment més rigorós de les obligacions establertes en la legislació vigent, així com un aprofitament més gran dels recursos existents. En aquest sentit cal exigir:

a) Que sigui potenciada per part dels seus organismes rectors, la deontologia i la psicologia professional en les Facultats de Dret, en l'Escola Judicial i en els Col·legis Professionals.

b) Que sigui extremada la funció de control i vigilància de la Inspecció de Tribunals i la funció sancionadora dels òrgans de govern del Poder Judicial i que, simultàniament, es posin en marxa campanyes d'educació i sensibilització de la societat en relació als drets i deures dels ciutadans de cara a l'Administració de Justícia. Aquestes campanyes haurien de ser coordinades pels Departaments de Justícia, allà on n'hi hagin, de les Comunitats Autònomes, junt amb altres instàncies afectades com puguin ser el Consell General del Poder Judicial, Ministeri de Justícia, Ajuntaments



de les ciutats importants, Col·legis Professionals, etc.

2. Increment de les dotacions econòmiques del Departament de Justícia en el Pressupost de l'Estat i de les respectives Comunitats Autònomes, que haurien de presentar un augment de la plantilla del personal de l'Administració de Justícia i dels seus mitjans materials. Uns aspectes prioritaris podrien ser la implantació o l'extensió de la informació de l'oficina judicial, la millora de les condicions de treball dels funcionaris i d'acollida dels ciutadans, així com l'adopció de mesures per aconseguir la normalització de la llengua pròpia de les Comunitats Autònomes en l'Administració de Justícia, i obrin vies de comunicació amb la policia municipal.
3. Finalment, cal parar més atenció al Projecte de Llei Orgànica del Poder Judicial en tràmit a les Corts Generals, tot tractant d'afavorir l'aprovació definitiva i, si és el cas, la millora d'aquells preceptes que van en la línia de la modernització, democratització i descentralització de l'Administració de Justícia, -- factors tots ells favorables a la desitjada -- aproximació entre els ciutadans i el Poder Judicial, i entre els quals cal destacar la introducció del Jurat en alguna de les seves formes en el sistema judicial vigent, la regulació detallada de les pràctiques d'ús de la ---



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Full núm. 278

Exp. 1.467/84 - IMPREMTA MUNICIPAL

llengua pròpia de la comunitat, i el desenvolupament de les facultats que determinades Comunitats Autònomes ostenten en matèria d'Administració de Justícia en relació a la descentralització de les facultats inspectora i disciplinària del Consell General del Poder Judicial.



APARTAT 2.- INADEQUADA ORGANITZACIÓ DEL SERVEI
JUDICIAL

2.1 Dotació d'elements personals i materials

DINOU.- Elements personals i materials del servei judicial.

A) Elements personals:

1. JUTGES

- a) Proveir amb la menor dilació possible les vacants existents.
- b) Ampliació de la plantilla de jutges.
- c) Accés a la judicatura per altres -- sistemes que no siguin exclusivament el d'oposicions.
- d) Correcció de l'excessiva mobilitat - dels jutges. Impossibilitat de fer - efectiu el trasllat per part del ---- Jutge sortint fins que no hagi pres - possessió el Jutge entrant. Tot això, amb una inspecció prèvia d'afers pendents en el Jutjat i, si és el cas, -- amb un proveïment degut.



2. FISCALS

- a) Autonomia dels Fiscals en l'exercici de les seves funcions, dins del respecte al principi jeràrquic.
- b) Especialització de funcions del Ministeri Públic en processos civils, penals, etc.
- c) Aplicació del principi d'oportunitat reglada.

3. FORENSES

- a) Establiment d'un règim de col·laboració entre l'Administració de Justícia i els Col·legis Mèdics.
- b) Designació de facultatius que, sense ostentar la qualitat de forenses, coadjuvarien en les funcions d'aquests.
- c) Ampliació de plantilla.

4. PERITS

- a) Agilització de la pràctica de la prova pericial.
- b) Pericials comptables dutes a terme amb les màximes garanties de rigor i amb possibilitat de ser contrastades.
- c) Major control en la pràctica de les pericials cal·ligràfiques.



5. OFICIALS I AUXILIARS DELS JUTJATS

- a) Preparació per a l'accés a plaça adjudicada després de l'oposició a -- càrrec d'un organisme creat a tal - efecte.
- b) Adequació de les seves funcions sense extralimitacions.
- c) Reducció, en la mesura que sigui possible, de situacions d'interinitat.
- d) Ampliació de plantilles.

B) Elements materials:

- 1. Descentralització dels jutjats.
- 2. Creació de jutjats territorialment paral·lels a les Comissaries de Policia.
- 3. Creació d'Oficines d'Informació als -- ciutadans, acoplades als respectius -- jutjats i respecte a la pràctica de rebre còpia segellada dels escrits presentats per Advocats i Procuradors.
- 4. Creació d'un llibre de reclamacions o de denominació anàloga, la missió del qual seria recollir les queixes del -- públic en general i establir els ni---vells de confiança desitjables entre - els ciutadans i el servei judicial.
- 5. Dotació tecnològica.



6. Relançament del Centre de Documentació i Informàtica Jurídica (CENDIJ).

2.2 Dedicació dels òrgans jurisdiccionals a funcions que no els són pròpies

VINT.- El Grup de Treball sobre Administració de Justícia creu necessaris:

- a) Despenalització de totes aquelles activitats castigades amb penes de multa, repressió privada o privació fins a tres mesos del permís de conduir, la qual competència seria transferida a l'Administració.
- b) Foment de la institució de l'arbitrage, que podria abraçar qüestions com accidents de circulació, comunitats de propietaris, arrendaments, etc., i una llarga sèrie de controvèrsies sobre reparacions, obres, assegurances, transports, relacions laborals, etc.
- c) Adaptació d'altres models que surten de l'àmbit de l'Administració de Justícia, el Registre Civil i altres matèries de l'anomenada jurisdicció voluntària, amb atribució dels mateixos a municipis i a altres òrgans de l'Administració.
- d) Eradicació de l'Administració electoral que, en determinades èpoques, paralitza totalment l'activitat dels jutjats.



- e) Detracció de qüestions com les recapta---cions de taxes (en cas que fossin mantin---gudes), multes governatives, cobrament de descoberts, etc., susceptibles de ser encomanats a d'altres organismes.
- f) Implantació d'una oficina o gerència, a nivell provincial o territorial, integrada per personal idoni, revestida de les facultats relatives a l'administració dels elements personals i materials de la jurisdicció així, com dels relacionats amb els aspectes no jurisdiccionals, del servei judicial.

2.3 Defectes de la demarcació judicial actual

VINT-I-UN.- Es creu igualment necessari:

- a) Reforma de la demarcació judicial actual. Creació del nombre de Jutjats i Tribunals adequats a la demanda social d'una Administració de Justícia ràpida i eficaç. -- Supressió o agrupació dels òrgans judi---cials sense funció.
- b) Reconeixement i potenciació de les facultats en matèria de justícia de les Comuni---tats Autònomes i dels Tribunals Superiors de Justícia.
- c) Presa de mesures orientades a la solució de la problemàtica particular de les ---grans ciutats i àrees metropolitanes: --



collaboració dels jutjats en els diferents --
barris i, concretament, de Jutjats de Pau per
a la decisió dels conflictes de menor entitat.

- d) Designació dels Jutjats de Pau per elecció po
pular i directa mitjançant el procés electo--
ral municipal.



APARTAT 3 . ANOMALIES EN EL FUNCIONAMENT DEL SER-
VEI DE JUSTÍCIA.

3.1 No aplicació de la legalitat vigent, concreta-
ment de la LECRI.

- VINT-I-DOS. a) El Ministeri Fiscal ha de recuperar la seva funció directora de les investigacions sumariales, i l'ha d'exercir a través dels mitjans que li ofereix la legislació vigent i, especialment, -- mitjançant la seva actuació com a director i impulsor de la Policia Judicial. Això faria possible l'existència d'una política criminal d'àmplia visió dirigida a la solució efectiva dels problemes criminològics del país.
- b) El treball d'investigació dels delictes fet per la Policia Judicial sota la direcció eficient del Ministeri Fiscal, ha de ser molt més eficaç per tal d'evitar pèrdues de temps inútils, absolucions per manca de proves de persones evidentment culpables de delictes i el consegüent desencant de les forces policials, perjudicats i ciutadans en general.
- c) El procediment penal fa ingrata i fins i tot perjudicial la col·laboració amb la justícia de testimonis i de víctimes, que sovint no tenen compensació pràctica, ni tan sols moral, pel seu -



ajut. No s'està protegint suficientment els testimonis i perjudicats per un delicte contra els autors. És molt estranya l'aplicació de les normes del Codi Penal que reprimeixen la manca de col.laboració dels testimonis. És més estranya encara l'aplicació de les normes que castiguen els qui produeixen amenaces, coaccions o danys als testimonis. Convindria fer-ho de manera exemplar i per al coneixement general.

- d) La relativament escassa penalitat de delictes - jutjats individualment, comesos per delinqüents que són autors de molts altres de característiques idèntiques, dóna lloc a què es perdi, per part d'aquells, el respecte a la llei. S'ha d'aplicar l'art. 69 bis del Codi Penal i 17 de la LECRI i jutjar en un sol procés, d'acord amb - els esmentats articles, els diversos delictes - comesos per una mateixa persona en circumstàn - cies diverses. Les dificultats organitzatives - que això pot crear han de resoldre's d'acord amb la Llei buscant les solucions més adients, d'entre les quals es destaca l'ús de la informàtica.
- e) Es veu necessària la creació d'oficines d'informació pública en matèria penal, per tal de servir d'objecte bidireccional entre la Fiscalia i els ciutadans, tot informant al Ministeri Fiscal sobre la situació del barri corresponent i als particulars sobre els seus drets i obligacions.



3.2. D'altres irregularitats en els tràmits judicials.

VINT-I-TRES. Hi ha altres anomalies que repercuteixen en el grau de confiança que els ciutadans, en general, tenen en l'Administració de Justícia. En particular, poden tenir una rellevància especial a l'hora d'aplicar el tractament penitenciari per obtenir la desitjada reinserció social, en el cas del condemnat que hagi sofert un procés amb irregularitats, que li hagin provocat ressentiment, desconfiança, frustració etc. en definitiva, un sentiment de rebuig cap a l'Administració de Justícia.

- a) Anomalies de tipus econòmic, que produeixen una elevació, a vegades desorbitada, del cost del procés:
1. La propina o "astilla".
 2. La percepció de taxes judicials indegudes.
 3. La percepció de dietes no justificables.
 4. La utilització de tercers no qualificats per fer tasques dels funcionaris judicials ("citeros" i "meritorios").

Per tal d'eradicar aquestes anomalies cal una postura decidida del Consell General del Poder Judicial, a través de les seves comptències disciplinàries i d'inspecció, i de tots els Jutges Magistrats i Secretaris, amb la col·laboració dels Col·legis d'Advocats i de Procuradors.

- b) Irregularitats en els tràmits processals penals:
1. En dependències policials: casos de mals tractes, tracte incorrecte i desvirtuació de l'as



sistència lletrada al detingut.

2. En les declaracions al Jutjat de Guàrdia: acostuma a ser un tràmit de ratificació.
3. Infracció contínua del principi d'immediació processal i de les garanties que conté.
4. En l'actuació d'Advocats i Procuradors: existència de "ganxos" i deficient actuació de molts professionals, especialment quan actuen d'ofici.
5. Delegació irregular de facultats judicials en la policia en diverses diligències.
6. Desigualtat de les parts processals.
7. En el judicis: deficiències en les citacions i proposicions de proves; hores d'espera per mal escalonament del horaris de les vistes, manca de notificació personal de la sentència a l'interessat.



APARTAT 4 . PROBLEMÀTICA PENITENCIÀRIA.

4.1. Conclusions generals

VINT-I-QUATRE - Fins ara la presó és una maquinària al servei de la societat, no tant per reinserir el delinqüent (tal com es diu que es pretén), sinó per apartar-lo com a element pertorbador del sistema.

En l'informe ens apuntem a la perspectiva reformista a fons (sense perdre de vista l'objectiu, - encara que utòpic, d'abolició de la presó). La finalitat de la presó és la resocialització o reinserció social. I per això s'ha de comprendre que a ningú no se li pot ensenyar a viure en societat si n'està apartat.

La Constitució, en l'art. 25 núm. 2, estableix les finalitats i condicions de les penes privatives de llibertat. Les finalitats són la "reeduació i reinserció social". I les condicions són les mateixes de qualsevol ciutadà: els presos gaudeixen de tots els drets fonamentals compresos en el Capítol segon del Títol I de la Constitució, tret dels que estiguin expressament limitats pel contingut del veredicta condemnatori (acostuma a ser només la -- privació del dret de llibertat), el sentit de la pena i la Llei Penitenciària. La Constitució cita



expressament el dret a una feina remunerada, als beneficis de la Seguretat Social, a l'accés a la cultura i al desenvolupament integral de la seva personalitat.

La Llei Orgànica General Penitenciària (LOGP) del 26.9.79 recull els principis constitucionals quan defineix la finalitat de les Institucions Penitenciaríes. Estableix, en el seu article 1, que la finalitat primordial és la reeducació i la reinserció social; com a segona finalitat assenyala la retenció i custòdia de detinguts, presos i penats. I com una tercera finalitat estan encarregades d'una tasca assistencial i d'ajut als interns i lliurats. En el seu art. 59 núm 2, es concreta que: "El tractament pretén fer de l'intern una persona amb la intenció i la capacitat de viure respectant la Llei penal, així com de subvenir les seves necessitats. Per a tal fi, es procurarà, en la mesura del que sigui possible, desenvolupar en ells una actitud de respecte a si mateixos i de responsabilitat individual i social respecte a la seva família, al proïsme i a la societat en general". I el Títol IV de la LOGP proclama l'assistència post-penitenciària (fins ara inexistent).

Quan parlem de Seguretat Ciutadana, considerem de gran importància l'acompliment estricte dels principis proclamats per la Constitució i desenvolupats per la LOGP, com l'única via per tractar d'evitar la reincidència. Aquesta via té tres fases: la penitenciària, la post-penitenciària, i l'alternativa.



4.2. Tractament penitenciari.

- VINT-I-CINC - a) Modificació del Reglament Penitenciari per adequar-lo als principis establerts en la LOGP, tot considerant insuficient la del 28 de març del 84.
- b) Reformar tots els establiments penitenciaris de Catalunya per adequar-los també als principis - constitucionals i de la LOGP (en matèria de sanitat, higiene, alimentació, cultura, esport, treball, règim disciplinari, etc.). És urgent - la reforma i millor aprofitament de "La Model", mentre no es produeixi la seva desaparició.
- c) Construcció de nous centres penitenciaris:
1. "La Model": es propugna la seva desaparició i substitució urgent i immediata pel fet de constituir una situació d'emergència. Són necessàries mesures i decisions dràstiques (amb les degudes contraprestacions de serveis per als municipis afectats). Amb el convenciment que la instal·lació d'una presó en una zona tan densament poblada com ho és l'entorn barceloní, - ha de ser forçosament conflictiva.
 2. A Catalunya no hi ha centres especialitzats - per a penats classificats en primer i tercer grau, ni hospital penitenciari, ni psiquiàtric ni tractament de toxicomanies.
 3. Centres especialitzats per a delictes lleus - (detencions de cap de setmana)
- d) Assitència sanitària: encarregant els serveis - mèdics al Col·legi de Metges de la ciutat, mitjançant concerts o convenis.



- e) Creació d'una escola de funcionaris a Catalunya (educadors i no vigilants o repressors) i celebració a Catalunya de les oposicions per proveir les places vacants.
- f) Fomentar la participació dels presos en les tasques diàries de la presó (assumir unes responsabilitats mínimes); llançar i fomentar règims de co-gestió en les presons.
- g) Treball: acompliment de l'art. 26 de la LOGP - (dignitat i seguretat en el treball).
- h) Règim disciplinari: potenciar les facultats de control del Jutjat de Vigilància Penitenciària (sobretot amb l'art. 10 de la LOGP, "vida mixta") i suspensió efectiva de les sancions, si hi ha recursos.
- i) Que el tractament es faci amb personal especialitzat i que es potenciïn els règims oberts o semioberts.

4.3. Assistència post -penitenciària.

VINT-I-SIS - Complement imprescindible del tractament penitenciari. Està tot per fer.

- a) Impulsar definitivament la Comissió d'Assistència social prevista en l'art. 74 de la Llei, amb assistents socials exclusius i especialitzats.
- b) Concedir atenció especial al reclus en l'última etapa d'acompliment de la condemna per tal de facilitar la desistjada reinserció social.



- c) Col·laborar amb tots els organismes existents d'assistència social i, molt especialment, amb els serveis socials dels Ajuntaments.
- d) Facilitar el subsidi d'atur durant un temps - prudencial (6 mesos o un any) als reclusos en sortir en llibertat, d'acord amb l'art. 35 de la Llei General Penitenciària.
- e) Concedir beneficis fiscals a les empreses que donin feina a ex-presos.
- f) Fomentar i ajudar les cooperatives d'ex-presos llançades per iniciativa privada (com per exemple la "cooperativa de treball associat EXODO" amb seu a Sta. Coloma de Gramanet i ajudada per aquest Ajuntament que està donant feina a ex-presos; o la Cooperativa CEPA, que funciona a Madrid).
- g) Creació d'un Jutjat de Llibertat Condicional - (O d'assistència post penitenciària) servit - per funcionaris especialitzats, per controlar els últims períodes de condemna i els primers períodes de llibertat, però sense afany representiu, sinó assistencial i de tutela.

4.4 Alternatives a la pena de presó

VINT-I-SET - S'ha de procurar reservar per als casos greus l'ingrés a la presó i buscar fórmules alternatives que ja estan en marxa en molts països europeus:



- Principi d'intervenció mínima de la Justícia Penal.
- Llibertat a prova (o "Probation") tot recollint les esmenes dels articles 75 i 76 (Proposats Codi Penal 83) propugnades per la comissió de juristes (vegeu apartat 5 de l'informe).
- Potenciar règims oberts i de semilibertat.
- Penes consistents en treballs comunitaris i treballs de rescabament de la víctima.
- Detencions de cap de setmana.
- Multes-dies.

Aquestes conclusions només contemplen els vessants concrets de la problemàtica penitenciària, que poden tenir influència en les possibilitats de rehabilitació dels penats (i, per tant, de les possibilitats de reincidència en relació amb la seguretat ciutadana). No es tracten els punts de millores en les condicions i dignitat de la vida dels interns, en general.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/86 - IMPRENTA MUNICIPAL

RECOMANACIONS SOBRE PREMSA I MITJANS DE COMUNICACIÓ



INTRODUCCIÓ

La "por generalitzada al delictes", tant si es tracta d'una sensació difusa com concreta, tendeix a presentar-se com un fet indiscutible en la nostra societat. Els ciutadans, en ser interrogats, declaren que experimenten sensació d'inseguretat (molta o força) en un 57% (Cf. Enquesta de Metra - Seis); sostenen que en els dos últims anys la seguretat ciutadana ha empitjorat (una mica o molt) -- un 64% dels enquestats; i confessen profusament -- els seus temors (a l'atracament, a l'agressió, .. etc.). Aquestes dades, considerades globalment, -- poden fer pensar que aquestes declaracions són la mostra d'un sentiment espontani i directament dependent de la realitat. D'aquí a buscar les causes directes d'aquest sentiment i el desig d'actuar d'una manera pragmàtica tot intentant-ne la sufocació, hi ha un pas...

És força probable que qualsevol iniciativa duta a terme en aquest sentit, pugui arribar a tenir efectes positius en l'esmortiment de la "por al delictes" i, sobre tot, en la prevenció del delictes com a tal. De tota manera, de cara a una entesa plena de la qüestió, cal aportar nous enfocaments i perspectives.



La primera cosa que s'ha de dir al respecte, té a veure amb el procés de percepció de la inseguretat i es podria resumir en els arguments següents :

a) La sensació d'inseguretat, a diferència de les sensacions "estrictu sensu", és un sentiment-- que, com qualsevol altre, neix de la juxtaposi_ició de :

1er. una dada perceptiva (contemplació o infor_mació sobre un delictu, victimització, etc.) i
2on. un sentit concret que, a la vegada que -- atorga un valor a la dada descoberta, relaciona el subjecte amb aquesta dada, generalment, -- al voltant de tres pols : 1) Adhesió (eufòria)
2) Repulsió (disfòria); 3) Indiferència (neu-- tralitat).

De tot això cal excloure que, per bé que cal -- tenir en compte la dimensió "fàctica" del senti-- ment d'inseguretat (o sigui la seva correspondèn-- cia amb algun fet o tipus de fets), de cap manera no s'ha d'ignorar la càrrega de sentit (semantit-- zació, diríem en termes precisos) que el senti--- ment comporta.

Sense cap mena de dubte, sigui quina sigui la da_a da de la realitat en el sentit que pugui sorgir -- un sentiment concret d'inseguretat, el més proba-- ble és que aquest sentiment vagi acompanyat de la repulsió (disfòria) per part del subjecte i la -- qualificació negativa en termes morals del fet.

D'alguna manera cal admetre una especial predispo_sició dels individus a acceptar aquesta "valora--



ció" doble de determinades dades de la realitat.

- b) El tema de la seguretat presenta característiques tals com la transcendència en el programa - - - de supervivència de l'individu, la seva valoració socio-antropològica, la seva centralitat - en el sistema polític, la seva difícil manipulació, etc., que és quasi obligat que qualsevol individu que sigui interrogat al respecte hagi de mostrar, en major o menor grau, un --- cert sentiment d'insatisfacció.

Per tant, no fa estrany que en una interroga--ció sistemàtica al respecte -per exemple, da--vant una enquesta sociològica- els individus tendeixin a expressar-se en termes negatius. - Això fa que no hi hagi més remei que contextualitzar la dada que una mica més de la meitat - dels ciutadans interrogats manifesten valora--cions negatives respecte al grau de seguretat.

- c) El concepte "inseguretat ciutadana" és el suficientment difús com per a què, difícilment, -- cap ciutadà no pugui tenir-ne una experiència directa. Això fa especialment important el paper de les instàncies mitjanceres en el procés de la seva "percepció", (fins i tot en el cas que un individu hagi estat víctima concreta -- d'un delictes, donat que això no li pot proporcionar una percepció general de tot el fenomen de la inseguretat). Aquestes instàncies serien fonamentalment tres :



1er. El patrimoni cultural de la comunitat que es tracti (fonamentalment l'univers axiològic que envolta els "fets d'inseguretat").

2on. La comunicació personal.

3er. Els mitjans de comunicació de masses.

Cadascuna d'aquestes instàncies, com és lògic, produeix efectes singulars; de tota manera, es combinen i es relacionen per establir un efecte globalitzat.

- d) El sentiment d'"inseguretat ciutadana" és un sentiment massiu. Per tant depèn de la dinàmica de generació d'"efectes de sentit" consubstancial a la massa. Això fa que no pugui ser analitzada atenent un model de psicologia de l'individu, és a dir, de raïocini individual, relativament crític, argumentatiu, etc., sinó que ha de ser vist com el producte de la dinàmica d'una psicologia massiva. En aquest sentit, són factors que no s'han de descartar en l'anàlisi del problema fenòmens tals com l'amplificació, el contagi, la suggestió, la potenciació de l'irracional, la submissió a certs lideratges, etc.

En definitiva, la consideració i l'estudi de tots aquests factors hauria d'allunyar-nos paulatinament de la simplificació del problema -- que analitzem i fer-nos considerar que, com a mínim, són necessaris els nivells d'anàlisi següents :



- 1) La diversitat de factors relacionats amb la inseguretat general : perill nuclear, perill de guerra, perill d'accident, perill de ser víctima d'un delicte, etc.
- 2) La diversitat de factors reals relacionats amb la seguretat a la ciutat.
- 3) La varietat dels "a priori" i actituds que el nostre patrimoni cultural projecta sobre el -- sentiment d'inseguretat en general i d'inseguretat ciutadana en particular.
- 4) El procés de construcció del concepte "inseguretat ciutadana", té a veure no només amb un patrimoni cultural sinó també amb algunes opcions ideològiques i corporatives determinades.
- 5) La dinàmica de circulació del concepte i la seva reproducció.
- 6) L'"adherència" del discurs d'inseguretat en -- els individus i en les seves actituds quotidianes.
- 7) El joc d'interessos que suscita la qüestió de la "inseguretat".

Tota la discussió sobre el tema ha de remetre's, com a mínim, a aquests nivells.



1. EL TEMA

1.1 El sistema d'irrupció

L'èxit de la fórmula "seguretat ciutadana" és degut a :

- a) L'extensió de l'índex de victimització entre la població.
- b) L'ús polític del concepte i la seva utilització ideològica.
- c) La seva idoneïtat per circular en els mitjans de comunicació estructurats segons una lògica industrial.
- d) Les profundes connotacions socio-antropològiques del tema de la inseguretat.
- e) La seva capacitat per generar un àmbit d'actuació i de participació ciutadana, susceptible de motivar grans capes de la població (àmbit on sense excloure riscos -per exemple, l'acció directa- generalment, prevalen controls socials que es clasificarien de "funcionals").
- f) La seva virtualitat com a univers espectacular on poden projectar-se dinàmiques psicològiques emotives i moralitzants.



És, doncs, al complex joc de tots aquests factors on cal atribuir el creixement del sentiment d'"inseguretat".

1.2 La selecció de subtemes.

La configuració del tema de la inseguretat té diversos vessants i segons en quin d'ells ens situem, el concepte té un sentit o un altre. Concretament :

- 1) Vessant polític d'oposició : la inseguretat -- concebuda com a increment de la criminalitat i deguda a una suposada mala gestió dels mecanismes de govern de la societat (esporàdicament, - ocasió per a la protecció social).
- 2) Vessant institucional : augment de la criminalitat per a :
 - a) el desenvolupament de la institució;
 - b) l'increment de la participació cooperativa de la ciutadania.
- 3) Expressió ciutadana : segons l'enquesta de Me-tra-Seis, àmbit on es relaciona el temor davant "el robatori, l'atracament, l'agressió", - el "quedar-se sense feina i no trobar-ne d'altre", els "drogaddictes", "la carestia de la vida", etc...

Cadascun d'aquests vessants opera una selecció específica dels esdeveniments relacionats amb la inseguretat, a la vegada que involucra determinats elements. Pel que això respecta, és molt signifi-



catiu que en l'anàlisi del contingut que hem fet s'hagin posat de manifest dues tendències :

- 1ª A separar d'una manera radical el que podríem anomenar "univers del crim" de l'"univers socio-econòmic" (atur, carestia de la vida, etc.)
- 2ª A representar molt esquemàticament l'univers del crim, sempre en seqüències d'accions estereotipades (fugides, processos, detencions...) i definides a priori, convencionals i unívokes; amb personatges a penes anomenats i descrits de manera molt rudimentària.

Aquest fenomen produeix, com a mínim, dos efectes:

1er. Deforma la percepció ciutadana de la inseguretats, sempre atenint-nos a l'enquesta de Metra-Seis.

2on. Descontextualitza l'escenari on opera la criminalitat tot atorgant, d'aquesta manera, un caràcter quasi fantasmagòric a aquest univers.

1.3 El reflex en espiral

L'aixamplament del tema de la inseguretats ciutadana no ha d'atribuir-se sota cap pretext, a què un dels vessants que el configuren hagi tingut més èxit que els altres. El cert és que en qualsevol dels escenaris en què aquests vessants es barallen entre sí, allò que es produeix és un efecte especular : un vessant reflecteix l'altre; i el primer



fa el mateix amb el reflex del segon; i el joc de miralls pot continuar fins a l'infinit. En aquest procés especular, només sobreviuen els contorns - de cadscun dels vessants i poden diluir-se els -- seus continguts específics. D'aquesta manera, es corre el risc d'engrandir, sense solució de continuïtat, la polèmica sobre la seguretat ciutadana i, de passada, fomentar el creixement en espiral de la preocupació dels ciutadans per l'afer.

2. LES FONTS

2.1 Mitjans i rumor.

Si hem de fer cas de l'enquesta de Metra-Seis, -- els ciutadans utilitzen preferentment els mitjans de comunicació per conèixer els delictes que es-- cometen a la ciutat (156% sobre uns 200) i només en un 32,5% (sobre 200) els comentaris d'altres - persones. Hem de concloure, doncs, que hi ha un-- predomini quasi total dels "mitjans" per sobre el rumor.

Ara bé, hi ha dos factors que ens faran relativitzar aquesta primera conclusió. D'una banda, donat el prestigi social dels mitjans com a "relators - d'allò que passa al món" pot suposar-se, sense -- aventurar-se massa, que deu donar-se una tendèn-- cia espontània en el ciutadà a confessar-se assi-- du dels mitjans pel que fa necessitat d'informar-- se sobre els delictes a la ciutat. D'altra banda, - si contemplem la localització geogràfica de les --



notícies que hem trobat en l'anàlisi de contingut, veurem com d'entre totes només un 19,6% de mitjana estan situades a Barcelona i més d'un 80% fora de la ciutat . Però la proporció és més gran a la TV (18,6% enfront 81,4%), que és el mitjà més citat quan es pregunta sobre fonts d'informació. Apareix doncs, un problema; com és que essent escàs el -- nombre de notícies locals en els mitjans són tan aclaparadorament escollits per informar-se sobre delictes locals?

Poden donar-se dues respostes. La primera aniria en la línia ja esmentada de relativitzar el valor d'allò que han contestat els ciutadans. La segona és que alguns dels delictes presentats pels mitjans poden molt bé ser entesos o llegits com a locals encara que, de fet, no ho són.

Acceptem qualsevol de les dues opcions que acceptem, el paper del rumor és digne de consideració. Si és la primera, llavors el rumor, com a alternativa als mitjans-malgrat allò expressat en l'enquesta-, es convertiria en una font privilegiada -- d'informació sobre la delinqüència local. Si és la segona, no podem descartar que el rumor potencia aquest curiós fenomen de les notícies, contribuint a donar caire local a allò que, en realitat és forà.

Tampoc no hauríem de descartar que els dos fenòmens esmentats es poguessin estar produint a la vegada, sobre diferents capes de la població o en diversos moments...



2.2 La victimització com a catalitzador

És presumible que l'elevat índex de victimització de la població barcelonina dugui aparellades les conseqüències següents :

- 1) Creació, en determinats moments, d'obstaculitzacions davant un eventual paper tranquil·litzador dels mitjans. D'aquesta manera, l'experiència directa dels delictes primària per sobre de qualsevol altra consideració abstracta o vicària.
- 2) Foment de la "freqüentació" o assiduitat del ciutadà "víctima" a la crònica de successos. Això s'explicaria perquè el ciutadà en qüestió aportaria la seva pròpia experiència per realitzar una lectura més viscuda del diari informatiu.
- 3) Donada la circulació capillar del rumor, una "victimització" concreta pot donar lloc immediatament a un creixement exponencial del missatge d'inseguretat. Naturalment, aquest fet no és, ni de bon tros, comparable amb la multiplicació d'una notícia per part d'un mitjà de comunicació. De tota manera, l'efecte de proximitat de l'esdeveniment -quan no és, fins i tot identificació directa amb la víctima- serveix per potenciar les seves conseqüències.

En definitiva, la victimització ha de considerar-se com un agent catalitzador de l'expansió del tema de l'inseguretat.



2.3 Valorització de les fonts d'informació ciutadana

Pel que fa a la manera com el ciutadà es relaciona amb els mitjans, la conclusió -seguint l'enquesta Metra-Seis- que cal treure és que :

- a) la ràdio és més realista.
- b) la televisió treu importància als esdeveniments.
- c) la premsa ocupa un lloc intermedi.

Aquesta percepció es correspon amb el següent comportament dels mitjans :

- 1) la TV i la ràdio tenen, proporcionalment a l'espai total d'informació, més proporció dedicada a la presentació de notícies d'inseguretat que la premsa.
- 2) La premsa, amb menor proporció d'espai dedicat al tema, ofereix moltes més notícies sobre delictes -durant la setmana analitzada, 236 enfront 67 de la ràdio i 50 de la TV.
- 3) Mentre la premsa ofereix els fets, generalment sense mediació -institucional o d'un actor d'opinió-, la ràdio i sobretot la televisió solen incloure instàncies de mediació.
- 4) La TV, sobretot durant les hores de major audiència, tendeix a institucionalitzar la informació.

En definitiva, es pot concloure que el pretès efecte tranquil·litzador de la TV. queda relativament neutralitzat en la percepció dels ciutadans pel fet que aquests arriben a captar l'excessiva-



càrrega d'institucionalització de 1^a informació.

Des del punt de vista dels periodistes, en canvi, la premsa pren un paper ambigu : és realista a la vegada que pot tenir tendència a exagerar; la televisió treu importància i la ràdio juga un paper intermedi.

La coincidència es produeix, potser, sobre la possible tendència de la premsa a exagerar la informació. Tal vegada s'hi hagi de veure una conseqüència de la tendència manifestada en la premsa a atomitzar el fet delictiu en infinitat de successos i en l'escàs espai dedicat a les instàncies mitjanceres (opinió i institucions).

2.4 La valorització de les fonts periodístiques

Si ens atensem a les dades de la nostra enquesta, les mencions fetes a les fonts d'obtenció d'informació tenen una característica doble : quasi totes són institucions, a la vegada que es jutgen insuficients.

La informació sobre el delicte és, segurament, -- l'aspecte del discurs periodístic en el qual esté un major índex de dependència de les fonts, ja que molt rarament el periodista pot tenir contacte directe amb el fet.



3. LA CONSTRUCCIÓ DEL RELAT

3.1 La tecnologia de l'espectacle

Entre l'enquesta als periodistes, realitzada pel Grup de Treball sobre Premsa i Mitjans de Comunicació, i els resultats de l'anàlisi de contingut, hi ha un alt grau de coherència :

- 1) Els periodistes privilegien la "gravetat del delictes" com a criteri de selecció de notícies. A això li correspon una major freqüència d'aparició de delictes violents i de crims en tots els mitjans.
- 2) El segon factor que cal tenir en compte com a criteri de selecció és "la persona o personalitats agredides". Per bé que hem estudiat concretament aquest fenomen de manera exhaustiva, sí que hem advertit que aquelles notícies que implicaven directament o indirectament un personatge conegut, automàticament adquirien un major relleu.

Tot això vé a confirmar la tendència dels mitjans a espectacularitzar la informació abans de ser -- "realistes" en el seu tractament -es pot comparar en l'Informe, l'índex real dels delictes i l'índex



d'aparició als mitjans.

3.2 Homogeneïtat

Aquesta lògica de l'espectacularització és també present a tots els mitjans d'informació i en totes les capçaleres (vegeu el gràfic sobre la freqüència de delictes). Hi ha, en tot cas, una major tendència de la premsa al crim i a la violència, i de la ràdio i la TV al segrest.

3.3 Els successos com un aspecte del quotidià

Per als periodistes resulta majoritàriament indiscutible la necessitat de la secció de successos.- Això, quan es coneixen els criteris pels quals es regeix aquesta secció, és una acceptació indiscutible de la imatge de delicte oferta per part dels mitjans que s'entén com una component de la vida quotidiana.

3.4 El delicte descontextualitzat

En un altre apartat ja ens hi hem referit, la notícia sobre delictes és :

- a) esquemàtica,
- b) no ofereix dades sobre els personatges (ben -- just els que interessin per a la presentació -- de l'acció).
- c) no ofereix dades del context, ni social ni econòmic.

Aquest tipus de relat té profundes conseqüències socials i enormes implicacions ideològiques. El -



fet fonamental és que aïlla el delicte de les estructures socials; a la vegada, ofereix la imatge que els únics implicats en el delicte són els delinqüents, la policia, la Justícia i els responsables polítics. D'aquesta manera, crea una estructura tancada que no ofereix marge per a la consideració d'altres actors socials.



4. ELS MITJANS

4.1 Efectes a curt i a llarg termini

En l'anàlisi de contingut poden apreciar-se variacions menors respecte al tractament de certs temes en els diversos mitjans (d'aquesta manera, alguns insisteixen en els delictes contra la propietat, mentre d'altres en els financers). En tot cas, el més destacat és la quasi completa homogeneïtat en el tractament. Això ens porta a pensar que, per bé que els efectes a curt termini sobre el públic poden variar, en canvi, els efectes a llarg termini solen ser semblants. Cal parlar, en definitiva, d'un efecte global.

4.2 Institucionalització

Pot comprovar-se que els mitjans audiovisuals, en general, insisteixen més sobre la representació institucional dels esdeveniments. En canvi, la premsa té tendència a la presentació directa dels fets.



5. RECOMANACIONS

En el decurs de l'Informe del Grup de Treball, - s'ha pogut constatar que el flux d'informació so bre la delinqüència i la seguretat ciutadana prenia, en els mitjans massius, les característiques següents :

- a) Tendència a un creixement en espiral del tema, afavorit tant per notícies sobre els actes de delictius com per intervencions polítiques o -- institucionals (de vegades denúncies o protes tes de polítics que augmenten l'estat d'alarma de la població).
- b) Tractament sistemàtic del tema : escàs seguiment continuat; atomització de la informació; absència de paràmetres objectius i abstractes en la presentació del tema, etc...
- c) Presentació d'un "escenari" del delicte on -- tot just intervenen actors (delinqüents, poli cies, jutges, víctimes...) i no compten ni -- els contextos ni les causes ambientals de la delinqüència.
- d) Tendència a deformar la percepció dels delictes privilegiant els més greus (crim, violèn-



cia...)). Si a tot això s'hi afegeix la influència de la dinàmica del rumor, es veu clar-- que, en general, tot tendeix a fomentar actituds irracionals en la gent entre el temor i l'apassionament (encara que, com hem indicat, no hagi de sobreestimar-se aquest estat d'alarma). Davant d'això, es veu des de qualsevol punt de vista, la conveniència de pendre iniciatives per modificar aquest flux d'informació dominant. És per això que es volen presentar les recomanacions següents :

1. Intentar frenar el creixement en espiral del tema de la inseguretat ciutadana en els mitjans, perquè a la llarga genera inquietud pública. En cert sentit, es tractaria fonamentalment d'evitar manifestacions que resultin alarmistes o que puguin fomentar actituds irracionals. Si, des d'algun punt de vista, pot pensar-se que se n'obté algun benefici polític-partidista, a la llarga és tot el sistema sòcio-polític el que pot sortir-ne perjudicat.
2. Propugnar una informació sobre seguretat ciutadana que pugui introduir paràmetres de racionalitat en la consideració del tema. Fonamentalment es tractaria de fer circular models d'explicació raonable sobre la gènesi de la delinqüència que, ben lluny d'aïllar l'acte delictiu, el consideressin en funció del context sòcio-econòmic on neix i relacionat amb les causes que l'han pogut provocar.



3. Sistematitzar el seguiment de la seguretat --
ciutadana i el seu tractament en els mitjans de
difusió tot donant a conèixer de manera continua
da els resultats obtinguts. Amb ells, es tracta-
ria d'aconseguir un objectiu doble :

a) Crear la possibilitat d'una percepció més jus-
ta -menys espectacularitzada i dramàtica- de l'es-
tat de la seguretat ciutadana, i

b) oferir elements per al processament de la in-
formació transmesa pels mitjans massius.

4. Generar un discurs sobre la inseguretat que -
concedeix al ciutadà un paper més participatiu -
en l'atenció i previsió dels delictes. Es tracta,
per tant, d'intentar trencar amb la lògica de --
l'espectacularització de la delinqüència que col-
loca el ciutadà en el paper de simple fruïdor --
passiu de l'esmentat espectacle.

Per tal d'acomplir aquests fins podrien prendre's
entre altres, les iniciatives que es proposen a--
continuació :

A/ Potenciar els gabinets d'informació en les --
institucions relacionades amb la seguretat (poli-
cies, Justícia, institucions penitenciàries, etc.
..). La seva missió seria la d'oferir informa--
ció regular, sistemàtica i equilibrada de la se-
va activitat, però també la de desenvolupar ini-
ciatives de comunicació destinades a fer partí--



ceps als ciutadans de la parcel·la de responsabilitat que els correspon en el problema de la seguretat i en el desenvolupament de la seguretat que demana.

- B/ Establir els mecanismes que assegurin la coordinació dels diferents gabinets d'informació de les -- institucions, per tal d'afavorir una tasca conjunta planificada i un millor servei a les necessi--- tats informatives d'una societat democràtica.
- C/ Fomentar l'estudi continuat sobre el paper que els mitjans de comunicació aconpleixen en la percepció del ciutadà de la qüestió seguretat . D'aquest estudi poden deduir-se les mancances de l'actual flux d'informació sobre inseguretat i permetria de pla nejar la creació d'un altre flux de comunicació -- pel qual s'advoca en aquest treball.
- D/ Assegurar, mitjançant les mesures que fossin perti nents, la transparència informativa de les diver-- ses institucions relacionades amb el tema de la se guretat. Aquesta transparència vindria a evitar ca nalitzacions impròpies de la informació -algunes - d'elles interessades- i a augmentar la credibili-- tat de les fonts d'informació en el àmbit de la se guretat.
- E/ Organització de seminaris d'anàlisi del paper de - la informació en el tema de la seguretat, amb la--



participació dels diferents actors del procés. Es tractaria, aquí, de responsabilitzar les diferents parts i de comunicar a totes una visió de conjunt sobre el fenomen de la "percepció de la inseguretat".

F/ Fomentar la comunicació pública d'anàlisi i estudis sobre el fet delictiu per tal que l'encarin -- com un problema social ampli que afecta totes les parts del cos social. Es tractaria, en definitiva, d'intentar trencar amb la idea que la qüestió de la seguretat és competència exclusiva dels cossos encarregats de vetllar per l'ordre públic.

G/ Fer arribar al ciutadà en general una visió realista de la delinqüència tot descarregant, d'aquesta manera, d'imaginació novel·lesca o de diatriba moralitzant, un "escenari" que els mitjans de difusió -- tenen tendència a dramatitzar. En aquest sentit, -- caldria un veritable esforç de conscienciació ciutadana que apuntés cap a un augment de la participació i de la solidaritat.

H/ Iniciar activitats que tendeixin a desmitificar -- certes institucions implicades en la qüestió de la seguretat (presons, comissaries, etc...), tot oferint la seva imatge autèntica i procurant que, --- d'alguna manera, puguin ser més permeables al coneixement general.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

RECOMANACIONS SOBRE NOUS AGENTS DE CONTROL SOCIAL



Introducció

Des de l'inici de les discussions de la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana sobre els criteris - programàtics bàsics de la seva alternativa, es cridava l'atenció sobre el fet que, avui, la seguretat ciutadana "ha d'exercir-se a través de - nous agents de control social i en l'aplicació - estricta dels principis de:

- Representativitat
- Participació Social
- Coordinació Institucional
- Descentralització
- Informació centralitzada".

L'evolució social dels darrers anys ha determi - nat el naixement d'una problemàtica, la de la in - seguretat ciutadana, que té ressonància interna - cional. Aquesta evolució a la qual, en el nostre país, s'hi ha sobreposat un canvi polític, com - prèn l'aparició de fenòmens nous, la complexitat i massivitat dels quals ha introduït elements de crisi en els quadres criminològics en presència.



En particular, ha començat a donar-se un cert -
desbordament dels agents de control social arti-
culats al voltant de la noció tradicional d'"or-
dre públic": organismes policials, administració
de justícia, institucions penitenciàries. És evi-
dent que les noves circumstàncies han posat de -
manifest un cúmul de problemes localitzats en --
l'àmbit dels agents tradicionals de control so -
cial: la descoordinació dels diversos organismes
policials, la descentralització i dispersió de la
informació, etc..Però, si englobem aquests pro -
blemes i anem més enllà d'ells mateixos, el que
sobretot s'ha posat de manifest són els límits -
de les solucions purament repressives i dels me-
canismes que, fins avui, les han regit.

En el decurs dels seus treballs, la Comissió Tèc-
nica ha anat enfortint la seva convicció que la
qüestió de la seguretat ciutadana no pot limitar-
se a un tractament purament policial, i que les
solucions merament repressives, malgrat que pu-
guin proporcionar algun resultat a curt termini-
en certs cassos, no impideixen a mitjà o allarg -
termini la rebrotada o reproducció dels proble -
mes.

Les noves circumstàncies aconsellen una actualit-
zació dels conceptes, que arrenqui d'una alterna-
tiva de seguretat, integradora de les dimensions
preventiva i rehabilitadora, juntament amb la --
coercitiva. És impresciendible, doncs, que la se



guretat ciutadana s'abordi des d'un enfocament - multidisciplinari, capaç d'avaluar la incidència relativa dels factors socials, econòmics, educatius, judicials, urbanístics, policials, etc., - tot donant solucions de conjunt.

A aquesta actualització dels conceptes ha de correspondre-hi la dels instruments. Ha de repercutir en la configuració d'uns nous agents de control social, complementaris dels actuals.

En relació a aquestes necessitats cal ressaltar el paper de la ciutat. L'eficàcia de les grans - opcions legislatives o governamentals d'una política de seguretat ciutadana, depèn de la capacitat d'adaptació d'aquestes opcions a les condicions locals concretes. Només en aquest marc, -- d'altra banda, poden valorar-se els progressos o insuficiències d'una estratègia de reducció de - la delinqüència i de la inseguretat.

Aquesta orientació va desembocar en la constitució del Consell de Seguretat Urbana de Barcelona promogut pel Govern Civil i l'Alcaldia de la ciutat, Consell que va passar, posteriorment, a configurar-se en el pla dels districtes.

1.- Naturalesa i fins del Consell de Seguretat

Per la seva naturalesa, es tracta d'un marc que - assegura la coordinació de les diverses forces - policials per a la realització dels plans siste-



màtics d'actuació, dotats dels mecanismes d'enllaç tècnic i operacional necessaris, que inclou les diverses institucions públiques connectades amb la justícia penal o amb capacitat per al desenvolupament d'una tasca de prevenció social i que, finalment, dóna peu a la participació del ciutadà, a través de les seves associacions i entitats representatives, en les tasques de control social.

Quant als seus fins, es proposa els de coordinació, informació, proposta d'actuacions concretes de caire preventiu, dissuasiu o rehabilitador, i proposta de reforma o readequació de preceptes legislatius.

2.- Composició.

Les recomanacions de la Comissió Tècnica distingeixen dos nivells, quant a la composició del Consell de Seguretat de Barcelona:

NIVELL A: 2.1. Consell de Seguretat Urbana

President	: Governador Civil de la Província.
Vicepresident	: President de la Corporació Metropolitana i Alcalde de Barcelona.
Secretari	: Secretari Municipal
Vocals	: Fiscals de l'Audiència
	: Tres representants de la Generalitat de Catalunya (un per la Conselleria de Justícia, un altre per la d'Ense



- nyament, i el tercer per la de Governació).
- : Cap Superior de Policia.
 - : El portaveu dels respectius grups polítics de l'Ajuntament.
 - : Coordinador de Protecció -- ciutadana.
 - : Tres representants de la Diputació (Serveis Socials, Ensenyament i Joventut).
 - : Dos representants de la Corporació Metropolitana.
 - : Degà del Col·legi d'Advocats.
 - : President de les Cambres de Comerç.
 - : President del Foment del Treball.
 - : President del Consell de Gremis.
 - : Dos representants dels Sindicats.
 - : President de la Federació - d'Associacions de Veïns.
 - : Dues associacions representatives de la Ciutat (com, per exemple, Amics de la Ciutat o Amics de les Rambles).



- : President de l'Associació de la Premsa.
- : Comissionat de la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana.

2.2. Comissió de Coordinació

- President : President de la Corporació Metropolitana i Alcalde de Barcelona.
- Secretari : El que ho és del Consell de Seguretat Urbana.
- Vocals : Un representant de la Conselleria de Governació de la - Generalitat de Catalunya.
 - : Cap Superior de Policia.
 - : Tinent Coronel de zona de la Guàrdia Civil.
 - : Un representant de l'Administració de Justícia.
 - : Coordinador de Protecció Ciutadana.
 - : Conseller de Règim Interior.
 - : Un Alcalde de l'Àrea Metropolitana.

La Comissió prendrà les seves decisions sobre la base d'acords consensuats. El President de la Commissió hauria de comptar amb l'assistència d'una Comissió Tècnica, integrada per experts designats per ell, amb funcions de preparació d'ordres del



dia, confecció de propostes de resolució, i altres tasques que, en general, tendeixin a garantir la continuïtat de les tasques de la Comissió.

NIVELL B

(Nivell territorial de Districte, amb funcions d'informació, de control i de prevenció).

- President : Conseller de Districte.
- Vicepresident: Comissari de Policia del --
Districte.
- Secretari : El que ho és del Districte.
- Vocals : Un representant de l'Adminis-
tració de Justícia.
- : Oficial Cap de la Guàrdia Ur-
bana del Districte.
- : Dos presidents d'Associacions
de veïns.
- : Dos representants del comerç
- : Coordinador de Serveis So -
cials del Districte i Respon-
sable Tècnic dels esmentats
serveis.
- : Dos presidents d'entitats --
culturals, juvenils, etc., -
del districte.
- : Un director de col·legi d'EGB
i un altre de BUP o centre de
Formació Professional.



petències corresponents sobre els Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat; però, la seguretat és un concepte més ampli que abraça aspectes que s'escapen dels atribuïts als governadors i les quals -- competències corresponen a les institucions autonòmiques. Són les d'ordre preventiu, més importants que les estrictament policials, les -- d'ordre penitenciari, i que aquelles altres que -- en l'aspecte rehabilitador són també assumides -- pel Govern de la Generalitat.

La Comissió Tècnica entén que ha de formular una recomanació expressa sobre la necessitat que, a nivell de Catalunya, es constitueixi una Comissió o Consell de Seguretat que asseguri la coordinació institucional, la participació ciutadana, i promogui les recomanacions necessàries als diferents consells de nivell inferior.

5. Una proposta a nivell central

Creiem que, en sentit anàleg, ha d'establir-se, des de les més altes instàncies, una coordinació institucional i administrativa en aquest -- camp. No haurà d'escapar al Govern d'Espanya -- l'urgència de comptar amb un Consejo de Seguridad (Consejo Nacional de la Prevención), on es promogui la coordinació institucional, la participació ciutadana, i la promoció de les necessàries recomanacions, tant a l'Administració Central com als diferents Consells d'àmbit territorial inferior.



Aquest Consell de Seguretat a nivell central ha uria de formular propostes i recomanacions que-assumiria, si fos escaient, el Govern. Per tant creiem que, d'acord amb l'article 11 de la Llei de Règim Jurídic i Organització de l'Administració Central de l'Estat, i de l'article 4.2 de la Llei 10/83, seria necessari crear la Comissió Delegada per Assumptes de la Seguretat Ciutadana, a fi i efecte d'avaluar les recomanacions del Consell de Seguretat, coordinar les diferents Institucions i òrgans l'Administració Central, establir programes d'actuació i determinació de prioritats, en funció de les dotacions pressupostàries.

6.- Sobre els Consells de Seguretat Urbana als Districtes.

Els Consells de Seguretat Urbana als districtes són, de la mateixa manera que el Consell de Seguretat Urbana de Barcelona, uns marcs d'integració voluntària. La seva creació s'ha deixat al lliure albir dels Districtes que en sentin la necessitat així com la voluntat política d'inserir-se en una alternativa global d'acció que tendeixi a reduir la delinqüència i el sentiment d'inseguretat.

Aquesta necessitat i aquesta voluntat política -- s'ha posat de manifest en la recent reunió de l'Àrea de Descentralització i dels Regidors Presidents dels Consells de Districte de Barcelona.



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 42 - IMPREMTA MUNICIPAL

6.1. Es tracta, doncs, d'una experiència innovadora que podrà anar desenvolupant-se i enriquint-se a través de tasques de:

6.1.1. Informació i anàlisi concreta que, d'una banda, ha de referir-se tant a les zones, punts i focus que puguin afavorir la delinqüència, com aquells en els quals ja es detecta una situació de delinqüència real o s'aprecien condicions de predelinqüència. D'altra banda, aquestes tasques d'informació i d'anàlisi han de comprendre també els continguts i perfils del sentiment d'inseguretat que puguin regnar als barris, tot intentant recaptar la seva evolució.

6.1.2. A partir del que s'ha dit anteriorment, els Consells de Seguretat Urbana als Districtes hauran de desenvolupar una funció incitadora de propostes i alternatives en aquest àmbit, en l'ordre de prevenció, de dissuasió i de repressió, de rehabilitació i de reinserció dels delinqüents i de la reparació de les víctimes.

6.1.3 En el moment de dur endavant aquestes propostes, els Consells de Seguretat Urbana als Districtes, han d'aprofundir en l'aplicació estricta



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 42 - IMPREMTA MUNICIPAL

dels principis de coordinació institucional i de participació ciutadana que els informen. L'alternativa de seguretat urbana als districtes ha de buscar suport tant en els diversos serveis, com en la col·laboració de la trama d'associacions ciutadanes existents.

6.1.4. Els Consells de Seguretat Urbana als Districtes podran, també, elevar al Consell de Seguretat Urbana de Barcelona, aquelles propostes d'àmbit més ampli, referides a problemàtiques generals (preventives, de rehabilitació i de coordinació policial) que afectin la Ciutat en el seu conjunt.

6.1.5. Pertanyen singularment, als Consells de Seguretat Urbana als Districtes tasques preventives, aplicables en el seu àmbit d'actuació, i que de seguida tractaran l'educació cívica de la població i la lluita contra les drogo-dependències, d'acord amb les orientacions que es discuteixin i s'aprovin en les pròximes reunions del Consell de Seguretat Urbana de Barcelona; i, a curt termini, aquells aspectes urbanístics, socio-econòmics, associatius, de joventut, etc.



AJUNTAMENT DE BARCELONA

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp 42 - IMPREMTA MUNICIPAL

que puguin constituir un marc ambiental de la delinqüència.

- 6.2. Qualsevol reglamentació formal de l'estructura i funcionament dels Consells de Seguretat als Districtes, resultaria precipitada.

L'estructura i funcionament d'aquests consells ha de ser el més flexible possible. Es reuneixen sota l'autoritat del President - del Consell assitit pel Comissari de Policia i l'Inspector de la Guàrdia Urbana, en base al principi de coordinació i decidint cadascú segons les seves competències. Comp ten amb la col.laboració dels diversos representants dels serveis administratius i, en el seu dia, amb la de l'Administració - de Justícia. Per iniciativa d'aquest nucli les diverses associacions són convocades - a prestar el seu concurs.



Ajuntament de Barcelona

COMISSIÓ TÈCNICA
DE SEGURETAT URBANA

Exp. 275/85 - IMPREMTA MUNICIPAL

Í N D E X

Í N D E X

	<u>Pàg.</u>
PRESENTACIÓ	3
DECRET	11
RELACIÓ DE COL.LABORADORS	17
DIRECTRIUS BÀSIQUES DEL PROGRAMA D'ACCIÓ DE LA COMISSIÓ TÈCNICA DE SEGURETAT URBA- NA	27
RECOMANACIONS DEL GRUP DE TREBALL D'ANÀLI SI	49
RECOMANACIONS SOBRE LA PROBLEMÀTICA DELS MENORS	93
RECOMANACIONS SOBRE JOVENTUT	125
RECOMANACIÓ SOBRE L'ESCOLARITZACIÓ OBLI- GATÒRIA FINS ALS 16 ANYS	137
RECOMANACIONS BÀSIQUES PER A L'ACCIÓ CON- TRA LES DROGODEPENDÈNCIES	143
RECOMANACIONS SOBRE ESTRANGERS A BARCELO NA	167
PROPOSTES D'ACTUACIÓ DEL GRUP DE TREBALL SOBRE SEGURETAT EN EL COMERÇ	187
RECOMANACIONS SOBRE POLICIA	195
RECOMANACIONS SOBRE L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTICIA I SISTEMA PENITENCIARI	239
RECOMANACIONS SOBRE PREMSA I MITJANS DE COMUNICACIÓ	295
RECOMANACIONS SOBRE NOUS AGENTS DE CON- TROL SOCIAL	319